

GLOBALISAATIO SOSIAALITYÖSSÄ

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus kansainvälisistä sosiaalityön tutkimuksista

Jonna Häkkinen
Pro gradu -tutkielma
Sosiaalityö
Yhteiskuntatieteiden
ja filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2015

TIIVISTELMÄ

GLOBALISAATIO SOSIAALITYÖSSÄ – Kuvaileva kirjallisuuskatsaus kansainvälisistä sosiaalityön tutkimuksista

Jonna Häkkinen

Pro gradu-tutkielma, sosiaalityö

Jyväskylän yliopisto

Ohjaaja: Marjo Kuronen

Syksy 2015

Sivumäärä: 78 + liite

Tämän pro gradu -tutkielman tarkoituksena on selvittää, mitä globalisaatiolla tarkoitetaan sosiaalityön yhteydessä. Tutkielman taustoituksessa määritellään globalisaatiota sekä sen ulottuvuuksia, jotka ovat taloudellinen, poliittinen, kulttuurinen ja sosiaalinen ulottuvuus. Lisäksi tutkielmassa käydään läpi sosiaalityön kansainvälistymisen historiaa sekä tarkastellaan sosiaalityön maailmanlaajuista määritelmää ja postmodernia sosiaalityötä.

Tutkimusmenetelmänä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, joka sallii kaikenlaisten tutkimustyyppien käytön aineistona. Tutkimusaineisto koostuu globalisaatiota käsittelevistä kansainvälisissä tieteellisissä lehdissä julkaisuista sosiaalityön tutkimuksista, jotka ovat sekä teoreettisia (30 kpl) että empiirisiä (7 kpl). Aineistonhaku tehty elektronisista tietokannoista systemaattisen kirjallisuuskatsauksen menetelmällä, jotta hakutulokset olisivat tieteellisesti tarpeeksi luotettavia. Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on luoda synteesi eli yhteenvedo tutkimuksista. Synteesi on tehty sisällönanalyysejä apuna käyttäen.

Tutkimusaineistosta esiin nousseita näkökulmia ovat käytännön, teorioiden, koulutuksen ja talouden näkökulmat. Aineistossa globalisaatio on määritelty moniulotteiseksi ilmiöksi, joka vaikuttaa sosiaalityön eri osa-alueisiin kuten käytäntöön sekä koulutukseen. Lisäksi globalisoitumisen myötä sosiaalityön tieto, taidot sekä arvot tulisivat arvioida uudelleen. Globalisaatio tuo mukanaan uusia sosiaalisia ongelmia sosiaalityön käytäntöön ja muuttaa sen toimintaympäristöä esimerkiksi taloudesta tulleen tehokkuusajattelun myötä. Lisäksi asiakaskunta on entistä monikulttuurisempaa.

Tutkimusaineistossa globalisaatiota ja siihen liittyviä ilmiöitä on pyritty selittämään suurimmaksi osin postmodernin teorian kautta. Tutkimusten mukaan tietoa globalisaatiosta tulisi sisällyttää sosiaalityön pakollisiin opintoihin sekä teoreettisesti että käytännön harjoittein, koska se vaikuttaa sosiaalityön käytäntöön entistä enemmän. Globalisaation ymmärtämistä auttaa tieto muilta tieteenaloilta. Lisäksi aineistosta nousee esiin globaalista taloudesta tulneiden käytäntöjen ja arvojen vastustamista, koska niiden nähdään olevan ristiriidassa sosiaalityön arvojen ja periaatteiden kanssa.

Globalisaatioon liittyvälle sosiaalityön empiiriselle tutkimukselle on tarvetta. Erityisesti tulisi tutkia sosiaalityön käytännön globaaleja ilmiöitä. Ilmiön ollessa maailmanlaajuinen, olisi hedelmällistä toteuttaa tutkimukset kansainvälisessä yhteistyössä ja laajentaa yhteistyötä myös käytännön sosiaalityöhön itseensä.

Avainsanat: globalisaatio, sosiaalityö, kansainvälinen sosiaalityö, kuvaileva kirjallisuuskatsaus

ABSTRACT

GLOBALIZATION IN SOCIAL WORK – Integrative review of international social work research

Jonna Häkkinen

Master's Thesis, Social work

Department of Social Sciences and Philosophy

University of Jyväskylä

Instructor: Marjo Kuronen

Autumn 2015

78 pages + 1 appendix

The purpose of this study was to clarify what globalization means in social work. The theoretical background consists of discussion concerning the definition of globalization and its different dimensions, which are economic, political, cultural and social. It also reviews the history of international social work and examines the global definition of social work and postmodern social work.

The study has been accomplished as an integrative literature review, because it allows the use of all kinds of research as its material. The data consists of both theoretical (30) and empirical (7) social work research published in international scientific journals. The data were collected systematically from electronic databases, so that the search results would be scientifically valid. The purpose of the literature review is to make a synthesis and to summarize the research findings. Articles were analyzed using content analysis.

There are four different perspectives on globalization that arise from the studies, which are concerning social work practice, theories, education and economic aspects. According to the studies, globalization is multidimensional phenomenon, which affects different aspects of social work, such as practice and education. Moreover, knowledge, skills and values of social work should be re-evaluated due to globalization. There are new global social problems in social work practice and working environment has changed for example due to principles of effectiveness which come from economic thinking.

Mainly postmodern theory was used in the articles. Postmodernism is used to explain globalization and phenomena related to it. According to the studies, knowledge about globalization should be included into social work education both theoretically and practically. The studies show that knowledge from other disciplines helps to understand globalization better. There is also resistance to the methods and values of economic thinking within social work research, because those are seen to be in conflict with social works values and principles.

There is a need for more empirical research on globalization in social work. Especially, there should be studies about global phenomena, which are met in social work practice. Because these phenomena are global, there is also need for more international cooperation both scientifically and in practice.

Keywords: globalization, social work, international social work, integrative review

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Sosiaalityön kansainvälistymisestä.....	2
1.2. 2000-luvun sosiaalityön maailmanlaajuinen määritelmä	5
1.3. Postmoderni sosiaalityö globaalissa maailmassa	8
2. GLOBALISAATION ULOTTUVUUKSIA	12
2.1. Globalisaation määrittelyä.....	12
2.2. Taloudellinen ulottuvuus	16
2.3. Poliittinen ulottuvuus.....	19
2.4. Kulttuurinen ulottuvuus.....	22
2.5. Sosiaalinen ulottuvuus	23
3. TUTKIMUSTEHTÄVÄ.....	29
4. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	30
4.1. Kirjallisuuskatsaukset tutkimusmenetelmänä.....	30
4.2. Kirjallisuuskatsaukset ja näyttöön perustuva käytäntö.....	33
4.3. Aineistonhaku ja kriittinen arviointi	34
4.4. Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit.....	37
4.5. Aineiston analyysi	38
4.6. Tutkimusaineiston kuvaus	40
5. GLOBALISAATIO SOSIAALITYÖN TUTKIMUKSISSA	44
5.1. Globalisaation määrittelyä – haaste ja mahdollisuus.....	44
5.2. Sosiaalityön käytännön näkökulma	48
5.3. Teorioiden näkökulma	51
5.4. Sosiaalityön koulutuksen näkökulma	53
5.5. Talouden globalisaation näkökulma	57
6. JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	60
7. LOPUKSI	69
LÄHTEET	72
LIITTEET	79
Liite 1. Kirjallisuuskatsauksen aineistoksi valikoituneet artikkelit.....	79

1. JOHDANTO

Tämän pro gradu – tutkielman tarkoituksena on selvittää, mitä globalisaatiolla tarkoitetaan sosiaalityön yhteydessä. Aihe nousee omasta mielenkiinnostani kansainvälisyyttä kohtaan. Lisäksi sosiaalityön käytännössä on yhä enemmän nähtävillä globalisaatiosta johtuvia ilmiöitä. Monelle sosiaalityöntekijälle erilaisista kulttuureista tulevien asiakkaiden kohtaaminen on osana jokaista arkipäivää. Asiakaskunnan monikulttuuristuminen on kuitenkin vain yksi globalisaation seurauksista. Esimerkiksi eteläisellä pallonpuoliskolla sosiaalityöntekijät kohtaavat asiakastyössä köyhyyttä, epätasa-arvoa sekä sosiaalisia ja henkilökohtaisia ongelmia, jotka johtuvat globalisaation vaikutuksista heidän yhteiskuntiinsa. Länsimaissa globalisaatiosta johtuvia käytännön ilmiöitä ovat muun muassa kansainvälinen maahanmuutto, turvapaikan hakeminen ja pakolaisuus. Käytännön työssä voi kohdata myös pakkoavioliittoja, kulttuurisia konflikteja ja ihmiskauppaa. (Payne & Askeland 2008, 4.)

Globalisaatiosta kuulee puhuttavan paljon monessa eri yhteydessä. Esimerkiksi Suomessa on vaikea olla löytämättä yhteiskunta- tai taloustieteellistä tutkimuslaitosta, joka ei aihetta käsittelee. Tämä on nähtävillä myös laajemmin yhteiskunnan eri tutkimuslaitoksissa kuten esimerkiksi Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitoksessa tai Sitrassa, joissa on ollut kaikissa käynnissä erilaisia globalisaatioprojekteja (Kiljunen 2008, 14). Mutta mitä sillä oikeastaan tarkoitetaan? *Mitä globalisaatio tarkoittaa sosiaalityössä?*

Tehdessäni kandidaatin tutkielmaa kansainvälisestä sosiaalityöstä huomasin, että globalisaatioon keskittyvää sosiaalityön suomenkielistä kirjallisuutta ei löydy juuri lainkaan (Häkkinen 2013). Sosiaalityöhön ja sosiaalipalveluihin liittyvissä artikkeleissa aihetta on sivuttu jonkin verran, erityisesti globaalien talouden vaikutusten näkökulmasta (Eräsaari 2001, 11–15; Haverinen ym. 2007, 113–124). Kansainvälistä sosiaalityön kirjallisuutta ja tutkimusta globalisaatiosta sen sijaan on löydettävissä.

Koen, että on tärkeää tiedostaa sosiaalityön globaalit ulottuvuudet, sillä asioiden tarkastelu laajemmalla tasolla voi antaa uusia näkemyksiä käytännön työhön. Lisäksi globalisoituvassa maailmassa kaikki on vahvasti kytköksissä kaikkeen. Globalisaatiosta on

saatavilla suuri määrä sitä käsittelevää kirjallisuutta. Käsite on laaja ja käsityksiä siitä, mitä sillä tarkoitetaan, on varmasti yhtä monta, kuin on kirjoittajaa. Tämä vaikeuttaa osaltaan käsitteen ymmärtämistä. Käsitteiden avulla ihminen jäsentää ja luokittelee maailmaa. Arkikielessä käsitteitä voidaan käyttää epätäsmällisesti ja monimerkityksisesti. Tieteellisissä teksteissä kuitenkin tavoitteena on maailman ymmärtäminen syvällisemmin ja systemaattisimmin käsitteiden avulla. (Aalto yliopisto 2015.) Tämän tutkimuksen päätavoitteena on määritellä käsitettä ”globalisaatio” ja löytää sen yhteys sosiaalityöhön.

Globalisaatio on vahvasti osana nykypäivää. Siksi käyn aluksi läpi sosiaalityön nykytilaa ja tämänhetkistä sosiaalityön globaalia määritelmää. Kansainvälistymistä ei myöskään voida ohittaa puhuttaessa globalisaatiosta, joten tarkastelen sosiaalityön kansainvälistymisen historiaa. Edellä mainitut toimivat tutkimukseni taustoitukseksi, jonka tarkoituksena on johdattelu tutkimuksen aiheeseen. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys muodostuu globalisaation määrittelystä. Tutkimus toteutetaan kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, jossa aineistona toimii globalisaatioon liittyvä kansainvälinen sosiaalityön tutkimus.

1.1. Sosiaalityön kansainvälistymisestä

Sosiaalityötä on perinteisesti tehty paikallisella tasolla, ja sitä ovat ohjanneet paikalliset tarpeet ja tavat, perinteet ja kulttuuri sekä käytännöt ja lainsäädäntö (Dominelli ym. 2003, 1; Lyons ym. 2006, 1). Työskenneltäessä yksilöiden, perheiden, ryhmien tai yhteisöjen kanssa, sosiaalityössä on korostettu intervention paikallisuutta. Lisäksi on korostettu sen tärkeyttä, että palveluita kehitetään sopiviksi juuri tiettyyn kontekstiin ja kulttuuriin nähden (Lyons ym. 2006, 1). Tämän vuoksi sosiaalityön ei voida sanoa olevan yhtenäinen ammatti. Sosiaalityön paikallisuus on antanut sille sen rikkaan monimuotoisuuden ympäri maailman. (Dominelli ym. 2003, 19; Lorenz, 2006, 11–12.)

Kansainvälistymisestä puhuttaessa ei voi välttyä termiltä *globalisaatio*. Mediassa termiä kuulee käytettävän monessa eri yhteydessä. Globalisaation on kuitenkin vasta äskettäin tunnustettu vaikuttavan hyvinvointisektoriin ja sosiaalialaan (Lyons ym. 2006, 1). Sosiaalityön paikallisella tasolla on enenevässä määrin nähtävillä globalisaation vaikutuksia. Sosiaalityön ammattilaiset ja kouluttajat ovat tästä johtuen tunteneet tarvetta paikallisen koulutuksen ja käytännön kansainvälistämiselle (Dominelli, 2003, 19). Sosiaalityön ammattilaisten on yhä enemmän arvioitava paikallisia palveluitaan

kansainvälisestä näkökulmasta ja peilattava niitä kansainvälisiin tapahtumiin. Tämä voi tarkoittaa sitä, että työhön kuuluu kansainvälisten näkökulmien tuominen käytäntöön tai työskenteleminen kansainvälisessä ympäristössä. (Lyons ym 2006, 1.)

Kansainvälisyys ei kuitenkaan ole uusia asia sosiaalityölle. Voidaan jopa ajatella, että sosiaalityö on ollut jossain määrin alun alkujaankin kansainvälistä. (Mäntysaari & Weatherley 2010, 191–192). Näin ollen kansainvälisyys on siis ollut osana sosiaalityön historiaa. Monet sosiaalityön pioneirit ovat taistelleet muun muassa rauhan ja ihmisoikeuksien puolesta ja jotkut heistä näkivät kansainvälisyyden erottamattomana osana sosiaalista hyvinvointia. Tällaisia 1900-luvun alun pioneereja olivat esimerkiksi yhdysvaltalainen Jane Addams, tšekkoslovakialainen Alice Masaryk ja saksalainen Alice Salomon. Edellä mainitut pioneirit tekivät kansainvälisiä kampanjoita sosiaalisen reformin, kansainvälisen yhteistyön sekä sosiaalityön esille tulemisen puolesta. Addams keskittyi työssään settlementityöhön sekä kansainväliseen rauhaan, Salomon kansainväliseen naisjärjestöön sekä sosiaalityön koulutukseen ja Masaryk kansainväliseen avustamiseen sekä sosiaalityön koulutukseen. (Hegar, 2008, 716, 719.)

Sosiaalityön kansainvälisyyden juuret ulottuvat sosiaalityön konferenssiin, joka pidettiin vuonna 1929 Pariisissa. Tuohon aikaan perustettiin kolme kansainvälisen sosiaalityön järjestöä. Nämä järjestöt ovat: International Association of Schools of Social Work (IASSW), International Federation of Social workers (IFSW) ja International Council on Social Welfare (ICSW). Nämä kolme kansainvälistä järjestöä ovat edelleen tärkeimmät globaalit järjestöt, jotka yhdistävät sosiaalityötä kansainvälisesti. Kaikilla mainituilla järjestöillä on kuitenkin erilaiset tehtävät. (Cox ym. 2006, 17.)

The International Federation of Social Workers on kansallisten sosiaalityön organisaatioiden globaali yhdistys 90 maassa, ja se edustaa yli 750 000 sosiaalityöntekijää. *The International Association of Schools of Social Work* on sosiaalityön koulujen ja kouluttajien kansainvälinen yhteisö, joka edistää koulutuksen laatua, koulutusta, sosiaalityön teorian ja käytännön tutkimusta sekä sosiaalipalvelujen hallintoa. Se puhuu 2 000 sosiaalityön koulun ja 500 000 opiskelijan puolesta. *The International Council on Social Welfare* puolestaan on globaali kolmannen sektorin organisaatio. ICSW edustaa maailman laajuisesti kymmeniä tuhansia organisaatioita, jotka ovat aktiivisesti mukana sosiaalista hyvinvointia, sosiaalista kehitystä ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta edistävässä

ohjelmissa. (IFSW ym. 2012, 2.)

Edellä mainitut kolme järjestöä ovat omasta aloitteestaan muotoilleet sosiaalityön globaalin agendan (*The Global Agenda for Social Work and Social Development*). Tätä varten he ovat konsultoineet sosiaalityöntekijöitä, sosiaalityön kouluttajia ja käytännön työntekijöitä. Vuonna 2010 Hongkongissa pidetyssä yhteisessä konferenssissa agenda sai kannatusta. Globaali agenda tarkoittaa tiettyihin toimintatapoihin sitoutumista vuosien 2012–2016 välisenä aikana. Nämä ovat:

- sosiaalisen ja taloudellisen tasa-arvon edistäminen
- ihmisarvon edistäminen
- ympäristöllisen kestävä kehityksen edistäminen
- ihmisten välisten suhteiden tärkeyden vahvistaminen

Toimintatapoihin sitoutumista ohjaa sosiaalityön määritelmän ydin ja sosiaalityön eettiset periaatteet. Sosiaalista ja taloudellista tasa-arvoa agenda pyrkii edistämään tukemalla, vaikuttamalla ja tuomalla esiin globaaleja aloitteita, joiden tavoitteina on sosiaalisen ja taloudellisen tasa-arvon edistäminen. Tämä pyritään saavuttamaan muun muassa vahvistamalla suhteita Yhdistyneisiin kansakuntiin (The United Nations) ja muihin kansainvälisiin järjestöihin. Ihmisarvoa pyritään edistämään muun muassa toteuttamalla käytännössä kansainvälisiä sopimuksia koskien kaikkien ihmisten sosiaalisia, taloudellisia, kulttuurisia ja poliittisia oikeuksia. Ympäristöllistä kestävä kehitystä pyritään edistämään ottamalla huomioon sen humaani puoli, kehittämällä katastrofien ehkäisyä ja hallintaa. Tavoitteena on edistää yhteisöjen voimaannuttamista vastauksena ympäristöllisiin haasteisiin sekä ihmis- ja luonnonkatastrofeihin (tulvat, veden puute, ruoan vähyys). Tavoitteena on myös edistää tutkimusta liittyen sosiaalityön rooliin katastrofeissa ja ympäristöllisissä haasteissa. Ihmisten välisiä suhteita pyritään vahvistamaan voimaannuttamalla yhteisöjä. (IFSW ym. 2012, 1-4.)

Kansainvälistä sosiaalityötä on kirjallisuudessa määritelty omaksi erikoisalakseen (mm. Cox ym. 2006; Healy 2001; Lyons 1999). Lyonsin (2006) mukaan voi olla olemassa sellainen käsitys, että kansainvälinen toiminta rajoittuu vain tietyille osalle sosiaalityön ammattilaisista. Toisin sanoen sille marginaaliselle ryhmälle, jotka ovat siitä

kiinnostuneita. Osa sosiaalityöntekijöistä tulee olemaan mukana kansainvälisen sosiaalityön parissa esimerkiksi ottamalla osaa edellä mainittujen järjestöjen toimintaan. Hän kuitenkin painottaa sitä, että globaalit tapahtumat ja prosessit vaikuttavat yksilöihin, yhteisöihin ja yhteiskuntiin maailmanlaajuisesti. Näin ollen kaikilla sosiaalityöntekijöillä tulisi olla jonkinlaista tietoa kansainvälisistä näkökulmista. Heidän tulisi olla paremmin valmistautuneita sosiaalityön käytäntöön, jossa on nähtävillä kulttuurien välisiä tai jopa maiden rajat ylittäviä ulottuvuuksia. (Lyons 2006, 1-2.)

1.2. 2000-luvun sosiaalityön maailmanlaajuinen määritelmä

Sosiaalityötä tehdään siis eri tavoin, erilaisissa ympäristöissä ja erilaisista lähtökohdista eri puolilla maailmaa. Globalisaatiosta huolimatta sosiaalityö on kuitenkin ensisijaisesti paikallistasolla tapahtuvaa kansallista toimintaa. Sosiaalityö on sidoksissa muun muassa jokaisen maan omaan historiaan sekä hyvinvointivaltion järjestämisen tapoihin (Juhila, 2006, 16–17). Tästä huolimatta *International Federation of social workers* (IFSW) ja *International association of schools of social work* (IASSW) ovat laatineet virallisen sosiaalityön määritelmän vuonna 2000. Määritelmää päivitettiin heinäkuussa 2014 Melbournessa pidetyssä Kansainvälisen sosiaalityöntekijäjärjestön (IFSW) ja sosiaalityön koulujen maailmanjärjestön (IASSW) yleiskokouksissa. Uusin määritelmä on maailmanlaajuinen:

“Social work is a practice-based profession and an academic discipline that promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people. Principles of social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities are central to social work. Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and indigenous knowledge, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing. The above definition may be amplified at national and/or regional levels” (International Federation of Social Workers 2014.)

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian internetsivuilta löytyvä käännös on seuraavanlainen:

“Sosiaalityö on käytännön työhön perustuva ammatti ja tieteenala, jolla edistetään

yhteiskunnallista muutosta ja kehitystä, sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä ihmisten elämänhallintaa ja itsenäistymistä. Yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien, kollektiivisen vastuun sekä erilaisuuden kunnioittamisen periaatteet ovat keskeisiä sosiaalityössä. Sosiaalityö nojautuu sosiaalityön, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden teorioihin ja paikalliseen tietoon, ja sen tarkoituksena on saada ihmiset ja rakenteet ratkaisemaan elämän ongelmatilanteita ja lisäämään hyvinvointia. Edellä olevaa määritelmää voidaan laajentaa kansallisella ja/tai alueellisella tasolla."
(Talentia 2014.)

Määritelmän keskeiset periaatteet liittyvät sosiaalityön päätehtäviin, periaatteisiin, tietoperustaan ja ammattikäytäntöön. Vaikka määritelmä on maailmanlaajuinen, otetaan sosiaalityön paikallisuus kuitenkin huomioon siten, että määritelmää voidaan laajentaa riippuen siitä, missä sosiaalityötä tehdään. Ei ole olemassa myöskään yhteisiä kansainvälisiä standardeja siitä, miten sosiaalityön koulutus tulisi järjestää. Siitä huolimatta sosiaalityössä on olemassa suuri määrä yhtäläisyyksiä ympäri maailman. Vaikka sosiaalityön käytännöt vaihtelevatkin, kaikkialla sosiaalityössä tunnustetaan vastuu sosiaaliseen muutokseen ja vastuu niiden auttamiseen, jotka sitä tarvitsevat. Arvot ovat myös tärkeässä osassa kaikkialla missä sosiaalityötä harjoitetaan, ihmisarvon ollessa yksi ydinarvoista. (Healy 2001, 80; Dominelli 2010, 151.)

Lisäksi sosiaalityön käytäntöön vaikuttaa kaikkialla vahvasti sosiaalinen ympäristö sekä laajempi poliittinen ja taloudellinen konteksti. Nykypäivän maailmassa sosiaalityön tulee olla joustavaa ja innovatiivista. Sosiaalityön tulee myös edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta paikallisella, kansallisella sekä kansainvälisellä tasolla. Lisäksi sosiaalityön tulee nostaa esiin ihmisten kokema epätasa-arvo niin yksinöllisellä kuin rakenteellisellakin tasolla. Samanaikaisesti tulee kehittää yksilön voimaannuttamisen menetelmiä, yhteisöjen kehittämistä, moniammatillista yhteistyötä sekä asioiden kansainvälisten ulottuvuuksien esiin nostamista. (Healy 2001, 80; Dominelli 2010, 151.)

Dominellin mukaan (2010, 151–152) sosiaalityön tiedonmuodostaminen on vielä nykypäivänäkin jatkuvasti kehittyvä ja keskeneräinen prosessi kuten muilla aloilla. Kuitenkin tiedonmuodostuksessa kansalaisuuteen liittyvät asiat, ihmisoikeudet ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus luovat sosiaalityössä jatkumon menneisyyden, nykyhetken ja tulevaisuuden välille. Sosiaalityössä tulisi ottaa huomioon henkisen, psyykkinen ja

sosiaalinen ulottuvuus ihmiselämään paikallisella, kansallisella ja kansainväliselläkin tasolla. Jotta sosiaalityö voisi olla vaikuttamassa maailman tapahtumiin poliittisella areenalla kaikilla tasoilla, tulee sosiaalityön koulutuksen kehittämiseen kiinnittää huomiota. Kehittämällä koulutusta, voidaan luoda uusia teorioita ja käytännöntyön muotoja, niin akateemisessa kuin käytännön ympäristöissäkin. Näin sosiaalityön ammatti voidaan tunnustaa maailmanlaajuisesti ja se on näin ollen varteenotettava tekijä poliittisilla areenoilla paikallisella, kansallisella sekä kansainvälisellä tasolla.

Dominellin mukaan (2010, 152–153) sosiaalityön tavoitteiden edistämiseksi, tulee sosiaalityön ammattikunnan ottaa osaa tämän hetkisiin globaaleihin prosesseihin niin yksilö- kuin kollektiivisellakin tasolla esimerkiksi seuraavanlaisesti:

- syrjinnän rakenteellisten ja yksilökohtaisten ulottuvuuksien korostaminen
- interventioiden kontekstointi sosiaalisesti, kulttuurisesti, poliittisesti ja taloudellisesti
- paikallis-spesifin tiedon käyttöön ottaminen
- vuorovaikutteinen tiedon vaihto
- yhteiset oppimiskokemukset
- monialainen ja ammattien välinen työskentely
- tasa-arvoisten sosiaalisten suhteiden kehittäminen
- sosiaalialan ammattilaisten mobilisointi yksilöllisesti ja yhteisöllisesti

Näillä asioilla tarkoitetaan sitä, että sosiaalityöntekijöiden olisi hyvä olla tietoisia sosiaalisista, poliittisista ja taloudellisista rakenteista, jotka vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin globalisoituvassa maailmassa. Tämän vuoksi interventioita suunniteltaessa olisi hyvä ottaa nämä asiat huomioon kulttuurin lisäksi. Vuorovaikutteisella tiedonvaihdolla ja yhteisillä oppimiskokemuksilla tarkoitetaan tässä kohtaa sitä, että esimerkiksi asiakastilanteen tulisi tapahtua neuvottelemalla ja vuorovaikutteisesti, ottaen huomioon jokaisen osanottajan näkökulman sen sijaan, että työntekijät tekisivät päätelmiään omista lähtökohdistaan. Sosiaalityöntekijät ja asiakkaat ovat useasti erilaisia kulttuurisilta identiteeteiltään, joten työskentelyssä nämä erot tulisi tunnistaa ja ottaa huomioon. Näin asiakas-työntekijä suhteista tulee tasavertaisia kumppanuussuhteita. Tätä voidaan soveltaa myös sosiaalityön koulutuksen ja käytännön kehittämiseksi. Tasavertaisilla, maiden rajat ylittävien, kumppanuussuhteiden kautta voidaan

vastavuoroisesti luoda uutta ja kehittää sosiaalityötä. Syrjinnän rakenteellisista ja yksilökohtaisista puolista saadaan parhaiten tietoa ottamalla paikallinen tieto mukaan. (Dominelli 2010, 153, 172.)

Juhila (2006, 144) kirjoittaa marginaalisuuden paikoissa syntyvästä toisesta tiedosta. Esimerkiksi paikallisilta ihmisiltä kerätään tietoa heidän kokemuksistaan, jota yhdistellään tietoon sosiaalisista, poliittisista ja taloudellisista rakenteista. Tällaista vuorovaikutteista tietoa voidaan hyödyntää maailmanlaajuisesti. Juhilan (2006, 149) mukaan sosiaalityön tulevaisuuden visio on: *”ihmisten eroja kunnioittava ja paikallisesti rakentuva, mutta lopulta tämän paikallisen tiedon varassa koko globalisoituvaa maailmaa kriittisesti kommentoiva ote”*.

Kirjallisuudessa sosiaalityötä on määritelty nykyaikana siten, että on siirrytty voimavarakeskeiseen, postmoderniin sekä postkolonialistiseen lähestymistapaan. Määrittelyissä tunnustetaan paikallisen kulttuurin, alkuperäisyyden sekä monimuotoisuuden tärkeys. Vaikka sosiaalityön määrittelyssä on tapahtunut muutoksia, on edelleen nähtävissä sosiaalityön ytimen olevan yksilöiden, perheiden sekä ryhmien auttaminen. (Staniforth ym. 2011, 205.)

1.3. Postmoderni sosiaalityö globaalissa maailmassa

Sosiaalityö on kehittynyt länsimaissa professioksi modernismin aikakaudella ja se syntyi modernisoitumisen alkuvaiheen sosiaalisten kysymysten äärelle. Sosiaalityö syntyi tuolloin idealistisen uskomuksen varaan siitä, että valtio pystyy ratkaisemaan sosiaaliset ongelmat käyttämällä hyväkseen tiedettä ja tietämystä niihin liittyen. Tästä johtuen monissa maissa sosiaalityö on osa valtion tarjoamia julkisen sektorin hyvinvointipalveluita. Sosiaalityön sitoutuminen tieteeseen tarkoittaa sitä, että se voi tarjota universaalia tietämystä liittyen ihmisiin sekä ihmisten ja yhteisöjen käyttäytymiseen. Universaalien tiedon ydinajatuksena on, että sitä voi käyttää mihin tahansa ja siihen pohjautuen voi tehdä interventioita, riippumatta siitä minkälaisessa kulttuurissa tai yhteiskunnassa elää. (Payne ym. 2008, 1–2.)

2000-luvulle tultaessa globalisaatio on tuonut mukanaan muutoksia, jotka haastavat sosiaalityön käytäntöä ja koulutusta. Postmodernismi on siis syntynyt osaltaan näiden

uusien haasteiden äärelle samalla haastaen modernismin aikaisen universaalien tiedon validiteetin. Postmoderniin viittaavat keskustelut alkoivat vakiintua sosiaalityössä 1980–1990-lukujen taitteessa yhteiskunnallisen ja kulttuurisen muutoksen myötä. Nämä yhteiskunnan muutokset toivat mukanaan epävarmuutta sosiaalityön käytäntöön sekä laajemmin yhteiskuntaan ja niiden koettiin olevan haaste ammatilliselle asiantuntijuudelle. Näissä muutoksissa paikkaansa hakeneelle sosiaalityölle, sen identiteetille ja itseymmärrykselle, postmodernit keskustelut ovat antaneet paljon. (Karvinen-Niinikoski 2009, 131–132, 136, 153; Mäntysaari & Weatherley 2010, 184; Payne ym. 2008, 2.) Tämänhetkisessä sosiaalityön kirjallisuudessa postmodernismi on saanut jalansijaa yhä enemmän ja se on haastanut sosiaalityön teoriaa ja käytäntöä (Noble 2004, 289).

Modernismin aikaisessa sosiaalityössä tukeuduttiin kaiken selittävään, universaaliin teoriaan, kun taas postmodernissa sosiaalityössä tästä pyritään eroon ja tunnistetaan sosiaalisten suhteiden epävakaas ja monimutkaisuus. Yhteiskunnat ovat rakentuneet erilaisille kulttuurisille ja sosiaalisille oletuksille, näin ollen postmodernismi kyseenalaistaa jonkun tietyn ajattelutavan valta-aseman sekä yleisellä tasolla, että sosiaalityössä. Postmodernin ajattelun mukaan sosiaaliset ilmiöt, kuten sosiaalityö, vaihtelevat sosiaalisen ja historiallisen kontekstin mukaan. (Karvinen-Niinikoski 2009, 131–132, 136; Payne ym. 2008, 2.)

Postmoderni ajattelu tai teoria on varsin monimuotoista, ja sen määrittelemisen, rajaamisen tai nimeämisen on hankalaa. Vaikka postmoderneille teorioille on tyypillistä irtautuminen aiemmista sosiaalityön teorioista, se ei tarkoita sitä, että aiemmat teoriat hylättäisiin kokonaan. Kyse on enemmänkin siitä, että tehdään uutta tietoa jostain tilanteesta perustuen aiempiin tiedosta tehtyihin tulkintoihin ja käsitteisiin, jossa aiemmat teoriat toimivat perusmateriaalina. Postmodernin sosiaalityön teoriakehittelyt ovat ammentaneet ideansa kansainvälisestä keskustelusta. Globalisoitumiskehityksen myötä kansainvälistä oppia sosiaalityöstä pidetäänkin välttämättömänä. (Karvinen-Niinikoski 2009, 135–148.)

Postmodernit teoriat voidaan jakaa kolmeen eri osaan: postmodernismiin, poststrukturalismiin ja postkolonialismiin. Postmodernismiin liittyy ymmärrys siitä, että asiat ovat sosiaalisesti rakentuneita. (Karvinen-Niinikoski 2009, 148.) Esimerkiksi yhteisöt ja kulttuurit rakentuvat niihin kuuluvien ihmisten sosiaalisen toiminnan ja

yhteisesti ymmärretyn kielen kautta. Tämän näkemyksen mukaan myös sosiaalityö on sosiaalisesti rakentunutta toimintaa. (Staniforth ym. 2011, 194.) Poststrukturalistisuudella tarkoitetaan sitä, että postmodernissa sosiaalityössä on tärkeää selittää vallan rakentumista ja siihen liittyvien diskurssien purkamista. Postkolonialismin tarkoituksena on puolestaan osoittaa siirtomaavallan perintö ja merkitys nykypäivänä yhä jatkuvina käytäntöinä sekä psyykkisesti ja historiallisesti rasittavina taakkoina. Viimeisin teorian muoto on ollut tärkeässä osassa rasismien vastaisten käytäntöjen luomisessa ja vähemmistöjen kanssa työskentelyssä. Näiden lisäksi se on ollut tärkeässä osassa kansainvälisen sosiaalityön kehittämisessä ja globaalien uskolonialismin ilmentymien tunnistamisessa. Esimerkkinä tällaisesta ilmentymästä voidaan mainita länsimaisten sosiaalityön teorioiden ja koulutuksen hegemonia. (Karvinen-Niinikoski 2009, 149; Ranta-Tyrkkö 2011, 34.)

Paynen (2008, 106–107) mukaan postmodernismi voi luoda joustavuutta globalisoituvissa yhteiskunnissa ja antaa sosiaalityölle poliittista sekä sosiaalista tilaa ratkaista globalisaatiosta johtuvia haasteita. Haasteita voidaan ratkaista välttämällä kaiken selittäviä teorioita ja selityksiä sosiaalisista tekijöistä, joiden parissa työskennellään. Tämän sijaan työskentelyssä tulisi käyttää kriittistä reflektiota, joka sallii monen eri näkökulman mukaan ottamista. Tämä on nähtävissä sosiaalityön globaalissa määritelmässä, jonka mukaan sosiaalityön käytäntö perustuu usean eri tieteenalan tietoon (em.). Lisäksi tulee hyväksyä sosiaalisten suhteiden epävarmuus ja monimutkaisuus sekä välttää niiden liiallista yksinkertaistamista. Esimerkiksi työskentely eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa voi tuoda uusia haasteita sosiaalityön käytäntöön, mikä ei välttämättä ole yksinkertainen prosessi.

Juhila (2006, 113) kirjoittaa postmodernisuudesta sosiaalityön etiikan näkökulmasta. Postmoderni etiikka tarkoittaa hänen mukaansa sitä, että universaalien eettisten koodistojen rinnalle tarvitaan eroja kunnioittavia postmodernin etiikan periaatteita. Tällä tarkoitetaan sitä, että sosiaalityöntekijät ja asiakkaat neuvottelevat hyvästä, pahasta, suotavasta sekä ei-suotavasta. Tämän mukaan kaikkien ei lähtökohtaisesti oleteta jakavan samoja elämisen arvoja. Sosiaalityöntekijä kantaa omien kulttuuristen arvojen lisäksi edustamansa instituution ja koko yhteiskunnan arvoja, jotka eivät välttämättä sovi asiakkaan arvojen kanssa yhteen. Tällaisessa tilanteessa neuvottelemalla transkulttuurisesti voidaan saavuttaa ihannetilanne, eli erilaiset kulttuuriset lähtökohdat eivät konfliktoidu, vaan niitä muokataan yhdessä eteenpäin.

Lopuksi voidaan todeta, että globalisoituvassa maailmassa on entistä tärkeämpää tehdä kansainvälistä yhteistyötä, kuten edellä mainitut kansainvälisen sosiaalityön pioneerit ovat osoittaneet. Postmoderneilla teorioilla pyritään puolestaan selittämään globaalin maailman ilmiöitä, jotka vaikuttavat sosiaalityön tietoon, arvoihin sekä käytäntöön yhä enemmän.

2. GLOBALISAATION ULOTTUVUUKSIA

Tämän luvun aluksi määrittelen globalisaatiota yleisesti, jonka jälkeen esittelen sen eri ulottuvuuksia. Ulottuvuudet ovat taloudellinen, poliittinen, kulttuurinen sekä sosiaalinen. Määrittely tehdään kansainvälisen sosiaalityön kirjallisuuden lisäksi yhteiskuntapolitiikan, sosiologian ja taloustieteiden tieteenalaan kuuluvan kirjallisuuden kautta, sillä näin sen tarkasteluun saadaan riittävästi näkökulmia.

2.1. Globalisaation määrittelyä

2000-luvulle tultaessa maailma on muuttunut nopeammin ja dramaattisemmin, kuin koskaan aiemmin. ”Globalisaatio” on termi, joka liitetään useasti moneen näistä muutoksista (Held, 2004, 6). Termi on todella laaja ja se voidaan ymmärtää monella eri tavalla, joten siitä käytävä keskustelu on useasti kiistanalaista. Lisäksi se pitää sisällään eri ulottuvuuksia. Suomeksi globalisaatiosta puhuttaessa voidaan käyttää myös termejä ”maapalloistuminen” tai ”maailmanlaajaistuminen” (Ollila 2007, 102; Alasuutari & Ruuska 1999, 13). Tässä tutkimuksessa käytän kuitenkin nimenomaan termiä globalisaatio, koska se on yleisimmin käytetty termi ja lisäksi se on helpommin yhdistettävissä kansainväliseen tutkimukseen. Seuraavaksi pyrin saamaan selkoa siitä, mitä sillä tarkoitetaan.

Globalisaatio liitetään helposti termiin ”kansainvälistyminen”. Kansainvälisyydellä tarkoitetaan esimerkiksi kansallisvaltioiden keskinäisiä suhteita ja niihin liittyvää maanrajat ylittävää vuorovaikutusta. Erään käsityksen mukaan globalisaation voidaan ajatella olevan kansainvälistymisen uusin vaihe; välisyyden tilalle on tullut yhteenkytkeytyminen. Globalisaatio ei siis ilmennä alueellisesti määriteltyjen toimijoiden välisyyttä vaan yhteen kytkeytymistä. (Kiljunen 2008, 16–17, 20, 28.)

Yksinkertaisesti ilmaistuna globalisaatiolla tarkoitetaan laajenevaa yhteyttä yhteiskuntien välillä eri elämänalueiden kautta. Se liittyy ihmisten ja yhteisöjen suhteiden tiivistymiseen maailmanlaajuisesti. Näin ollen mannerten välinen sosiaalinen vuorovaikutus lisääntyy ja sillä on aiempaa suurempi merkitys. (Held 2004, 48; Held ym. 2005, 9; Kiljunen 2008, 18.)

Dominellin (2010, 129–130) mukaan ei ole olemassa yhtä yhteisesti hyväksyttyä globalisaatio – määritelmää, vaikka on olemassa yksimielisyyttä seuraavista pääpiirteistä:

- Kulttuurien leviäminen ja suhteiden luominen samalla kasvattaen nationalistisia tendenssejä useassa maassa
- Sosiaaliset suhteet muokkaavat kaikkia elämän osa-alueita, joissa kaupallisen alan mekanismit ovat ensisijaisia
- Maahanmuutto, joka on seurausta ympäristön rappeutumisesta, taloudellisista vaikeuksista ja väkivallasta
- Yleinen taloudellisten voimien integroituminen ja leviäminen yli maanrajojen
- Nopea teknologinen muutos, joka on luonut uusia sosiaalisen syrjäytymisen muotoja. Tämä on myös mahdollistanut yksilöiden, erityisesti lasten hyväksikäytön internetin välityksellä.
- Väestöllinen muutos, sisältäen kasvavan populaation ja monen yhteiskunnan väestön nopean ikääntymisen, erityisesti läntisellä maanpuoliskolla
- Kaupunkialueiden kasvu ja urbaani-maaseutu alueiden erojen kasvaminen ja vaikeutuminen
- Kaupunkialueisiin keskittyminen, joka lisää kuormitusta ympäristölle

Globalisaatio voidaan ymmärtää prosessina, jonka vaikutukset jakautuvat epätasaisesti eri puolille maailmaa. Esimerkiksi globalisaatio vaikuttaa eri tavoilla rikkaisiin teollisuusmaihin kuin kehittyviin maihin. Globalisaation myönteiset seuraukset keskittyvät rikkaisiin maihin, joilla on resursseja ja kilpailukykyä toimia globaaleilla maailman markkinoilla. Vähemmän resursseja omaavat kehittyvät maat puolestaan saavat osakseen pääasiassa globalisaation haittavaikutukset. (Väyrynen 1999, 3–4.)

Globalisaatio on siis kaikkea muuta kuin universaali prosessi, joka koettaisiin samalla tavalla joka puolella maapalloa. Samanaikaisesti se on monitasoinen prosessi, joka kattaa useimmat elämänalueet. Globalisaatiosta on olemassa lukuisia yhteiskuntatieteellisiä esityksiä, jotka lähestyvät aihetta esimerkiksi talouden, kulttuurin tai politiikan näkökulmasta. Aiheen laajuuden vuoksi monet ovat päätyneet yhdistelemään näitä erilaisia

näkökulmia. Näiden eri alueiden välillä globalisaatio etenee nopeimmin talouden alalla. Näin ollen sen lisäksi, että globalisaatioprosessi on epätasaista maantieteellisesti, on se sitä myös eri sektoreiden välillä. Globalisaation ei voida näin ollen sanoa olevan yksiselitteinen prosessi, vaan totuus on monimutkaisempi – kaikki sen ulottuvuuksista vaikuttavat toisiinsa. (Alasuutari & Ruuska 1999, 54; George & Page 2004, 13–15; Held 2004, 7, 48; Held ym. 2005, 9.)

Lisäksi globalisaatio on pikemminkin ollut pitkän kuin lyhyen aikavälin prosessi, jota on tapahtunut koko nykyisen ajanlaskumme ajan. Tästä voidaan sanoa esimerkkinä maailmanuskontojen synty ja leviäminen 300–600-luvuilla ja siirtomaavallan leviäminen 1600–1800-luvuilla. Globalisaatiota on siis ollut olemassa jo pitkään, mutta se on vain ollut nopeampaa nykyaikana verrattuna menneisiin aikoihin, johtuen muun muassa informaatio-tekniikan kehityksestä. (George & Page 2004, 13–15; Kosonen ym. 1999, 14–15.)

Globalisaation ymmärretään olevan ulkoinen voima, mutta se voi vaikuttaa myös sisäisesti yksilötasolla, vaikuttaen siihen miten käyttäydymme. Se vaikuttaa siihen, miten hallitukset ja monikansalliset yhtiöt tekevät työtään ja kuinka ihmiset käyttäytyvät eri elämänalueilla. Tieto leviää maapallolla nopeasti globalisaation myötä ja nykyään on esimerkiksi paljon helpompaa matkustella kuin ennen. (George & Page 2004, 13–15.)

Globalisaation yhteydessä on ollut erilaisia ideologioita vuosisatojen saatossa. Esimerkiksi 1900-luvun puolivälin jälkeen globalisaation yhteyteen liitettiin Keynesiläinen talouspolitiikan ideologia, jonka mukaan valtio on vastuussa talous- ja työllisyyspolitiikasta sekä sosiaalipolitiikan kehittämisestä (Tuomioja 2002, 308–320). Sitten on siirrytty neoliberaalin ideologiaan, joka ohjaa tämän päivän talouspoliittista ja yleistä poliittista ajattelua. Ideologian olemassaolo globalisaation yhteydessä on riippunut sen hetkisestä poliittisesta ilmapiiristä, eikä se välttämättä ole ollut globalisaation luontainen osa. (George & Page 2004, 13–15; Kiljunen 2008, 25.)

Globalisaatio liittyy kaukaisia yhteisöjä toisiinsa ja laajentaa valtasuhteiden vaikutuksia maailman eri osien välillä. Kulttuurien ja sivilisaatioiden lähentyminen on luonut uusia vihamielisyyksiä ja ristiriitoja osaltaan siksi, että huomattava osa maapallon väestöstä ei pääse nauttimaan globalisaation hyödyistä. Tämän takia prosessi nähdään eriarvoistavana

ja se voi herättää kiistoja. Globalisaatiokeskusteluissa nousee esiin siis vahvaa kaksin jaottelua. On olemassa globalisaation voittajia ja häviäjiä, niitä joilla on ja niitä joilla ei ole (*"haves" and "have nots"*). Keskusteluissa globalisaatiosta ei voida myöskään ohittaa keskusteluja vallasta ja epätasa-arvosta. Näissä keskusteluissa tietyt valtiot, sosiaaliluokat, sukupuoliryhmät, maanosat sekä ympäristö voidaan nähdä mahdollisina häviäjinä. (Kofman & Youngs 2003, 4-6.)

Erään näkemyksen mukaan voidaan sanoa, että globalisaatio on kuin kaksipäinen miekka. Se on luonut hienoja mahdollisuuksia tuoda ihmisiä yhteen niin virtuaalisesti, kuin maantieteellisestikin. Se on kuitenkin edesauttanut industriaalista kapitalistista kasvua hyödyttäen näin rikkaampaa maailman väestöä. Samalla se on ollut alkusysäys usealle kriisille, jotka ovat voineet olla luonteeltaan ympäristöllisiä, taloudellisia, väestöllisiä tai poliittisia, ja joilla on ollut kaikkein tuhoisimmat vaikutukset maailman köyhimpään väestöön. Globalisaatio luo siis samanaikaisesti sekä rikkautta että köyhyyttä, parantaa terveysstandardeja, mutta levittää uusia sairauksia, suojelee ja tuhoaa ympäristöä. Globalisaation voidaan ajatella näin ollen luovan samanaikaisesti sekä hyvää että pahaa monella eri osa-alueella. (George & Page 2004, 13–15; Dominelli 2010, 129; Helds ym, 2005, 9.)

Globalisaatio on jossain määrin heikentänyt kansallisvaltioiden valtaa, mutta ei kuitenkaan syrjäyttänyt niitä. Kansallisvaltioilla on edelleen suuri osa vallastaan käytössään, ne vain reagoivat ja muotoutuvat globalisaation vaikutuksesta eri tavoin. Valtiot reagoivat globalisaatioon eri tavoilla riippuen niiden taloudellisesta tilanteestaan, poliittisesta systeemistään ja kansallisista instituutioistaan. (George & Page 2004, 13–15.)

Globalisaatiota tapahtuu eri yhteiskunnan tasoilla. Ylhäältä tulevasta globalisaatiosta (*globalization from above*) puhutaan, kun tarkoitetaan makrotason poliittisten ja taloudellisten rakenteiden toiminnan vaikutusta ihmisiin. Alhaalta tulevasta globalisaatiosta puhutaan (*globalization from below*), kun tarkoitetaan ihmisten ja kansalaisyhteiskunnan paikallistason toiminnasta nousevista asioista. Globalisaatiosta puhuttaessa ei voida ohittaa paikallisella tasolla tapahtumaa toimintaa, vaan globaalit makrotason systeemit ja paikalliset toimijat toimivat vuorovaikutuksessa keskenään. (Cox & Pawar 2006, 29.)

Globalisaatiosta puhuttaessa ei voida siis ohittaa termiä paikallisuus. Krossa (2009)

kirjoittaa, että globalisaatioprosessi ja paikallistuminen tulisi ymmärtää saman kolikon kääntöpuolina, jolloin termit yhdistyvät *glokalisaatioksi*. Erään näkemyksen mukaan globalisaatio voidaan ymmärtää prosessina, jossa ajatukset sekä käytännöt leviävät ympäri maailman sopeutuen paikallisiin oloihin ja löytäen paikkansa sieltä. (Krossa 2009, 250, 259.)

Globalisaatiosta on olemassa eriäviä mielipiteitä ja näkökulmia. Argumentit globalisaatiosta voidaan kärjistetysti jakaa kahteen ryhmään: globalisteihin ja epäilijöihin. Globalistien mukaan globalisaatio on nykyisellään aito ja syvällisiä muutoksia poikiva prosessi. Epäilijät puolestaan ovat sitä mieltä, että näkemys on liioiteltu ja he ajattelevat sen estävän näkemästä todellisia voimia, jotka ohjaavat yhteiskuntia sekä poliittisia ratkaisuja. (Held ym. 2005, 10.)

Voidaan siis todeta, että globalisaatio vaikuttaa yhteiskuntiin ja yksilöihin eri, mutta toisiinsa yhteydessä olevien, väylien kautta. Se myös koskettaa jokaista elämäntiluetta ja politiikan lohkoa (Kosonen ym. 1999, 7). Globalisaatio kyseenalaistaa yhteiskuntien jaottelun tai erottelun maarajojen mukaisesti. Voidaan myös ajatella, että maailma kasvaa yhteen ja on muodostumassa yksi maailmanyhteisö (Kiljunen, 2008, 34). Maiden rajat ovat tietenkin edelleen olemassa ja ovat tälläkin hetkellä konfliktien keskiössä (Kofman & Youngs 2003, 13). Kuitenkin maailma on yhä enemmän verkottuneempi ja uusia yhteyksiä luodaan koko ajan. Seuraavaksi käsittelemme tarkemmin globalisaation taloudellista, poliittista, kulttuurista sekä sosiaalista ulottuvuutta (Held 2004; George & Page 2004).

2.2. Taloudellinen ulottuvuus

Näyttää siltä, että globalisaatiokeskustelussa päälinjaisena nousee esiin globaalin talouden vaikutukset yhteiskuntiin. Useassa globalisaation määrittelyssä lähdetäänkin liikkeelle juuri sen taloudellisesta ulottuvuudesta sekä sen yhteiskunnallisista vaikutuksista. Globalisaatio on selkeästi ollut vahvinta talouden alalla, mutta on tärkeää muistaa, että sillä on merkittäviä vaikutuksia myös muilla yhteiskunnan sektoreilla (Ollila 2007, 102).

Globalisaatio tarkoittaa talouden kohdalla maailman talouden yhdyntymistä. Pääomat, tavarat ja palvelut liikkuvat yli rajojen entistä tehokkaammin ja kasvavissa määrin.

Talouden globaali yhdyntyminen näkyy erityisesti kaupankäynnissä ja finanssijärjestelmässä sekä yritystoiminnan kansainvälistymisessä. (Kiljunen 2008, 134–135.) Talouden globalisaatio pitää sisällään rahatalouden virtaukset, monikansallisten yhtiöiden toiminnan sekä taloudellisen kasvun. Globalisaation seurauksena talouden globalisaatio on ollut viime vuosina nopeaa ja laajaa. Tämä johtuu myös osaltaan teknologisista keksinnöistä ja hallitusten toimintatavoista, jotka vapauttivat pääoman liikkuvuuden, eli toisin sanoen mahdollistivat vapaan kaupan. Näiden asioiden tuloksena suuria summia rahaa voidaan siirtää maapallon eripuolille nopeassa ajassa mihin kellonaikaan tahansa, minkä seurauksena globaalit finanssisiirrot ovat kasvaneet suuresti. Sijoituspääomien haltijat ja liikuttelijat ovat nousseet tämän myötä erityisen vahvaan asemaan. Globaalisti toimivat valuutta- ja arvopaperikauppiat vaikuttavat jo kokonaisten kansakuntien kohtaloon ja ovat enenevissä määrin valtiollisen valvonnan ulko- ja yläpuolella. (George & Page 2004, 15–18; Kiljunen 2008, 135, 146.)

Globalisaation seurauksena myös maailmankauppa on kasvanut voimakkaasti. Talouden globalisaatio on kasvattanut ja laajentanut monikansallisten yhtiöiden toimintaa sekä niiden tekemää kansainvälistä kauppaa. Ne ovat hyötynneet suuresti globalisaation kasvusta ja kasvattaneet taloudellista valtaansa viime vuosina. Kaikki eivät kuitenkaan ole päässeet hyötymään kaupankäynnistä yhtä lailla, sillä se on keskittynyt pohjoiselle pallonpuoliskolle teollisuusmaihin, joiden osuus on yli 70 % maailman kaupasta. Globaalin vapaan kaupan ja kilpailun myötä paikallisilla tuottajilla, etenkin kehittyvissä maissa, on vaikeuksia pysyä hintakilpailussa mukana. Suurilla yhtiöillä on paremmat mahdollisuudet tuottaa tuotteita edullisesti, suuria määriä ja suuremmille markkinoille. (George & Page 2004, 17–18; Kiljunen 2008, 136.)

Globaalitalous luo siis vaurautta. Ongelmana on kuitenkin se, että varallisuus kasautuu, joten globaali talous luo globaalia eriarvoisuutta. Eriarvoisuus näkyy siinä, että ihmiskunnan ollessa yhä rikkaampi, merkittävä osa ihmiskunnasta elää samanaikaisesti absoluuttisessa köyhyydessä. Kaikkein köyhimmillä alkeellisemmatkin perustarpeet ovat tyydyttämättä. Globaalitaloudesta puuttuvat ne mekanismit, joiden avulla kansallisvaltiot ovat säädelleet talouskehitystä ja jakaneet tuotettuja voimavaroja yhteiseksi hyödyksi. Maailmanlaajuista verotusta, tulonsiirtoja tai julkisia palveluita ei ole olemassa. Maailmassa ei ole yhtään valtiota, jossa tulonjako olisi yhtä epäoikeudenmukainen kuin se on globaalin maailman mitassa. (Kiljunen 2008, 142–143 ja 145.)

Talouden globalisaatio on mahdollistanut hallitusten välisen taloudellisen avun, joka tarkoittaa kehittyneestä teollisuusmaasta annettavaa rahallista apua kehittyvään maahan. Tällaisella avustuksella voi olla monenlaisia seurauksia, jotka voivat olla luonteeltaan neutraaleja, positiivisia tai negatiivisia. Rahallista avustusta annetaan yleensä tiettyjä ehtoja vastaan. Esimerkiksi avustusta vastaanottavan maan tulee ostaa avustusta antavalta maalta tuotteita ja palveluita. Tällaisella toiminnalla voi olla negatiivisia vaikutuksia apua vastaanottavan maan taloudelliseen kasvuun. Toisenlaiset avun muodot voivat puolestaan parantaa taloudellista kasvua ja vähentää köyhyyttä. Tämä riippuu siitä, minkälaiset ehdot avun antamiseen on liitetty, sekä siitä millaiset ovat maiden sisäiset poliittiset ja institutionaaliset tekijät, toisin sanoen hallitusten toimintatavat ja poliittisen järjestelmän tila. (George & Page 2004,15–18; Payne ym. 2008, 11–15.)

Tänä päivänä kansainvälinen rahoitusjärjestelmä on huomattavasti aikaisempaa häiriöherkempi, mistä johtuen talouskriisit ovat jyrkempiä ja laajavaikutteisimpia. Syynä tähän on viime vuosikymmenten aikana toteutettu pääomamarkkinoiden avaaminen ja sääntelyn purkaminen. Tässä avoimessa finanssijärjestelmässä yhden maan taloudellinen kriisi heijastuu välittömästi toiseen ja koettelee koko maailmanlaajuisia järjestelmää. Esimerkkinä rahamarkkinoiden vapauttamisen negatiivisesta seurauksesta voidaan mainita Suomen 1990-luvun alun talouslama sekä siitä seurannut jättityöttömyys, jotka olivat seurausta rahamarkkinoiden vapauttamisesta ja sijoituksilla keinottelusta johtuneesta talouden ylikuumentumisesta, mikä vei lopulta koko pankkijärjestelmän romahduksen partaalle. (Kiljunen 2008, 153–154.)

Talouden globalisaatio on saanut kansallisvaltioiden poliittisen johdon pyrkimään kohti laajempia, harmonisoituja markkinoita ja taloudellis-poliittisia yksiköitä. Tämän seurauksena esimerkiksi Euroopan Unionin taloudellinen ja poliittinen integraatio on tiivistynyt entisestään. Tämän voidaan nähdä olevan puolustusreaktio, jonka pyrkimyksenä on estää valtioiden hallitusten kontrolloimaton vallan menetys globaaleille markkinavoimille. (Alasuutari & Ruuska 1999, 19.)

Voidaan siis todeta, että globalisaatio on laajentanut ja nopeuttanut rahatalouden virtauksia, kauppaa ja monikansallisten yhtiöiden toimintaa, jolla puolestaan on ollut vaihtelevia vaikutuksia taloudellisen kasvun asteeseen. Lisäksi toiset maat ovat hyötäneet tästä

enemmän kuin toiset. Esimerkiksi talouden globalisaatioprosessi on marginalisoinut kehittyviä maita entistä enemmän ja eriarvoisuus maailmassa on kasvanut. (George & Page 2004, 18.)

2.3. Poliittinen ulottuvuus

Globalisaation seurauksena kansallisvaltioilla ei ole enää niin paljoa itsenäistä valtaa, vaan niiden täytyy jakaa sitä eri toimijoiden kesken. Toimijoita ovat esimerkiksi ylikansalliset organisaatiot kuten Euroopan unioni ja Maailman pankki. Esimerkiksi Euroopan unionin voidaan nähdä vähentäneen kansallisvaltioiden harjoittaman sosiaalipolitiikan liikkumavaraa ja Maailman pankin voidaan nähdä antavan ohjeita sosiaalipolitiikan sovittamisesta erilaisiin talousoppeihin. Globalisaatioon liittyvät muutosvaatimukset, jotka liittyvät talouden ja politiikan ajatusmalleihin, voidaan nähdä erityisesti hyvinvointivaltioiden aseman kannalta jopa uhkana. On kuitenkin muistettava, että hyvinvointivaltioita on olemassa erilaisia, joten globalisaatio vaikuttaa niihin eri tavoin. (Kosonen ym. 1999, 7; George & Page 2004, 20.)

Vaikka kansallisvaltiot jakavatkin valtaansa eri toimijoiden kesken ja niistä on tullut osa laajempaa ja monikerroksellista sääntelyä, jossa yksityiset ja julkiset toimijat ovat keskeisessä roolissa, on tilanteessa nähtävissä myös mahdollisuuksia. Esimerkiksi valtioilla on mahdollisuus tehdä yhteistyötä ja toimia yhdessä kansainvälisten tai globaalien asioiden äärellä. Tilanne luo myös mahdollisuuden maanrajat ylittäville kansalaisuuksille, josta esimerkkinä voi mainita Euroopan kansalaisuuden Euroopan unionin jäsenmaiden kansalaisille. (George & Page 2004, 20.)

Globalisaatioon liittyvät prosessit ovat muuttaneet erityisesti pienten hyvinvointivaltioiden talous-, työllisyys-, ja sosiaalipolitiikan toimintaehtoja. Poliittikkaa joudutaan arvioimaan uudelleen ottaen huomioon yritysten ja työnantajien entistä vahvemmat asemat neuvotteluissa sekä päätöksenteossa. Toimintaehtojen muutos näkyy kuitenkin selkeimmin työllisyyspolitiikan alueella. Talouksien kansainvälistymisellä ja globalisoitumisella on ainakin osittain ollut vaikutusta työttömyyteen ja näin ollen työllisyyspolitiikkaan. Työllisyyspolitiikan saralta aktivointipolitiikka on ollut seurausta uudistamistarpeisiin vastaamisesta. (Kosonen ym. 1999, 281–284.)

Politiikan sektorilla globalisaatio voidaan nähdä väitteenä siitä, miten maailman pitäisi toimia, pikemminkin kuin väitteenä siitä, miten maailma toimii. Globalisaatio nähdään siis enemmänkin maailmassa vallitsevana tilana, kuin kehittyvänä prosessina. Tällä tavoin globalisaatiota voidaan käyttää perustelujen taustalla poliittisessa päätöksenteossa. Globalisaation poliittisesta ulottuvuudesta puhuttaessa ei voida ohittaa sen ideologista puolta. Kuten ideologioiden kohdalla yleensäkin, ideologia ei voi olemassa yksin, ja aina löytyy ideologian vastustajia sekä toisinajattelijoita. Esimerkkinä voidaan sanoa globalisaation neo-liberaalia projektia, jonka voidaan sanoa olevan yksi dominoivimmista globalisaatiokeskusteluiden ideologioista, jolle löytyy sekä puolestapuhujia että vastustajia. Neoliberalismilla tarkoitetaan taloudellispoliittista suuntausta, jonka mukaan hyvinvointi saavutetaan parhaiten yksilön yritteliäisyyden ja osaamisen vapauttamisella vahvan yksityisen omistusoikeuden, vapaiden markkinoiden sekä vapaakaupan avulla. Valtion tehtäväksi jää tämän institutionaalisen viitekehyksen luominen ja vaaliminen. Toisin sanoen julkista valtaa tulisi vähentää ja markkinoiden valtaa lisätä. (Clarke 2001, 24–25; Harvey 2008, 7-8.)

Globalisaatio ymmärretään erityisesti angloamerikkalaisessa keskustelussa yleismaailmalliseksi markkinaehtoistumiseksi. Tällä tavalla uusliberalismi toimii globalisaation poliittisena käynnistäjänä. Tällaisen politiikan mukaan kansantalouden kansainvälinen kilpailukyky riippuu valmiudesta sopeutua maailman markkinoihin. Yksityistämistä on edistettävä, veroastetta on alennettava, markkinasääntelyä on purettava, ammattiyhdistysten toiminnanvapautta on rajoitettava ja hyvinvointipalveluja on leikattava, jotta pärjättäisiin vapaassa maailmanlaajuisessa kilpailussa. Uusliberaaleille ajattelijoille globalisaatio on sekä väline, että päämäärä markkinoiden vapauttamiseksi ja poliittisen sääntelyn purkamiseksi. Hyvinvointivaltio nähdään nykymuodossaan rasitteena eikä se sovi globaaliin markkinakilpailuun. Uuden globaalijärjestelmän tavoitteena on, että kansallisvaltiot supistuvat paikallishallinnoiksi. Tämä tarkoittaisi sitä, että valtioista tulee globaalitalouden kuntia ja kuten kunnat, ne yrittävät houkutella pääomaa tarjoamalla ihanteellisia toimintamahdollisuuksia kansainvälisille yrityksille. (Kiljunen 2008, 116–117.)

Yksi 2000-luvun politiikan piirre on globalisaatiokritiikki, joka on yleisnimitys globalisaation vastustajille. Väyrynen (2001, 82–126) on jakanut globalisaatiokritiikin

neljään eri osaan:

1. Moraalinen kritiikki

Kohdistuu globalisaation yhteiskunnallisia perusarvoja kuluttavaan luonteeseen. Kritiikin mukaan globalisaatio johtaa maalliseen ja rationaaliseen yhteiskuntaan, jossa uskonnolliset ja kulttuuriset arvot jäävät rahan jalkoihin.

2. Sosiaalinen ja poliittinen kritiikki

Tarttuu globalisaation väitettyihin negatiivisiin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, joita ovat muun muassa alueellisen ja sosiaalisen eriarvoisuuden kasvu, ihmisoikeuksien polkeminen ja hyvinvointipolitiikan supistaminen.

3. Ympäristökritiikki

Kohteena ovat kansainväliset järjestöt, jotka edistävät vapaakauppaa ja kehityspolitiikkaa. Vapaakaupan nähdään jättävän jalkoihinsa ympäristönäkökohdat ja kehitysrahoituksen pelätään edistävän ympäristöä tuhoavia hankkeita.

4. Kapitalismikritiikki

Kapitalismi nähdään ensisijaisena ongelmana ja globalisaatio vain kapitalismin tämänhetkisenä ilmentymänä. Tämä kritiikin muoto liittyy usein amerikkalaisen elämäntavan ja vaikutusvallan arvosteluun.

Globalisaatiota vastaan on osoitettu mieltä useaan otteeseen, ja se on kohdistunut monikansallisiin suuryrityksiin, kansainvälisiin rahoituslaitoksiin, ylikansallisiin päätöksentekuelimiin, kuten Euroopan unioniin sekä ylipäätään poliittisiin vallanpitäjiin. Globalisaatiokritiikki antaa kehyksen maailmanmenoon kohdistuvalle tyytymättömyydelle ja se on äärimmillään johtanut väkivaltaisuuksiin eri puolilla maailmaa. Uusliberalismin vastustajat näkevät, että globaali markkinaehtoistuminen on koettu epäinhimillisenä ja eriarvoistavana. Demokraattisen valtion tulisi lähtökohtaisesti turvata ihmisen tarpeita eikä yritysten markkinatarpeita. Talous ei saisi mennä inhimillisen hyvinvoinnin edelle. On alettu vaatia takaisin kansallisvaltion itsemääräämisoikeutta, rajojen sulkemista ja irrottautumista globaalitalouden vaikutuksista. (Kiljunen 2008, 105, 118.)

2.4. Kulttuurinen ulottuvuus

Globalisaatiota koskevassa teoreettisessa keskustelussa kulttuurin määritelmiä esiintyy useita. Määritelmät voidaan jakaa kahteen linjaan. Ensimmäisen määritelmän mukaan kulttuurilla viitataan arvoihin, asenteisiin, tapoihin ja normeihin, jotka muokkaavat yksilön käyttäytymistä ja luovat näin kansallista identiteettiä. Toisen määritelmä mukaan kulttuurilla tarkoitetaan kulttuurituotteita esimerkiksi taidetta ja mediaa. Voidaan kuitenkin ajatella, että kulttuurituotteet nousevat ensimmäisestä määritelmästä, uudistaen ja muokaten tällä tavalla uskomuksia ja ajattelutapoja. Globalisaatioprosessin seurauksena kulttuurit sekoittuvat monella eri tapaa ja monen eri väylän kautta esimerkiksi turismin ja internetin kautta. Teoriassa kaikki kulttuurit voivat jättää jälkensä ympäri maailman. (Alasuutari & Ruuska 1999,54; George & Page 2004, 21.)

Kaikkein dominoivin kulttuuri tällä hetkellä on kuitenkin länsimainen kulttuuri ja erityisesti amerikkalainen, kuluttamisen arvoja sisältävä, kulttuuri. ”Mcdonaldisoituminen” on termi, jota käytetään kuvaamaan ruoka-, televisio-, elokuva- ja viestintäkulttuurin yhtenäistymistä yhdysvaltalaisen mallin mukaisesti (Kosonen & Simpura 1999, 9). Tästä johtuen voidaan kysyä: johtaako globalisaatioprosessi kulttuurin homogenisoitumiseen? Puhuttaessa globalisaatiosta kulttuurisena ilmiönä päädytään siis yleensä pohtimaan sitä, tuleeko maailman kulttuureista lopulta samanlaisia. Joidenkin mielestä länsimaisen kulttuurin valta-asema voidaan nähdä kulttuurisena imperialismina. (Alasuutari & Ruuska 1999, 54; George & Page 2004, 22.)

Kulttuurinen imperialismi voidaan ymmärtää yhtenä teoriana kulttuurisesta globalisaatiosta. Sillä tarkoitetaan kulttuuristen erojen vähentymistä maailmassa. Tämä johtuu globaalien yritysten levittämästä länsimaalaisesta kulttuurista, mikä on prosessi, josta Yhdysvallat sekä muut länsimaat ovat hyötäneet. Kulttuurien leviämisen nähdään olevan epätasapainossa, jolloin dominoivat kulttuurit uhkaavat heikompia kulttuureja. Käytännössä länsimaalaisen ja eritoten pohjoisamerikkalaisen kulttuurin leviämisen voi nähdä laajasta amerikkalaisten kulttuurituotteiden leviämisestä eripuolilla maailmaa. Esimerkkinä voidaan mainita se, että globaalilla tasolla suurin osa maahantuoduista televisio-ohjelmista on alkuperältään amerikkalaisia ja laajalle levinneistä globaalien kulttuurin tuotteista mainittakoon Coca-Cola ja McDonald’s. Kulttuurinen imperialismi nähdään kuitenkin kulttuurisen dominoinnin lisäksi Yhdysvaltojen ja muiden länsimaisten

toimintaehtojen- sekä tapojen leviämisenä, jotka hyödyttävät niiden taloudellisia intressejä. Toisaalta länsimaisen kulttuurin laaja leviäminen elokuvien, muodin, musiikin ja kulutuksen kautta on luonut eripuolille maailmaa sen vastustajia. Monet alkuperäiset ja perinteiset kulttuurit, ovat ruvenneet vastustamaan länsimaisen kulttuurin leviämistä, samalla vahvistaen omaa kulttuuriansa. Fundamentalistiset uskonnolliset liikkeet ovat tästä yksi esimerkki. (George & Page 2004, 22; Mackay 2004, 60–64.)

Erään näkemyksen mukaan amerikkalaistuminen tai länsimaalaistuminen viittaa tietynlaisiin, sisäisesti yhtenäiseksi ajateltuihin kulttuurisiin kokonaisuuksiin. Tämä tarkoittaisi siis äärimmillään sitä, että esimerkiksi Suomesta tulisi ennemmin tai myöhemmin täsmälleen, yhteiskunnan jokaisella tasolla amerikkalainen, tarkemmin sanottuna kulttuurisesti Yhdysvaltojen kaltainen maa. Tällaisessa ajattelussa kulttuuri ymmärretään totaliteettina. Kansalliset kulttuurit eivät kuitenkaan ole yhtenäisiä, vaan ne koostuvat erilaisista sosio-ekonomisista ryhmistä, etnisyyksistä, eri sukupuolista, ikäluokista sekä alakulttuureista. Voidaan nähdä, että globalisaatio koskettaa näitä eri ryhmiä eri tavoin. Tämän vuoksi saattaa olla, että jokin näistä ryhmistä ”länsimaalaistuu” tai ”amerikkalaistuu”, mutta on epätodennäköistä, että se koskisi kokonaista kansallista kulttuuria. (Alasuutari & Ruuska 1999, 64.)

Voidaan myös nähdä, että globalisaatioprosessin myötä on tapahtunut kulttuurien sekoittumista. Paikalliseen kulttuuriin on voitu omaksua piirteitä muista kulttuureista, kuitenkin alkuperäistä kansallista kulttuuria unohtamatta. Kulttuurien leviämisen myötä kansalliset kulttuurit eivät näin ollen häviä maapallolta, vaikka niihin voi sekoittua muiden kulttuurien piirteitä. Globalisaation myötä identiteetit eivät ole siis enää selvästi riippuvaisia jostain tietyistä kansallisesta kulttuurista tai kielestä. Vaikka jokaisella on oma paikallinen elämänsä, monista erilaisista paikoista juontuvat ideat ja arvot vaikuttavat yhä useammin siihen, miten ihmiset ymmärtävät ja jäsentävät maailmaa. (George & Page 2004, 22-23; Payne ym. 2008, 50; Held ym. 2005, 44.)

2.5. Sosiaalinen ulottuvuus

Globalisaation myötä usean maan hallitukset ovat olleet vaikean dilemman edessä: ”Kuinka vastata kansalaisten vaatimukseen paremmista terveys- ja sosiaalipalveluista globaalin markkinatalouden ehtojen alla?” ”Kuinka luoda kannattava hyvinvointivaltio?”

(George & Page 2004, 20–21.) Tähän mennessä vastaukset tähän ovat olleet hyvinvointikustannuksista leikkaaminen. 1990-luvun laman aikaan tämä alkoi näkyä julkisten palveluiden yksityistämisenä, palvelujen maksujen nostamisena ja uusina julkisjohtamisen malleina, joilla tähdättiin menojen vähentämiseen. Samanlainen julkisten menojen kontrollointi oli nähtävillä myös kehittyvissä maissa Maailman pankin ja Kansainvälinen valuuttarahaston toteuttamina. Näillä *structural adjustment* ohjelmilla julkisia palveluja yksityistettiin ja sosiaaliturvan, koulutuksen sekä terveydenhuollon menoja leikattiin. Yksityistämällä ja työmarkkinoiden suojelulla pyrittiin myös pienentämään hallituksen toimintavaltaa ja julkishallintokuluja, minkä tavoitteena oli taloudellinen kasvu. Toiminnan seurauksena kuitenkin köyhyys ja tuloerot kasvoivat monessa maassa. (George & Page 2004, 20–21.)

Haverinen ja Särkelä (2007, 112–123) ovat kirjoittaneet globalisaation tuomista muutoksista sosiaalipalveluihin Suomessa. Muutoksia ovat tuoneet erityisesti globaalin talouden myötä tulleet markkinatalouden ajatusmallit sosiaalipalveluiden järjestämisestä. Globaalin kilpailun ja markkinatalouden ajatusmalleja ovat muun muassa kustannustehokkuus, yksityistäminen ja kilpailutus. Globalisaation taloudellinen ulottuvuus on siis tuonut hyvinvointipolitiikkaan ja näin ollen sosiaalipalveluihin uusia ajatusmalleja yhdenvertaisuuden, osallisuuden, valinnan vapauden, demokraattisuuden, sekä asiakaslähtöisyyden rinnalle.

Tämän päivän maailmassa monet sosiaaliset ongelmat ovat luonteeltaan globaaleja pikemminkin kuin kansallisia. Monien sosiaalisten ongelmien syyt löytyvät globaaleista sosiaalisista prosesseista. Lisäksi ongelmat leviävät yli maan rajojen huolimatta valtioiden toiminnasta. Esimerkiksi AIDS on levinnyt ympäri maailman huolimatta valtioiden yrityksistä ehkäistä sitä. Näin ollen globaalin ulottuvuuden omaavia ongelmia on yhä vaikeampi selvittää pelkästään kansallisella tasolla. Esimerkkinä voidaan mainita, että huumeriippuvaisten käyttämät huumeet tulevat yhä useammin ulkomailta, jolloin tämän ehkäisemiseksi eivät riitä pelkästään kansalliset toimet. Tämän vuoksi globaaleihin ongelmiin tarvitaan ratkaisuja globaalilla tasolla. Ylikansalliset toimijat ovat olleet yksi vastaus globaalien sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseksi. Yhdistyneet kansakunnat (YK) ja Maailman terveysjärjestö (WHO) ovat esimerkkejä tällaisista toimijoista, jotka pyrkivät edistämään sosiaalista oikeudenmukaisuutta. On olemassa kuitenkin edelleen sosiaalisia ongelmia, joita voidaan hyvin ratkaista maan sisäisesti ja joiden kohdalla kansalliset toimet

ovat tehokkaita. (George & Page 2004, 26–27, 37)

Dominelli (2010, 136–137) puhuu sosiaalisten ongelmien kansainvälistymisestä, mikä on globalisaatioprosessin seurausta. Ihmiset muuttavat maasta toiseen sosiaalisten ongelmien kuten köyhyyden, aseellisten konfliktien tai luonnonkatastrofien takia. Sosiaalisten ongelmien kansainvälistyminen on myös seurausta kasvavasta maiden välisestä riippuvuudesta. Sosiaalisten ongelmien kansainvälistyminen luo merkittäviä tilanteita, joissa globaali vaikuttaa paikalliseen ja toisinpäin.

Globaaleiksi sosiaalisiksi ongelmiksi voidaan mainita: köyhyys, konfliktit ja sodat, pakolaisuus, luonnon katastrofit, kansainvälinen rikollisuus, HIV/AIDS sekä naisten ja lasten asema. Köyhyys ja siihen liittyvät ongelmat, kuten lapsikuolleisuuden ja aliravitsemuksen katsotaan yleisesti olevan maailman yksi suurimmista ongelmista. Riippuen siitä miten köyhyys määritellään, voidaan väittää, että yksi kolmesta maailman ihmisestä elää köyhydessä. Vaikka länsimaissa on taisteltu naisten oikeuksien puolesta, edelleen köyhyys ja siihen liittyvät riskit sekä erilaiset konfliktit vaikuttavat eniten lapsiin ja naisiin. Lisäksi monessa maassa kulttuuri asettaa naisen heikompaan asemaan. Pakolaisuus tai pakkomuutto voi olla seurausta kaikista edellä mainituista asioista. Ihmiset lähtevät pakoon ja etsivät parempaa tulevaisuutta muualta esimerkiksi laajalle levinneiden sosiaalisten konfliktien, vakavien luonnon katastrofien, ympäristön rappeutumisen tai heikon elinympäristön kehittymisen vuoksi. (Cox & Pawar 2006, 50–55.)

Globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden kohdalla voidaan myös pohtia sitä, miten globalisaatio vaikuttaa sosiaalityöhön? Healy (2001, 2–3) puhuu globaalista riippuvuudesta, joka on muokannut sosiaalityön ympäristöä neljällä tärkeällä tavalla:

1. Kansainväliset sosiaaliset prosessit, erityisesti populaation liikkuvuus, on muuttanut sosiaalitoimistojen asiakastapausten luonnetta ja vaikuttanut paikalliseen käytäntöön monessa eri maassa. Sosiaalityön käytännössä tarvitaan useimmissa maissa uutta tietoa ja uusia taitoja, jotta voidaan selvittää uusista sosiaalisista ongelmista ja olosuhteista, joita ilmenee globaalien riippuvuuden myötä.
2. Sosiaaliset ongelmat ovat yhä enemmän samankaltaisia eri maiden välillä, minkä vuoksi yhteistyötä eri maiden välillä tulisi tehdä enemmän. On todennäköistä, että

potentiaalisia ongelman ratkaisuja ja innovaatioita tehdään enemmän paikoissa, joita aikaisemmin nimitettiin kehittyviksi maiksi. Monet maat koettavat selvittää esimerkiksi työttömyydestä, kodittomuudesta ja monesta muusta sosiaalisesta ongelmasta.

3. Yhden maan poliittiset, taloudelliset tai sosiaaliset toimet voivat vaikuttaa suorasti tai epäsuorasti toisen maan sosiaaliseen ja taloudelliseen hyvinvointiin sekä yleisesti ottaen koko maapallon sosiaaliseen hyvinvointiin. Siten maiden jakaessa sosiaalisia ongelmia, voi yhden maan toiminta tällä saralla vaikuttaa muiden maiden kansalaisten hyvinvointiin.
4. On olemassa enemmän mahdollisuuksia kansainväliselle tiedonjaolle ja vaihdolle, jonka teknologinen kehittyminen on tehnyt mahdolliseksi.

Sosiaalityön ammattilaisten tulisi siis tuoda ilmi kansainvälisesti virittyneitä tapauksia ja yhteisöjen ongelmia, jotka nousevat paikallisessa työssä esille, sitoutua yhteiseen ongelmien ratkaisuun globaalien sosiaalisten ongelmien kohdalla, sekä tarkkailla oman maansa toimintatapojen vaikutusta toisen maan väestön hyvinvointiin. Lisäksi tulee koittaa hyötyä kansainvälisestä keskustelusta liittyen edellä mainittuihin tavoitteisiin. (Healy 2001, 2–3.)

Dominellin (2010) mukaan globalisaatio on vaikuttanut sosiaalityöntekijöiden työhön vaikuttamalla työntekijöiden ja asiakkaiden välisiin suhteisiin, sosiaalisten ongelmien kansainvälistymiseen sekä muuttamalla kansallisvaltioiden luonnetta. Isossa-Britanniassa globalisaatio on hänen mukaansa vaikuttanut ammattiin muun muassa seuraavanlaisesti:

- Uuden managerialismin edistäminen, mikä on tuonut kaupallisen alan käytäntöjä ja voiton tavoittelua aloille, joilla se ei ole aiemmin ollut.
- Sosiaalityöntekijöiden vallan vähentämistä rajoittamalla pääsyä resursseille.
- Tekno-byrokratian lisääntyminen, joka näkyy tehokkuusmittareiden käyttämisenä, tavoitteena saavuttaa suuri määrä ihmisiä mahdollisimman vähillä resursseilla.
- Muuttamalla sosiaalityöntekijän ja asiakkaan suhdetta kaukaisimmiksi; sosiaalityöntekijä toimii palveluiden ostajana ja välittäjänä yksityiseltä puolelta.

- Sosiaalisten ongelmien kansainvälistyminen, kuten esimerkiksi köyhyys, huumekauppa, ihmiskauppa, asekauppa sekä järjestäytynyt rikollisuus.
- Maahanmuuton lisääntyminen.

Dominelli (2010, 130–131.)

Kaupallisen alan käytännöt ovat siis Dominellin mukaan globalisoitumisen myötä tulleet myös sosiaalialalle. Juhila (2006) kirjoittaa ekonomistisesta hyötyajattelusta ja individualismista, joilla molemmilla on vaikutusta sosiaalityön tehtäviin ja paikkoihin. Juhilan mukaan ekonomismissa korostetaan talouden asettamien rajoitusten sekä kansainvälisen taloudellisen kilpailukyvyn turvaamisen ensisijaisuutta. Ekonomistinen ajattelutapa tarkoittaa lisäksi sitä, että kaiken toiminnan, myös sosiaalityön, tulee olla taloudellisesti tuloksellista. (Juhila 2006, 64.)

Talouden globalisaatioon liitetyn ekonomistisen ja uusliberalistisen ajattelutavan myötä myös managerialismi ja *New Public Management* eli uusi julkisjohtamisen malli ovat alkaneet vaikuttaa sosiaalityöhön. Näiden taustalla on toiminnan jatkuva taloudellinen tehokkuus. Toisin sanoen julkishallinnon on kyettävä tuottamaan palveluja entistä tehokkaammin samoilla tai niukkenevilla resursseilla. Näiden myötä sosiaalityössä on alkanut näkymään erilaisia tehokkuusmittareita sekä laskennallisuutta. Käytännön sosiaalityössä tämä näkyä esimerkiksi asiakaskäyntien määrällisten tavoitteiden saavuttamisena ja niiden seuraamisena. Tehokkuuden lisäksi NPM:ssä korostetaan kuitenkin, myös vaikuttavuutta, laadukkuutta sekä asiakaslähtöisiä toiminta- ja ajattelutapoja. Käytännössä kuitenkin NPM näyttää tuoneen sosiaalityöhön mukanaan vahvan budjettikontrollin ja siihen pohjautuvan toiminnan suunnittelun. (Juhila 2006, 72–74.)

Näyttää myös siltä, että globalisaatio on muuttanut asiakkaan ja sosiaalityöntekijän välistä suhdetta. Sosiaalityöntekijä toimii palveluiden ostajana ja välittäjänä asiakkaalle. Juhila (2006) kirjoittaa lisäksi, että sosiaalityöntekijä tarjoaa yhä enemmän tuotteistettuja palveluja, joiden arvon ratkaisevat asiakaskuluttajat. Sosiaalityön tuotteistaminen on nykyisin arkipäivää niin julkisella kuin yksityiselläkin puolella. Asiakkaan tarvitessa jotain palvelua, on sosiaalityöntekijän rooli olla palvelun tilaaja, jonka hän ostaa palvelun

tuottajalta. Tätä asetelmaa kutsutaan tilaaja-tuottaja malliksi. Tässä kohtaa Dominelli (2010, 130–131) puhuu sosiaalityöntekijän ja asiakkaan suhteen muuttumisesta kaukaisemmaksi. Sosiaalityöntekijä ohjaa ja ostaa asiakkaalle palvelun muualta.

Lorenz (2006, 12–13) kirjoittaa, että globalisaation vaikuttaessa kansallisvaltioihin ja niiden muuttuessa tällä hetkellä sen johdosta dramaattisestikin, näkyvät vaikutukset väistämättä myös sosiaalityössä. Tämän vuoksi sosiaalityössä tulisi keskittyä yhteiskunnassa vallitsevien suhteiden ja niiden periaatteiden tutkimiseen sekä sosiaalisen uudelleen määrittelyyn, niin että se ei olisi enää yhteydessä kansallisvaltioprojektiin itseensä.

3. TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tässä Pro Gradu -tutkielmassa on tarkoitus etsiä ja tarkastella globalisaation määrittelyä sosiaalityön näkökulmasta analysoimalla aiheesta olemassa olevaa tieteellistä tutkimusta ja keskustelua. Tutkimuksen tarkoituksena on koota yhteen kansainvälistä tutkimusta ja tuottaa siten tietoa aiheesta suomenkielellä, koska se on vielä hyvin vähäistä. Lisäksi analysoidaan sitä, mitä ja miten globalisaatiosta keskustellaan sosiaalityön yhteydessä. Etsiessäni aiheesta kirjoitettua suomalaista kirjallisuutta törmäsin Kyösti Raunion sosiaalityön peruskurssin luentomateriaalin, joka liittyy läheisesti ajatukseen, josta tutkimukseni tekeminen on lähtenyt liikkeelle:

”Suomalaisen sosiaalityön kannalta kiinnostava kysymys on miten ’globaali tulee lokaaliin’, miten globaalit sosiaaliset kysymykset tulevat paikallisen tason sosiaalityön toimenpiteitä vaativiksi sosiaalisiksi ongelmiksi.” (Raunio 2013.) Tähän asiaan liittyen Kröger kirjoittaa, että maailman globalisoituminen ei poista kansallisen ja paikallisen tason merkitystä. Hänen mukaansa *”globaalista on tullut paikallista ja paikallisesta globaalista.”* (Kröger 2012, 49.)

On tärkeää ymmärtää mitä globalisaatiolla tarkoitetaan, jotta voidaan paremmin ymmärtää sosiaalityön käytännön globaaleja ilmiöitä, kuten Raunion mainitsemia globaaleja sosiaalisia ongelmia ja muita siitä aiheutuvia ilmiöitä. Globalisaatio -sanasta on tullut jonkinlainen yleiskäsite, jolla saatetaan kuvata mitä tahansa muutosta, itse käsitettä määrittelemättä (Ollila 2007, 102). Tutkimukseni tarkoituksena on määrittellä käsitettä ja löytää sen yhteys sosiaalityöhön.

Tätä pyrin selvittämään seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

1. *Kuinka globalisaatio määritellään sosiaalityön kansainvälisessä tutkimuksessa?*
2. *Mistä näkökulmista globalisaatiota on käsitelty sosiaalityön kansainvälisissä tutkimuksissa?*

4. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Toteutin tutkimukseni laadullisena kirjallisuuskatsauksena, käyttäen tutkimusmenetelmänä kuvailevaa kirjallisuuskatsausta ja aineistona kansainvälisiä sosiaalityön tieteellisiä artikkeleita. Suomalaisen kirjallisuuden ja tutkimuksen vähäisyys tutkielmani aiheesta perustelevat kuvailevan kirjallisuuskatsauksen valintaa tutkimusmenetelmäksi.

Aikaisempia kirjallisuuskatsauksella tehtyjä suomalaisia sosiaalityön tutkimuksia ovat muun muassa Saara Jäppisen (2012) Pro gradu -tutkielma ”Avoin adoptio, Systemaattinen kirjallisuuskatsaus kansainvälisestä tutkimuksesta” sekä Elina Pekkarisen (2010) ”Sosiaalialan arvojohtajat ja muutoksen managerit, laadullinen kirjallisuuskatsaus sosiaalialan johtamisen tutkimuksesta”. Annina Kaittilan ja Leo Nyqvistin (2014) tutkimus ”Taloudellinen väkivalta parisuhteessa -kirjallisuuskatsaus” on tehty käyttäen menetelmänä kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Tässä luvussa käyn läpi kirjallisuuskatsausta tutkimusmenetelmänä sekä tutkimukseni valintoja liittyen aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteereihin sekä valittuihin aineiston hakutermeihin.

4.1. Kirjallisuuskatsaukset tutkimusmenetelmänä

Kirjallisuuskatsaustutkimusta voidaan yleisellä tasolla ryhmitellä kartoittavaan, kuvailevaan ja selittävään tutkimukseen. Tutkimuksen luonnetta määrittää myös se keskitytäänkö tutkimuksessa aineiston käsitteisiin, metodeihin vai teorioihin. Aineistosta voidaan myös etsiä samankaltaisuuksia tai erilaisuuksia. Toisaalta kirjallisuuskatsauksella voidaan kartoittaa ensisijaisesti aiheen nykytilaa tai tutkimuksen tulevaisuuteen liittyviä haasteita. Näin ollen kirjallisuuskatsauksen tavoitteena voi olla jonkun ilmiön kuvaileminen tai kriittinen tarkastelu. Kirjallisuuskatsauksella voidaan tunnistaa ilmiöstä puuttuvaa tietoa. Sen tarkoituksena voi myös olla toiminnan tai politiikan ohjaaminen tai jonkin teorian kommentointi. (Kallio 2006; Macdonald 2003, 3.)

Kirjallisuuskatsauksen ensimmäinen vaihe on tutkimussuunnitelman laatiminen. Tutkimussuunnitelma ohjaa kirjallisuuskatsauksen jokaista vaihetta. Suunnitelmassa määritellään täsmälliset tutkimuskysymykset, joihin kirjallisuuskatsauksella pyritään vastaamaan. Tutkimussuunnitelman eli protokollan avulla voidaan välttää virheitä ja varmistaa katsauksen tieteellinen perusta. Seuraavassa vaiheessa valitaan ja perustellaan

sisäänotto- ja poissulkukriteerit. Tämän jälkeen aineistoa haetaan tarkasti valituilla hakutermeillä. Aineistoa käydään läpi sisäänotto- ja poissulkukriteerin avulla, kunnes jäljelle jää parhaiten tutkimuskysymykseen vastaava aineisto. Kirjallisuuskatsauksen eri vaiheita tulee arvioida kriittisesti, jotta pystytään arvioimaan, kuinka luotettavaa katsauksella saatu tieto on todellisuudessa. (Johansson ym. 2007, 47–53 .)

Jokainen tutkimus sisältää osion, jossa käydään läpi aikaisempaa tutkimusta. Tällaiset katsaukset olemassa olevista tutkimuksista ovat hyödyllisiä kuvailtaessa jonkin aiheen taustaa ja kehitystä, teoreettista tai käsitteellistä taustaa (Johansson ym. 2007, 4). Kirjallisuuskatsaus voi kuitenkin olla myös oma tutkimusmetodinsa.

Kirjallisuuskatsauksissa on olemassa useampia suuntauksia. Kallio (2006) käyttää yhdestä menetelmän muodosta nimitystä laadullinen review -tutkimus, joka on hänen mukaansa varteenotettava tutkimusmetodi yhteiskuntatieteelliselle tutkimukselle. Johansson (2007) ja Aveyard (2010) ovat puolestaan kirjoittaneet systemaattisesta kirjallisuuskatsauksesta, (eng. *systematic literature review*). Aveyardin (2010) teos systemaattisen kirjallisuuskatsauksen tekemisestä on nimenomaan tehty oppaaksi terveys- ja sosiaaliajaa tutkiville. Kirjallisuuskatsaus voidaan tehdä systemaattisen kirjallisuuskatsauksen lisäksi, tekemällä *meta-analyysi*. On syytä tehdä ero systemaattisen kirjallisuuskatsauksen ja *meta-analyysin* välille. *Meta-analyysillä* tehdään synteesi yhdistelemällä ja tiivistämällä kvantitatiivisten tutkimusten tuloksia käyttämällä joko kvalitatiivista tai kvantitatiivista meta-analyysia (Salminen 2011, 12). Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa voidaan käyttää sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia tutkimuksia aineistona. Eroistaan huolimatta kaikille on yhteistä päätelmien tekeminen aiempien tutkimusten sisällöstä

Samalla tavalla, kuten Pekkarinen (2010,10) on tehnyt tutkimuksessaan, on tässäkin tutkimuksessa mukailtu systemaattista kirjallisuuskatsauksen menetelmää tekemällä aineistonhaku systemaattisesti. Tutkimusmenetelmänä toimii kuitenkin *kuvaileva kirjallisuuskatsaus*, joka mahdollistaa monipuolisemman aineiston käyttämisen. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus (eng. *integrative review*) eroaa edellä mainituista kirjallisuuskatsauksen muodoista siten, että aineistoksi voidaan valita kvantitatiivisia, kvalitatiivisia ja teoreettisia tutkimuksia. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on näin ollen laajin olemassa oleva kirjallisuuskatsauksen muoto, joka sallii monenlaisen aineiston käytön. Näin voidaan saavuttaa kokonaisvaltainen ymmärrys tutkimusaiheesta. Kuvailevaa kirjallisuuskatsausta voidaan käyttää moneen eri tarkoitukseen, kuten esimerkiksi jonkun käsitteen

määrittelemiseen. (Whittemore & Knalf 2005, 546–547.) Tämän vuoksi kuvaileva kirjallisuuskatsaus sopii hyvin menetelmäksi juuri tähän tutkimukseen, sillä tarkoituksena on nimenomaan käsitteen ”globalisaatio” määrittely.

Nykyään on saatavilla jatkuvasti kasvava määrä sosiaalialan tutkimuskirjallisuutta, joten ei voida odottaa, että ammattilaiset lukisivat kaiken mitä on kirjoitettu jostain tietystä aiheesta. Kallio (2006, 1) kirjoittaakin, että nykyään useimmilla aloilla edes tutkijan on melkein mahdotonta seurata edes oman rajatun erityisalan kehitystä. Kuitenkin nykyään peräänkuulutetaan sitä, että ammattilaisen tulisi olla perillä viimeisimmästä alansa käytäntöön liittyvästä kehityksestä ja tutkimuksista. Kirjallisuuskatsauksella tuodaan tietoa yhteen, jolloin lukija saa aiheesta kattavamman kuvauksen, kuin lukemalla vain yhden aiheesta tehdyn tutkimuksen. Lisäksi se antaa mahdollisuuden tarkastella tutkimusaihetta monen eri tutkimuksen kontekstissa. (Aveyard 2010, 5–7, 22).

Kirjallisuuskatsaukset ovat sekundääritutkimuksia olemassa oleviin tarkasti rajattuihin ja valikoituihin tutkimuksiin. Kirjallisuuskatsauksessa jokainen vaihe on tarkkaan määritelty ja kirjattu virheiden minimoimiseksi, mikä juuri tekeekin siitä oman tutkimusmetodinsa. Vaiheita ovat: suunnittelu, aineistonhaku analysointineen ja synteeseineen sekä katsauksen raportointi. Kirjallisuuskatsauksen tulee olla toistettavissa ja sen tulee olla kauttaaltaan läpinäkyvä. Tämän vuoksi ilman tarkkaa kuvausta tutkimusprosessista ei kirjallisuuskatsausta voida sanoa luotettavaksi tutkimusmenetelmäksi. (Aveyard 2010, 19; Johansson ym. 2007, 45; Macdonald 2003, 3–4)

Kirjallisuuskatsauksen lopputuloksena tutkija kokoaa tutkimustulokset aineistosta synteetiksi. Synteesin tarkoituksena on tarjota yhteenveto jostain tietystä aihepiiristä. (Macdonald 2003, 4, 7; Kallio 2006, 19.) Tutkimusprosessin edetessä on syytä kiinnittää huomio siihen, että tutkimustulosten luotettavuuteen voi vaikuttaa se, millä tavalla aineistoa haetaan. Esimerkiksi keskittymällä vain englanninkielisiin lähteisiin tai käyttämällä vain yhtä etsintätapaa voi oleellisia tutkimustuloksia jäädä pois. Jos osa tutkimusaiheen oleellisesta aineistosta jää pois, ei voida olla varmoja siitä, olisivatko ne vaikuttaneet kirjallisuuskatsauksen tuloksiin. On myös syytä tiedostaa se, että tutkimukset joilla on saavutettu merkittäviä tutkimustuloksia, julkaistaan helpommin kuin ne tutkimukset, joiden tulokset eivät ole niin merkittäviä tai joiden tulokset ovat olleet negatiivisia. (Macdonald 2010, 25.)

4.2. Kirjallisuuskatsaukset ja näyttöön perustuva käytäntö

Nykyään tietoa on saatavilla helposti ja sitä on paljon johtuen internetin luomista mahdollisuuksista. Näin on myös sosiaalityöhön liittyvän tiedon kohdalla. Uusien sosiaalityöhön liittyvien tutkimusten ja artikkeleiden kasvavan määrän perustelee osaltaan se, että viimeaikoina on korostettu näyttöön perustuvan käytännön (*evidence-based practice*) tärkeyttä käytännön päätösten taustalla (Aveyard 2010, 11).

Näyttöön perustuvalla käytännöllä tarkoitetaan terveys- ja sosiaalihuollon kohdalla paradigmaa, jossa alan tutkimus pitäisi saada ohjaamaan käytäntöä. Ajattelutapa alkoi voimistua 1970-luvulla, jolloin käytännön työntekijät etsivät tieteellistä perustelua toiminnalleen, jota aiemmin oli ohjannut kokemus ja perinteet. Erityisesti systemaattinen kirjallisuuskatsaus on saanut huomiota juurikin näyttöön perustuvan käytännön myötä ja se nähdään yhtenä mahdollisuutena löytää tutkimustuloksia, jotka ovat korkealaatuisesti tutkittuja. (em.)

Kuitenkin myös kuvaileva kirjallisuuskatsaus voi olla varteenotettava metodi näyttöön perustuvan käytännön kannalta. Näyttöön perustuva käytäntö on nostanut tarpeen kaiken tyyppisille kirjallisuuskatsauksille; kuvaileville, systemaattisille ja laadullisille katsauksille sekä meta-analyysille. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus antaa syvemmän käsityksen tutkittavasta aiheesta. Esimerkiksi systemaattiset kirjallisuuskatsaukset keskittyvät vain tietyn tyyppisten tutkimusten tuloksiin, mikä voi rajoittaa tutkimusaiheen syvempää ymmärtämistä. (Whittemor & Knafl 2005, 546–547.)

Sosiaalialalla näyttöön perustuvan käytännön tärkeyttä on perusteltu eettisellä vastuulla tarjota kaikkein hyödyllisimmät palvelut asiakkaille, samalla edistäen ammatillisen toiminnan luotettavuutta. Näyttöön perustuva käytännön myötä sosiaalityöntekijöiltä odotetaan etsivän ja käyttävän tutkimustuloksia, jotka sekä kyseenalaistavat, että perustelevat käytännön työtä. Sosiaalialalla ollaan kuitenkin montaa mieltä siitä, mikä on parasta mahdollista näyttöä käytännön kannalta. (Gray ym. 2009 172, 181.)

On olemassa muutamia organisaatioita, jotka ovat omistautuneet systemaattisten kirjallisuuskatsausten tekemiselle. *The Social Care Institute for Excellence* (SCIE) on brittiläinen järjestö, joka tuottaa systemaattisia kirjallisuuskatsauksia sosiaalialalla. Järjestön tavoitteena on parempien sosiaalialan käytäntöjen ja palveluiden kehittäminen

tuomalla tutkimustietoa yhteen. *Cochrane Collaboration* – verkosto on terveydenhuollon alalla toimiva vastaavanlainen organisaatio, joka toimii myös Suomessa. (Macdonald 2003, 1; Suomen Cochrane-osasto 2015) *The Campbell Collaboration* on kansainvälinen tutkimusverkosto, joka keskittyy systemaattisten kirjallisuuskatsausten tuottamiseen sosiaalisten interventioiden vaikutuksista. (The Campbell Collaboration 2015.)

Mielestäni kirjallisuuskatsaukset voivat toimia hyvin näyttöön perustuvan käytännön apuvälineenä. Niissä on saatavilla tiivistetysti rajatusta aihepiiristä tehty ajankohtainen tieteellinen keskustelu ja keskeisimmät tulokset. Luonnollisesti niiden käyttökelpoisuuden edellytyksenä on se, että kirjallisuuskatsaus on tehty tieteelliset kriteerit täyttäen ollen siten luotettavaa tutkimustietoa.

4.3. Aineistonhaku ja kriittinen arviointi

Kirjallisuuskatsausta tehdessä huolellinen ja kattava aineiston hakustrategia auttaa varmistamaan, että kaikki katsauksen kannalta relevantti kirjallisuus, tekstit ja tutkimus löytyvät. Systemaattisella etsinnällä tarkoitetaan sitä, että päätetään minkä tyyppistä kirjallisuutta etsitään, jotta voidaan vastata tutkimuskysymykseen. Hakustrategia täytyy dokumentoida huolellisesti, jotta se voidaan tarvittaessa myös toistaa jonkun toisen tutkijan toimesta. Haun toistettavuus tekee katsauksesta tieteellisesti pätevän ja luotettavan. (Johansson ym. 2007, 49–51.)

Hakuprosessi on kirjallisuuskatsauksen onnistumisen kannalta kriittinen vaihe, sillä siinä tehdyt virheet johtavat katsauksen harhaisuuteen. Yksi tapa parantaa katsauksen luotettavuutta on turvautua asiantuntijan apuun haun suorittamisessa. Informaatio- tai kirjastoalan asiantuntijalla on paras kokemus tiedonhausta. Tiedonhaun ohjausta liittyen tämän tutkimuksen koehakuihin, tietokantojen valintaan ja hakulausekkeiden muodostamiseen sain Jyväskylän yliopiston kirjaston yhteiskuntatieteellisen alan informaatikko Eeva Kopolalta.

Tiedonhaun aloitin koehakujen tekemisellä elektronisiin tietokantoihin. Koehakujen tarkoituksena on selvittää, mistä tietokannoista löytyy parhaiten tutkimusaiheeseeni liittyvää tutkimusta. Elektronisiksi tietokannoiksi valikoituivat Jyväskylän yliopiston kautta saatavilla olevat sosiaalityöhön liittyvät tietokannat. Koehakuja tehdessä

suomenkielistä sosiaalityön tutkimusta ei aiheesta löytynyt, joten jätin suomenkieliset tietokannat (mm. ARTO) pois tiedonhaustani. Koehakujen perusteella tietokannoiksi valikoituivat seuraavat tietokannat:

- Social services abstracts
- Social care online
- The Sage journals
- SwePub - Academic publications at Swedish universities
- Social Sciences Citation Index - SSCI (Web of Science -palvelu)
- Academic Search Elite (EBSCO)
- Sociological Abstracts (ProQuest)
- ASSIA Applied Social Sciences Index and Abstracts (ProQuest)

Ennen hakujen aloittamista tulee kehittää hakusanat, jotka ovat loogisia ja relevantteja liittyen tutkimuskysymykseen (Aveyard 2010, 71). Ensimmäinen hakusanani muotoutui suoraan tutkittavasta käsitteestä, joka on englanniksi ”globalization”. Koska tutkin käsitettä sosiaalityön näkökulmasta, toinen hakusana oli ”social work”. Rajasin hakuni niin, että molempien hakutermin tuli esiintyä dokumentin otsikossa. Hakuvalikosta valitsin kohdan ”document title” tai ”title”. Boolean operaattoreista valitsin AND -operaattorin, näin molemmat hakutermit esiintyivät otsikossa ja sain tarpeeksi rajattuja hakutuloksia. Tällaisilla rajauksilla varmistin myös sen, että hakutuloksissa globalisaatio on pääasiallinen aihe ja sitä on käsitelty sosiaalityön näkökulmasta. Koehakuja tehdessäni valitsin myös ”peer reviewed” -kohdan, jotta hakutulokset olisivat mahdollisimman luotettavia, toisin sanoen vertaisarvioituja tutkimuksia. Koehakuja tehdessä tein kansioita Refworks viitteidenhallintaohjelmaan tietokantojen mukaan, tällä varmistin sen, että tein haut kaikkiin haluttuihin tietokantoihin. Yhteensä kansioita tuli tässä vaiheessa kahdeksan.

Tein haun jokaiseen tietokantaan samoilla hakusanoilla ja samanlaisin rajauksin. Ensimmäisessä aineistonhaun vaiheessa viitteitä oli yhteensä 177 kappaletta. Duplikaatioiden eli artikkeleiden kaksoiskappaleiden poiston jälkeen viitteitä jäi jäljelle 98 kappaletta. Tämän jälkeen ryhdyin tarkastelemaan aineistoa tutkimuskysymyksieni ja aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteereiden avulla. Tätä vaihetta helpottamaan tein Refworks -viitteidenhallintaohjelmaan kansiot sekä sisäänotto- että poissulkukriteerit täyttävälle artikkeleille. Tämän lisäksi tein kansion artikkeleille, jotka eivät olleet minulle

saatavilla, toisien sanoen ne olivat maksullisia. Viitteitä läpi käydessä ensinnäkin tarkastin, onko artikkeli maksuttomasti saatavilla ja täyttääkö se muut sisäänottokriteerit, lukemalla artikkeleiden abstraktit ja katsomalla asiasanoja. Tarvittaessa kuitenkin tarkastelin myös koko artikkelia. Tämän vaiheen jälkeen, sisäänottokriteerit täyttävässä kansiossa viitteitä oli 37 kappaletta. Artikkeleita, jotka täyttivät sisäänottokriteerit, mutta eivät olleet minulle saatavilla, oli yhteensä 14 kappaletta.

Seuraavaksi sisäänottokriteerit täyttävät artikkelit luetaan läpi ja niille tehdään kriittinen arviointi. Toisin sanoen aineisto tulee käydä läpi huolellisesti, jotta varmistutaan siitä, että aineisto on tutkimuksen kannalta relevanttia. Aveyardin (2010, 90–91) mukaan aineistoa voi tarkastella seuraavien kysymysten avulla:

- Onko aineisto oleellista kirjallisuuskatsaukseni kannalta?
- Vastaako aineisto tutkimuskysymykseeni?
- Onko aineisto laadultaan tarpeeksi hyvää, jotta sen voi sisällyttää tutkimukseen?

Kolmas kysymyksistä vaatii eniten aikaa. Sen avulla tulee kriittisesti arvioida jokaista tutkimusta. Kriittisellä arvioinnilla varmistutaan siitä, että aineiston informaation laatu on tarpeeksi hyvää. Sen avulla tunnistetaan aineiston vahvuudet ja rajoitukset. Kriittistä arviointia tehdessä tutkimuksille voidaan esittää seuraavat kysymykset:

- Mitä tutkimuksessa sanotaan?
- Kuka on kirjoittaja?
- Miksi kirjoittajat ovat kirjoittaneet tekstin?
- Miksi tutkimus on tehty?
- Milloin teksti on kirjoitettu?
- Mistä tutkimuksen informaatio on peräisin?
- Ovatko tutkimuksen tulokset relevantteja oman tutkimuksen kannalta?

Erityyppisille tutkimuksille on olemassa erilaisia välineitä, joiden avulla voi tarkastella tutkimuksen luotettavuutta. Edellä olevat kysymykset auttavat kuitenkin arvioimaan kaiken tyyppistä tutkimusta (Aveyard 2010, 97; Woolims ym. 2009 mukaan.) Lähiluin artikkelini käyttäen edellä mainittuja kysymyksiä. Kaikki 37 artikkelia täyttivät lähiluvun jälkeenkin

vaaditut kriteerit.

4.4. Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Aineiston sisäänotto ja poissulkukriteerit auttavat löytämään tutkimuskysymykseen oleellisesti liittyvän aineiston. Nämä kriteerit tulee kuvata tarkasti ja niiden tulee olla johdonmukaiset ja tarkoituksenmukaiset tutkittavan aiheen kannalta (Johansson ym. 2007, 48). Kriteerit nousevat yleensä ensisijaisesti tutkimuskysymyksestä. Kuitenkin myös käytännölliset asiat, kuten ajankäyttö voi ohjata kriteerejä. Kriteerejä voivat olla näiden lisäksi kieli, julkaisuvuosi, käytettävä aineisto, tutkimuskohde, tutkimuksen tyypit ja menetelmät. Systemaattinen aineistohaku voi tuottaa suuren määrän, jopa satoja tai tuhansia otsikoita ja abstrakteja. Sisäänotto ja poissulkukriteerit auttavat jättämään pois tutkimuksen kannalta epäolennaiset artikkelit. (Aveyard 2010, 71–74; Johansson ym. 2007 51.)

Tämän tutkimuksen sisäänotto- ja poissulkukriteerejä ovat ohjanneet tutkimuskysymys ja käytännölliset asiat. Tutkimuskysymys rajaa tutkimuksen sisäänottoa globalisaatioon liittyvään sosiaalityön tutkimukseen, sulkien pois muiden alojen globalisaatioon liittyvän tutkimuksen.

Käytännöllisiä asioita ovat pro gradu -tutkielmaan käyttämäni resurssit niin ajallisesti kuin rahallisestikin. Ensinnäkin käytettävissä olevien resurssieni vuoksi aineiston ulkopuolelle jäivät tai jätin maksulliset artikkelit, vaikka ne olisivat sopineet aineistoksi. Lisäksi tutkielman laajuus ja siihen käytettävä aika määrittivät mukaan otettavan aineiston määrää. Aineistoa ei saanut olla liikaa, jotta tutkielman tekeminen onnistuisi sopivassa ajassa. Sitä tuli kuitenkin olla tutkielmaan vaadittava määrä. Osaltaan myös tutkielman tekemiseen käytettävän ajan vuoksi aineiston sisäänottoon vaikutti aineiston helppo saatavuus. Tämä tarkoittaa sitä, että aineistoksi valikoitui vain julkaistu tutkimus. Ulkopuolelle jäi siis niin sanottu ”harmaa kirjallisuus” eli toisin sanoen kirjallisuus, jota ei ole julkaistu tai se ei ole julkisesti saatavilla kuten esimerkiksi julkaisematon tutkimus tai väitöskirja (Johansson, 2007 50–51).

Näillä kriteereillä oman tutkimukseni sisäänotto- ja poissulkukriteerit olivat seuraavat:

SISÄÄNOTTOKRITEERIT:

- englanninkielinen
- kaikki julkaisuvuodet
- elektronisista maksuttomasti tietokannoista saatavilla olevat artikkelit
- vertaisarvioidussa julkaisussa julkaistu akateeminen sosiaalityön tutkimus, joka käsittelee globalisaatiota
- kvalitatiiviset, kvantitatiiviset ja teoreettiset tutkimukset

POISSULKUKRITEERIT:

- kokonaiset kirjat
- maksulliset artikkelit
- muuhun kuin sosiaalityöhön liittyvä globalisaatiosta tehty tutkimus tai tieteellinen artikkeli
- julkaisematon aineisto

4.5. Aineiston analyysi

Analysoin aineistoani aineistolähtöisesti, niin kuin kirjallisuuskatsauksissa usein on tapana tehdä. Tavoitteena aineistolähtöisessä analyysissä on, että lähdetään liikkeelle ilman ennako-olettamuksia tai määritelmiä. Aineistolähtöinen analyysi sopii tutkimukseeni hyvin, sillä tavoitteenani on selvittää mitä globalisaatiolla tarkoitetaan sosiaalityön kohdalla. Aineistolähtöinen analyysi on tarpeellista juuri silloin, kun tarvitaan perustietoa jonkin tietyn ilmiön olemuksesta. (Eskola & Suoranta, 2000, 19.)

Aineistolähtöisessä analyysissä tulisi pyrkiä hypoteesittomuuteen toisin sanoen olla aineistoa analysoitaessa mahdollisimman objektiivinen. Olisi suotavaa, ettei tutkijalla ole lukkoon lyötyjä ennako-olettamuksia tutkimuskohteesta tai tuloksista. Jotta objektiivisuus toteutuisi, tulee tutkijan tiedostaa omat ennako-oletuksensa tutkimuskohteesta. (Eskola & Suoranta 2000, 19–20.) Olen ennen aineiston analyysia tutustunut teoriaan globalisaatiosta, joten minulle on muodostunut ennakkokäsitys siitä, mitä globalisaatiolla yleisesti tarkoitetaan. Tarkoituksenani oli kuitenkin tarkastella mahdollisimman aineistolähtöisesti

sitä, miten globalisaatiota on määritelty aineistossani ja mistä näkökulmista sitä on tutkittu. Ennako-oletukseni kuitenkin toimivat työhypoteeseina, eli arvauksina siitä, mitä aineistosta löytyy. Työhypoteesini olivat kuitenkin joustavia ja annoin aineiston kertoa minulle uusia näkökulmia. (Eskola & Suoranta 2000, 20.)

Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on luoda tutkimusaineistosta synteesi. Synteettisellä lähestymistavalla tarkoitetaan kokoavaa otetta, jolla ”tieteenpalaset” saadaan liitettyä yhteen. Tavoitteena on saada yleiskatsaus ja kokonaiskuva tutkittavasta aiheesta. (Kallio 2006, 19.) Kallio (2006, 19) kirjoittaa, että yhteiskuntatieteen ei ole perusteltua ajatella kehittyvän toisistaan erillään valmistetuista paloista. Hän vertaa näiden tieteenpalasten kokoamista tilkkutäkkiin. Tieteen tilkkutäkin palasten kokoaminen on tutkijan tehtävä – tekemällä palasista synteesi eli toisin sanoen integroitu yhteenveto tutkimusaiheesta.

Synteesin tekemiseksi tulee kirjallisuuskatsausta tehdessä lukea aineisto läpi huolella, tekemällä sisällönanalyysia käyttäen apuna koodausta ja teemoittelua. Aineistolähtöisellä sisällönanalyysilla voidaan luoda systematiikkaa tarkasteltaessa tutkimuskysymystä. Sisällönanalyysissä saadut luokat ovat apukeino kun luodaan kirjallisuuskatsauksen synteesiä, eli tiivistystä, jossa tarkastellaan tutkimuksissa olevaa tietoa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 123–124.)

Tutkimukseen valikoituneet artikkelit olen koonnut taulukoksi (Liite 1). Aloitin aineiston analyysin tulostamalla artikkelit, jotta koodauksen tekeminen olisi helpompaa. Analyysia ryhdyin tekemään tutkimuskysymykseni mielessä pitäen. Vastausta lähdin etsimään lukemalla ja koodaamalla artikkeleiden teoriaosuuksia. Lisäksi koodasin artikkeleista tulososion tai yhteenveto- / keskusteluosion, riippuen siitä oliko kyseessä teoreettinen vai empiirinen tutkimus. Pyrin siis myös koodauksessa aineistolähtöisyyteen, tiedostaen kuitenkin oman subjektiivisuuteni tutkijana sekä omat ennako-oletukseni, jotka nousevat globalisaatioteoriasta ja omasta aiemmasta kiinnostuksestani kansainvälistä sosiaalityötä kohtaan.

Koodeiksi muodostuivat: haaste, mahdollisuus, koulutus, käytäntö, teoria, kulttuuri, talous, kansainvälinen yhteistyö ja globalisaatio. Koodeista lähes kaikki sopivat ennako-oletuksiini, joskin teorioiden kohdalla globalisaatiota oli käsitelty minulle uusien näkökulmien kautta. Näistä haaste, mahdollisuus ja kansainvälinen yhteistyö muodostivat globalisaation määrittelyä -teeman. Kulttuurin ja globalisaation sisällytin käytännön teemaan ja lopuista koodeista tuli omat teemansa. Teemoja on siis yhteensä viisi:

- globalisaation määrittely
- koulutuksen näkökulma
- käytännön näkökulma
- teorioiden näkökulma
- talouden näkökulma.

4.6. Tutkimusaineiston kuvaus

Kirjallisuuskatsausta tehdessä tutkimusaineiston kuvaus on osa tulosten käsittelyä. Käytin tutkimusaineistoni kuvailussa apuna taulukointia. Taulukointi on myös aineiston määrällistä käsittelyä eli kvantifiointia. Tämä antaa mahdollisuuden eritellä lukuina aineistosta esille nousevia asioita, auttaa aineiston hallinnassa ja antaa mahdollisuuden sen monipuolisemmalle tulkinnalle. (Eskola & Suoranta 2000, 164–165.)

Olen käyttänyt Pekkarisen (2010, 16–19) tutkimusta esimerkkinä siitä, minkälaisia asioita kirjallisuuskatsauksessa kannattaa taulukoida. Tutkimusaineiston kattava kuvaus ja taulukointi lisäävät tutkimuksen läpinäkyvyyttä ja näin ollen luotettavuutta. Tutkimukseni aineistona on yhteensä 37 artikkelia. Olen koonnut kaikki aineiston artikkelit taulukkoon liitteessä 1. Suurin osa aineistoni tutkimuksista on tehty Isossa-Britanniassa (ks. Taulukko 1). Seuraavaksi eniten tutkimuksia on tehty Yhdysvalloissa ja Australiassa. Kolme aineiston tutkimuksista on tehty yhteistyössä kahden maan välillä. Yhteistutkimuksia ovat tehneet tutkijat tai tutkimusryhmät Australiassa ja Skotlannissa, Yhdysvalloissa ja Etelä-Koreassa sekä Intiassa ja Iso-Britanniassa. Maiden jakaumaa voi selittää sillä, että aineistonhaku on rajattu englanninkielisiin artikkeleihin.

TAULUKKO 1. Aineiston tutkimukset maittain

Maa	Lukumäärä (kpl)
Iso-Britannia	11
Yhdysvallat	9
Australia	6
Ruotsi	3
Etelä-Afrikka	2

Kiina	2
Intia	2
Etelä-Korea	1
Skotlanti	1
Sveitsi	1
Irlanti	1
Saksa	1

Ylivoimaisesti eniten tutkimuksen aineiston artikkeleita on julkaistu Sage -kustantamon lehdessä: ”*International Social Work*”. Tämä ei sinällään ole yllättävää, koska tutkittava ilmiö on kansainvälinen luonteeltaan. Seuraavaksi suurin tutkimuksen aineiston artikkeleiden julkaisukanava on: ”*European Journal of Social Work*”. Huomionarvoista on se, että toiseksi eniten aineistoni artikkeleita on julkaistu ”*Journal of Social Work Education*” – nimisessä julkaisussa yhdessä edellä mainitun julkaisun kanssa. Julkaisu on keskittynyt sosiaalityön koulutuksen teemaan. Olen koonnut artikkeleiden julkaisukanavat seuraavaan taulukkoon (Taulukko 2).

TAULUKKO 2. Artikkeleiden julkaisukanavat

Julkaisukanava	Lukumäärä (kpl)
International Social Work	15
European Journal of Social Work	6
Journal of Social Work Education	6
International Journal of Social Welfare	3
Journal of Sociology and Social Welfare	2
British Journal of Social Work	2
Health & Social Care in the Community	1
Social Work & Society	1
Journal of Social Work	1

Kuvailevassa kirjallisuuskatkasuksessa on mahdollisuus käyttää aineistona sekä empiiristä että teoreettista tutkimusta. Aineistossani on seitsemän empiiriseen tutkimukseen

perustuvaa artikkelia. Suurin osa aineistosta (30 kpl) on teoreettisia tutkimuksia. Teoreettisia tutkimuksia ovat ne artikkelit, joiden tavoitteena on jonkun teorian kehittäminen teoriakirjallisuuden sekä aiempien tutkimuksien pohjalta, eikä empiiristä aineistoa ole käytetty (Pekkarinen 2010, 18). Aineistoni teoreettiset tutkimukset käsittelevät siis globalisaatiota jostain näkökulmasta kirjallisuuden avulla. Teoreettisiin tutkimuksiin sisältyvät myös kirjallisuuskatsaukset (2 kpl). Empiirisiä tutkimuksia ovat ne, joissa on käytetty empiiristä aineistoa (Pekkarinen 2010, 18). Tutkimukseni empiirisiin tutkimuksiin pohjautuvat artikkelit ovat joko kvalitatiivisia, kvantitatiivisia tai monimenetelmällisiä. Suurin osa aineistoni empiirisistä tutkimuksista käsittelee koulutuksen teemaa. Seuraavaan taulukkoon (Taulukko 3) olen koonnut tutkimusaineiston metodologiset valinnat.

TAULUKKO 3. Tutkimuksien metodologiset suuntaukset

Suuntaus	Lukumäärä (kpl)
Teoreettinen:	30
• kirjallisuuskatsaus	2
• muut	28
Empiirinen:	7
• kvantitatiivinen kyselytutkimus	3
• kvalitatiivinen	
- haastattelu	2
- tapaustutkimus	1
• monimenetelmällinen	1

Seuraavaan taulukkoon (Taulukko 4) olen koonnut aineiston julkaisuvuodet. Kaikki tutkimukset on tehty 2000 -luvulla. Aineiston hakuvaiheessa tutkimusten julkaisuvuotta ei ollut rajattu hakuehdoissa, vaan hakutuloksiin otettiin mukaan kaikki julkaisuvuodet.

TAULUKKO 4. Aineiston julkaisuvuodet

2000	3
2001	1
2002	1
2003	2

2004	2
2005	3
2006	3
2007	5
2008	1
2010	6
2011	2
2012	4
2013	1
2014	2

5. GLOBALISAATIO SOSIAALITYÖN TUTKIMUKSISSA

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni tuloksia teemojen avulla. Aluksi käyn läpi sitä, miten globalisaatiota on määritelty sosiaalityön tutkimuksissa, jonka jälkeen esittelen mistä näkökulmista globalisaatiota on tutkittu. Globalisaation määrittely -kohdassa on neljä tutkimusta, joissa on käsitelty globalisaatiota yleisesti sosiaalityöhön liittyen. Kussakin aineiston tutkimuksessa oli havaittavissa pääteema (Taulukko 5), joka nousi muita näkökulmia vahvemmin esille.

TAULUKKO 5. Tutkimusten näkökulmat globalisaatioon

Näkökulmat	Lukumäärä (kpl)
Globalisaation määrittelyä	6
Sosiaalityön käytäntö	12
Teorioiden näkökulma	3
Sosiaalityön koulutuksen näkökulma	10
Talouden globalisaation näkökulma	6
Yhteensä	37

5.1. Globalisaation määrittelyä – haaste ja mahdollisuus

Tutkimuksissa globalisaatiota määritellään yleisellä tasolla maailmanlaajuisiksi yhteyksien verkostoksi, jossa globaali ja lokaali taso vaikuttavat toisiinsa. Useassa tutkimuksessa nousee esiin ajatus: ”Think globally, act locally”. Esimerkiksi Ife (2010, 7) mainitsee tähän liittyen, että paikallisen tason asiakkaiden ongelmien ratkaiseminen on mahdotonta ilman, että ymmärtää globaaleja taloudellisia, poliittisia ja kulttuurillisia olosuhteita. Globalisaatiota määritellään useassa tutkimuksessa yhteyksien luomiseksi yhteiskuntien välillä ja niiden väliseksi riippuvuudeksi, joka tapahtuu muun muassa ihmisten, kulttuurien, pääoman, informaation, teknologian ja ideologioiden liikkuvuuden myötä. Yhteyksien luomisen myötä maailma kuvataan useassa tutkimuksessa ”Globaaliksi kyläksi” (eng. *Global village*). Globalisaation nähdään olevan voimakas todellisuus, joka vaikuttaa taloudelliseen, kulttuuriseen, poliittiseen sekä sosiaalisen elämän ulottuvuuteen

maailmanlaajuisesti. (Alphonse ym. 2008; Deepak 2011; Hong & Song 2010; Dominelli 2010; Khan & Dominelli 2000; Lyons 2006; Pugh & Gould 2000; West & Heath 2011.)

Agbényiga ym. (2014, 275) tutkimuksen mukaan sosiaalityön ammattikunnan on ollut vaikea ymmärtää sitä, mitä globalisaatiolla oikeastaan tarkoitetaan. Lyonsin (2006, 365–366) tutkimuksen mukaan globalisaatio on ollut enenevässä määrin esillä 1990-luvulta lähtien, mutta sen ei ole katsottu olevat relevanttia sosiaalityön kannalta. Useassa tutkimuksessa se liitettiin suoraan johonkin tiettyyn teemaan. Esimerkiksi tutkimusten globalisaation määrittelyosioissa tuodaan esille sitä, että se liitetään useasti talouteen (Hong ym. 2010, 65; Lyons 2006, 366; Alston 2007, 196; Penna ym. 2000, 110). Deepak (2011, 782) mainitsee tutkimuksessaan asian seuraavasti: ”*Social work scholars who have addressed globalization highlights the economic perspective*” .

Pugh ja Glould (2000) ovat tutkineet kriittisesti sitä, miten globalisaatiota on selitetty sosiaalityön kirjallisuudessa. Tutkimuksen mukaan sosiaalityön kirjallisuudessa on hyväksytty yksiselitteinen teoria globalisaatiosta ja ei ole otettu huomioon tärkeitä eroja, joita globalisaation eri osa-alueilla on. Näin tekemällä kirjailijat ovat tuottaneet neo-liberaaleja ajatuksia valtiosta ja sen roolista globaaleihin voimiin. Tämän tuloksena on syntynyt pessimistisiä analyyseja sosiaalityön ja hyvinvointialan epäammattillistumisesta. Tutkimuksen mukaan (em. 123) kapea globalisaation ymmärtäminen, vain talouden näkökulmasta, syrjäyttää keskustelua itse sosiaalityöstä ja hyvinvointialan haasteista.

Vaikka useassa tutkimuksessa globalisaation määrittely tehdään globaalien talouden näkökulmasta, ymmärretään se tutkimuksissa myös laajempaan ilmiönä (Pennan ym. 2010, 115) tutkimuksen mukaan globalisaatio nähdään haastavana ilmiönä, joka vaikuttaa kaikkiin hyvinvoinnin ympäristöihin, jossa taloudellisten, poliittisten ja kulttuuristen prosessien vuorovaikutus muodostaa arvaamattoman ja monimutkaisen ympäristön sosiaalisen hyvinvoinnin tuottamiselle. Dominellin (2010, 600) tutkimuksen mukaan globalisaatiomääritelmä ottaa huomioon globalisoituneet sosiaaliset suhteet, jotka ovat yhteydessä toisiinsa taloudellisen, kulttuurisen, poliittisen ja sosiaalisen ulottuvuuden kautta. Myös esimerkiksi Ifen (2001, 7) tutkimuksen mukaan globalisaation ei tarvitse olla yksinomaan taloudellista. Samoja kommunikaation muotoja, jotka ovat tehneet mahdolliseksi taloudellisen globalisaation, voidaan käyttää sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien edistämiseksi. Lisäksi sosiaalityöntekijöiden

tulisi työskennellä tukeakseen tällaista globalisaation muotoa.

Useassa tutkimuksessa globalisaatiota määriteltiin sen tuomien haasteiden kautta. (Hong 2010; Ahmadi 2002; Smith 2004; West & Heath 2011; Penna ym. 2000; Finn 2009; Dominelli 2010; Barner ym. 2010). Pennan ym. (2010, 115) tutkimuksen mukaan globalisaatio on suurin haaste sosiaalityölle sitten 1900-luvun alun, koska se vaikuttaa kaikilla hyvinvoinnin osa-alueilla. Esimerkkinä mainittakoon se, että artikkeleiden otsikoissa tai tekstissä mainitaan useaan otteeseen: ”*Challenge for social work*” (esim. Smith 2004; Finn ym. 2009; Ahmadi 2003). Globalisaatiota pidetään useassa artikkelissa nimenomaan nykyaikaan liittyvänä uutena 2000-luvun haasteena sosiaalityölle. (Finn ym. 2009, 246; Dominelli 2010, 599; Barner ym. 2013, 170; Penna ym. 2000, 115.) Esimerkiksi Barnerin & Okechin (2013, 16) tutkimuksen tulosten mukaan yli 90 % sosiaalityön opiskelijoista yhdisti globalisaation nykyaikaan ja tämänhetkiseen tilanteeseen.

Globalisaation nähdään luovan haasteita niin sosiaalityön tutkimukselle, koulutukselle kuin käytännöllekin. Uusia globaaleja haasteita ovat esimerkiksi maailmanlaajuinen talouden taantuma, kasvava eriarvoisuus, laajeneva maahanmuutto, kasvavat pandemiat ja luonnon katastrofit sekä uudet konfliktien muodot. Haasteisiin liittyy sosiaalityön tehtävien, tiedon, arvojen ja käytännön uudelleenarviointi globalisaation valossa. Useiden artikkeleiden kirjoittajien mukaan tarvitaan parempaa kansainvälistä näkökulmaa käytäntöön, opintoihin sekä tutkimukseen. (Agbényiga ym. 2014, 290; Ahmadi 2003, 14; Alphonse ym. 2008, 153; Caragata 2002 217; Gatenio ym. 2012, 633; Ife 2010, 8–14; Jones & Truell 2012, 455.)

Ife (2010) on tutkimuksessaan määritellyt globalisaatiota sosiaalityön tiedon, arvojen ja taitojen kautta. Tutkimuksen mukaan lokaalin tiedon lisäksi tarvitaan globaalia tietoa, koska globaalit voimat kontrolloivat sosiaalityötä. On tärkeää ymmärtää mitä ne ovat ja mitä itse globalisaatiolla tarkoitetaan, jotta toiminta osataan laittaa oikeaan kontekstiin. Muutamassa tutkimuksessa globalisaatio nähdään juurikin uutena kontekstina sosiaalityölle (Morley 2004, 297; Alphonse ym. 2008, 145). Ifen (2010, 10) tutkimuksen mukaan globaalissa kontekstissa arvojen kohdalla on tärkeää ymmärtää sosiaalityön arvopohjan ydin, jonka tulisi olla vapaa yhdestä dominoivasta maailmankatsomuksesta ja se muodostuisi avoimesta kulttuurien, uskontojen ja filosofisten traditioiden välisestä

vuorovaikutuksesta. Tämä voidaan saavuttaa ihmisoikeusnäkökulman kautta. Ihmisoikeudet eivät ole muuttumattomia, vaan muuttuvat ajansaatossa ja niiden ilmaisu vaihtelee eri kulttuurien välillä. Globaaleja taitoja puolestaan tarvitaan linkitettäessä paikallinen globaaliin. (Ife 2010, 814.)

Lisäksi uusina haasteina tutkimuksissa nähdään paikallisten sosiaalisten ongelmien globalisoituminen, konfliktien ehkäisy, solidaarisuuden ja rauhan edistäminen globaalien kulttuurien integraation kautta. Tutkimuksissa nähdään myös, että globalisaatio aiheuttaa syrjäytymistä ja epävarmuutta. Negatiivisia globalisaation seurauksia ovat tutkimusten mukaan kasvava taloudellinen epätasa-arvo, sukupuolinen ja etninen syrjäytyminen, leikkaukset sosiaalisista kustannuksista ja ohjelmista, epäoikeudenmukainen kaupanteko sekä hallitusten vähenevä valta suojella omia talouksiaan. Ihmiskauppa, kansainvälinen huume kauppa ja työvoiman hyväksikäyttö nähdään tutkimuksissa myös globalisaation negatiivisina seurauksina. Lisäksi globalisaation nähdään asettavan haasteita sosiaaliselle oikeudenmukaisuudelle, kansalaisuudelle, demokratialle, tasa-arvolle ja ihmisoikeuksille. (Ahmadi 2003, 14; Alphonse ym. 2008; Finn 2010, 246; Penna ym. 2010, 120; Morley, 2004, 297; Trygged 2010, 646.)

Haasteena nähdään myös yksilöllisyyden korostaminen, joka nähdään tutkimuksissa yhtenä globalisaation seurauksena. Individualistinen ajattelutapa yhteiskunnissa ja sosiaalipolitiikassa on alkanut korvata aikaisempaa kollektiivista sosiaalisen hyvinvoinnin ajattelutapaa. (Ahmadi 2003, 17; Alphonse ym. 2008, 149; Deepak 2011, 782; Sewpaul 2006, 419.)

Individualismin korostaminen on johtanut perinteisten tuen muotojen rappeutumiseen ja uudelleen määrittelyyn. Tämä tarkoittaa sitä, että sosiaalialalla kohdataan entistä enemmän ongelmia, jotka on aiemmin ratkaistu perheen ja yhteisön parissa. Individualisaation nähdään olevan seurausta globaaleista voimista, jotka luovat uutta sosiaalista järjestystä ja taloutta. (Ahmadi 2003, 17; Alphonse ym. 2008, 149.) Tähän liittyen esimerkiksi Alphonse ym. (2008, 149) ovat tutkineet globalisaation vaikutuksia Intiassa. He nostavat individualisaation yhtenä globalisaation tuomana haasteena sosiaalityön käytännölle. Globalisaation vaatimukset ovat johtaneet siihen, että yksilöiden täytyy sopeutua ja muuttua uusiin identiteetteihin, jotka perustuvat yksilöllisyyteen. Tämä on ristiriidassa perinteisissä kulttuureissa korostettuihin yhteisöllisyyteen, yhteistyöhön ja

ryhmäidentiteetteihin.

Vaikka tutkimusten mukaan globalisaatio luo paljon uusia haasteita sosiaalityölle, nähdään sen tuovan myös mahdollisuuksia sekä uusia rooleja. Deepakin (2011, 781) tutkimuksen mukaan on tärkeää tunnistaa globalisaation positiiviset puolet, vaikka globalisaatiolla on ollut paljon negatiivisia seurauksia. Erityisesti kansainvälisen yhteistyön lisääntyminen nähdään globalisaation hyvänä puolena. Erimerkiksi sosiaalityöntekijät voivat hyötyä siitä, että he tietävät miten jokin heidän alueensa ongelma on ratkaistu jossain muussa maassa. Kansainvälisellä tiedonvaihdolla voidaan oppia uusia innovatiivisia käytäntöjä ja mahdollisia ratkaisuja sosiaalisiin ongelmiin. Informaatioteknologian kehittyminen on suurelta osin mahdollistanut nopean tiedon vaihdon maapallon toiselta puolelta toiselle myös sosiaalityössä. Lisääntyvällä kansainvälisellä yhteistyöllä voidaan luoda uusia yhteistyökumppaneita käytännön työntekijöiden, yliopistojen ja paikallisten hallitusten välillä työskentelemällä yli valtioiden rajojen. (Van Wormer 2005; Ahmadi 2003, 14; Deepak, 2011, 781.)

Ahmadi (2003) tuo tutkimuksessaan esille kansainvälisen sosiaalityön mahdollisuuksia globaalissa ympäristössä toimittaessa. Tutkimuksen mukaan se voi olla tärkeässä roolissa demokratian ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämässä, naisten ja lasten aseman parantamisessa, konfliktien ehkäisyssä ja rauhan edistämässä. Kansainvälisellä sosiaalityöllä voidaan luoda uusia kumppanuuksia esimerkiksi luomalla kahden maan välisiä projekteja liittyen sosiaalipalveluihin, konsultointiin tai koulutukseen. (Ahmadi 2003, 15.)

5.2. Sosiaalityön käytännön näkökulma

Tutkimuksissa globalisaation nähdään luovan uuden kontekstin ja toimintaympäristön sosiaalityön käytännölle. Lisäksi sosiaalityö nähdään olevan muutoksen tilassa ja vanhoja varmoina pidettyjä käytäntöjä haastetaan. (Lyons 2006, 365–366; Ahmadi 2003,14; Khan & Dominelli 2000, 105.) Dominellin (2010, 599) tutkimuksen mukaan globalisaatiolla on ollut syvä vaikutus sosiaalityön käytäntöön; muuttamalla palvelujen tarjoamista ja luoden uusia sosiaalisia ongelmia. Tutkimuksen mukaan neoliberaalin globalisaation myötä palveluja on yksityistetty entistä enemmän. (em. 2010, 53). Deepakin (2011, 783) tutkimuksen mukaan instituutiot, jotka ovat keskeisiä sosiaalityön käytännölle, kuten

hyvinvointipalvelut, sosiaalipalvelut ja julkinen koulutus, nähdään neoliberaalin ajattelun mukaan esteenä taloudellista hyötyä maksimoitaessa.

Lyonsin (2006, 377) tutkimuksen mukaan sosiaalityön käytännössä on nähtävillä kansainvälisen ulottuvuuden omaavia ilmiöitä kaikkialla maailmassa. Näiden joukossa on esimerkiksi lapsi- ja ihmiskaupan lisääntyminen, kaupallisen seksuaalisen hyväksikäytön lisääntyminen, huumekaupan lisääntyminen ja sen tuomiin haasteisiin vastaaminen, sekä mielenterveys- ja muiden palveluiden tarjoaminen niille, jotka ovat kokeneet trauman muussa maassa tai jotka ovat karkotettu kotimaastaan. Myös Dominelli (2010) mainitsee tutkimuksessaan ihmiskaupan lisääntyneen. Tutkimuksen mukaan (em. 2010, 607) ihmiskaupasta on tullut ase- ja huumekaupan jälkeen kolmanneksi suurin tulonlähde maailmassa. Uusia haasteita sosiaalityön käytännössä ovat myös köyhien ihmisten kasvava määrä ympäri maailman sekä vastaaminen maiden rajat ylittävien ongelmien luomiin tarpeisiin (Dominellin 2010, 603–605).

Palattiyil ym. (2010) on tutkinut globalisaatiota ja rajoja ylittävää terveysturismia ja sijaissyntyttäjiä Intiassa sosiaalityön näkökulmasta. Sijaissyntyttämisestä on tullut Intiassa kaupallista ja se on johtanut etenkin huonommassa asemassa olevien naisten hyväksikäyttöön. Tutkimuksen mukaan (em. 695–697) maiden rajat ylittävän terveysturismin, tässä tapauksessa sijaissyntytyksiin liittyvän, voidaan nähdä olevan osa laajempaa globalisaation ilmiötä. Naisilla jotka työskentelevät kaupallisina sijaissyntyttäjinä ei ole tarpeeksi tietoa oikeuksistaan liittyen heidän omaan terveyteensä ja hyvinvointiinsa. Tutkimuksen mukaan sosiaalityöntekijöillä on globaalisti moraalinen vastuu tuoda käytäntöön kansainvälisen ihmisoikeusjulistuksen arvoja. Julistus sisältää sukupuolten välisen tasa-arvon ja lasten oikeuksien edistämisen. Sosiaalityöntekijät voivat olla tärkeässä roolissa turvallisten hedelmällisyyteen liittyvien terveyspalvelujen luomisessa. Tutkijan mukaan on olemassa tarve suuremmalle rajat ylittävälle sijaissyntytyksen tutkimisille ja toimenpiteiden kehittämiselle sosiaalityössä. Esimerkiksi Intiassa sosiaalityön ammattilaiset voivat olla tärkeässä roolissa sijaissyntyttäjiä voimaannuttamisen tarpeen tunnistamisessa sekä heidän oman hyvinvointinsa ja turvallisuutensa edistämisessä.

Glokalisaatio on termi, joka nousee käytäntöön liittyvästä tutkimuksesta (Lyons 2006; Hong & Song 2010; Dominelli 2010; Ife 2010; Webb 2003; Sewpaul 2006, 422.). Termiin

yhdistyy ”global” ja ”local” eli globaali ja paikallisuus. Tutkimusten mukaan globalisaation vaikuttaessa sosiaalityön käytäntöön, siihen voi reagoida ajattelemalla globaalisti ja toimimalla lokaalisti. Jotta tämä olisi mahdollista, tulee sosiaalityön tieto, arvot ja taidot arvioida myös paikallisen lisäksi globaalissa valossa. Tällainen sosiaalityön käytännön globalisaatio kirjoittajien mukaan voi hyödyttää paikallista hyvinvointia ja auttaa kohtaamaan enenevässä määrin monimutkaisia ja enemmän yhteisesti jaettuina globaaleja sosiaalisia ongelmia.

Tutkimuksien mukaan (em.) globalisaatiota on nähtävillä juuri sosiaalisten ongelmien kohdalla. Tällä tarkoitetaan sitä, että globaalin sosiaalisen ongelman (esimerkiksi ihmiskauppa) tullessa paikalliselle tasolle se kytkee tämän paikallisen tason osaksi globaalia toimintakenttää. Näin ollen globalisaatio tulee paikalliselle tasolle ja puolestaan paikallinen (lokaali) nousee globaalille tasolle.

Näiden tutkimusten (em.) mukaan sosiaalityön asiakkaiden ongelmat johtuvat niin globaaleista kuin kansallista voimista. Osa paikallisista ongelmista ei voida ymmärtää ilman globaalin talouden, sekä poliittisen ja kulttuuristen tilojen ymmärtämistä. Globalisaatio voi tarkoittaa sosiaalityön kohdalla myös sitä, että on mahdollista toimia tehokkaasti niin paikallisella kuin globaalillakin tasolla. Kuitenkin vain pieni osa sosiaalityöntekijöistä toimii kansainvälisen sosiaalityön parissa. Tutkimusten mukaan sosiaalityö onkin pääosin juuri paikallistasolla tapahtuvaa toimintaa, joka muodostuu paikallisista perinteistä sekä toimintatavoista ja kulttuureista, mutta jossa globalisaatio on kuitenkin koko ajan läsnä päivittäisessä sosiaalityön käytännössä.

Dominellin (2010, 603–605) tutkimuksen mukaan globalisaatio ja sen tuomat uudet managerialistiset käytännöt ovat haastaneet sosiaalityön käytäntöä monella tavalla. Esimerkkinä hän mainitsee sosiaalityön käytännön byrokratisoitumisen ja kaupallistumisen. Tutkimuksen mukaan sosiaalityön yksiköiltä myös vaaditaan enemmän, kuin mihin on resursseja. Näiden johdosta sosiaalityöntekijöille on tullut tutuiksi talouteen ja tehokkuuteen liittyvät termit (*value for money, business plans, targets, outputs, performance management*). West & Hethin tutkimuksen (2011, 209) mukaan riippumatta siitä minkälaisessa toimistossa työskentelee, sosiaalityöntekijät kohtaavat käytännön työssä haasteita, jotka nousevat resursoinnista, reduktionismista, nopeasti vastaamisesta, tilivelvollisuudesta sekä laskennallisuudesta ja kustannustehokkuudesta.

Muutama globalisaatiota käsittelevä tutkimus keskittyi sosiaalityön käytäntöön kulttuurin näkökulmasta. Nämä tutkimukset käsittelevät kulttuurisesti sensitiivistä käytäntöä, kulttuurista kompetenssia ja kulttuurista imperialismia. Rankopon & Osei-Hwedien (2011, 140–144) tutkimuksen mukaan sosiaalityössä professionaalinen imperialismi jatkuu akateemisten vaihtojen kautta pohjoisen ja eteläisen pallonpuoliskon välillä. Nämä suhteet ovat useasti hierarkkisia, mikä johtaa pohjoisen pallonpuoliskon intellektuaaliseen yliotteeseen. Tämä dominointi tapahtuu akateemisten vaihtojen, sekä kirjallisen että henkilökohtaisen kommunikaation kautta, joissa käytetään pohjoisamerikkalaista ja eurooppalaista termistöä. Tutkimuksen mukaan (em.) sosiaalityön käytännön oikea perusta on tieto kunkin yhteiskunnan paikallisista tarpeista ja toiveista.

Yip (2005, 603–604) kirjoittaa tutkimuksessaan kulttuurien välisestä sosiaalityöstä. Tutkimuksen mukaan passiivien reagoinnin sijaan tulisi globalisaatiosta johtuviin radikaaleihin muutoksiin reagoida dynaamisesti ja vastavuoroisesti työntekijöiden, asiakkaiden ja yhteiskuntien, sekä globaalien amerikkalaisen kulttuurin ja perinteisten kulttuurien välillä. Globalisaation aikakaudella dynaaminen kulttuurienvälinen sosiaalityö tulisi ymmärtää kaksisuuntaisena sosiaalityön vaihtona eri maiden kulttuurien välillä. Länsimaisten sosiaalityöntekijöiden tulisi lisäksi olla avoimia muiden kulttuurien sosiaalityön viisaudelle ja toisinpäin.

5.3. Teorioiden näkökulma

Tutkimuksissa globalisaatiota on lähestytty myös teorioiden kautta. Teorioilla pyritään jäsentämään globalisaatiota ja sen mukanaan tuomia seurauksia sosiaalityössä sekä selittää globalisaatioon liittyviä ilmiöitä. Suurimassa osassa tutkimuksia jossa globalisaatiota on lähestytty jonkun teorian kautta, on teoriana postmodernismi. Tutkimusten mukaan globalisaation nähdään olevan yksi keskeisimmistä paradigmoista postmodernisuudelle ja postmodernit teoriat sekä käytännön muodot ovat kasvattaneet suosiotaan sosiaalityön akateemikkojen joukossa. (Powell & Geoghegan 2005,130; Morley 2004, 298–299; Khan & Dominelli 2000, 98.)

Ifen (2010, 6) tutkimuksen mukaan monet kriittiset traditiot kuten feminisismi, Marxismi, ympäristöliike, postkolonialismi ja postmodernismi, voidaan nähdä luovana

globalisaatiokritiikkinä ja vaihtoehtona globalisaatiolle. Nämä traditiot myös antavat työkaluja globalisaation ymmärtämiseksi, jotta voidaan onnistuneesti arvioida globalisaatiota kriittisesti.

Khanin & Dominellin (2000, 99) tutkimuksen mukaan postmoderni lähestymistapa voi auttaa ymmärtämään suuria muutoksia sosiaalisissa prosesseissa globalisaation kontekstissa. Tutkimuksen mukaan postmoderni teoria antaa vastauksia siihen kysymykseen, miten sosiaalityöntekijät voivat toimia tehokkaasti ympäristössä, jossa on yhä enemmän epävarmuutta ja turvattomuutta, jotka johtuvat useasta globaalista muutoksesta yhteisöjen tasolla. Monet vanhat varmuudet hyvinvointivaltiosta ovat hajonneet ja globalisaation kontekstista nousee esiin uusia näkökulmia. (Powell & Geoghegan 2005, 130).

Morley (2004) on tutkinut postmodernin teorian tarjoaman kriittisen reflektion mahdollisuutta sosiaalityöntekijöiden voimaannuttajana väsyneiden käytännöntyöntekijöiden joukossa. Voimattomuuden koettiin johtuvan globalisaation luomasta ympäristöstä, joka oli heikentänyt sosiaalityöntekijöiden työtehokkuutta. Tutkimuksen mukaan (em. 298–303) kriittisen reflektion avulla voidaan purkaa dominoiva diskurssi ja usein tahaton osallistuminen niihin. Tutkimuksen mukaan postmodernismi kiinnittää huomiota siihen, miten kieltä käytetään kuvailtaessa itseämme ja muita, mikä puolestaan rakentaa todellisuuttamme. Sillä voidaan haastaa ja muuttaa epätasa-arvoisia valtasuhteita ja rakenteita. Tutkimuksen mukaan postmodernismiin liitetty kriittinen reflektio antaa työkaluja työskennellessä kohti sosiaalista muutosta globalisaation kontekstissa.

Morleyn tutkimuksen tulokset (em. 2004, 300–303) osoittavat, että työntekijät olivat sisäisesti omaksuneet syrjäytetyn olotilan. He olivat hyväksyneet sen ajatuksen, että heillä ei ollut valtaa tai kapasiteettia vaikuttaa muutokseen. Kriittinen postmoderni teoria auttaa ajattelemaan uudelleen sitä, kuinka lähestymme sosiaalityön käytäntöä ja globalisaatioon liittyviä dominoivia keskusteluja. Lisäksi se voi toimia voimaannuttavana välineenä sosiaalityön käytännön työntekijöiden keskuudessa, kun he toimivat globalisaation tuomien vaikutusten piirissä.

Deepakin (2011, 779) tutkimuksen mukaan postkoloniaalinen ja transnationaalinen feministinen näkökulma globalisaatioon, valtaan ja vastustukseen voi muuttaa

näkemyksiämme ihmisoikeuksista sekä kansainvälisen sosiaalityön kehittymisestä. Tutkimus tarkastelee globalisaatiota historiallisena, sukupuolittuneena ja monimutkaisena ilmiönä poikkileikkaamalla valtasuhteita persoonallisesta tasosta kansalliseen ja globaaliin tasoon asti. Tutkimuksen mukaan valta ja vastustus ovat keskeisiä asioita sosiaalityön käytännölle. Valtasuhteita tarkastelemalla voidaan muodostaa globalisaation rajoitukset ja mahdollisuudet sekä voidaan tuoda esille globalisaatiosta johtuvaa epätasa-arvoa maailmassa.

5.4. Sosiaalityön koulutuksen näkökulma

Useassa tutkimuksessa globalisaatiota tutkittiin koulutuksen näkökulmasta. Globalisaatiota käsitellään näissä tutkimuksissa erityisesti koulutuksen kehittämisen näkökulmasta. Kasvava mielenkiinto globaalia sosiaalityötä kohtaan näkyy oppilaitoksissa kansainvälisten kurssien lisääntyvänä määränä Euroopassa, Australiassa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Kansainvälisen tai globaalin sosiaalityön opetuksen tavoitteet vaihtelevat mutta yleensä niissä pyritään taloudellisen, poliittisen, sosiaalisen, lainopillisen, eettisen ja ympäristöllisten asioiden vaikutusten ymmärtämiseen globaaleissa sosiaalisissa ongelmissa (Gatenio 2012, 628–629).

Barner & Okech (2013) ovat tutkineet Iso-Britannian maisterivaiheen opiskelijoiden motivaatiota valita vaihtoehtoinen kansainvälisen sosiaalityön kurssi sekä motivaatiota ymmärtää globalisaation yhteyttä sosiaalityön ammattiin ja ihmisten hyvinvointiin maailmanlaajuisesti. Tutkimuksen tulosten (em. 1067–1073) mukaan oppilaat, joilla oli hyvä tietopohja talouden, historian ja politiikan tieteenaloilta ymmärsivät paremmin globalisaation liitettyjä teoreettisia konsepteja ja he osasivat arvioida niitä kriittisesti. Tutkimuksen osallistujat ottivat positiivisesti vastaan sen ajatuksen, että näiden tieteenalojen elementtejä otettaisiin mukaan sosiaalityön kursseille.

Tutkijat ehdottavat, että tulevaisuuden kurssit globalisaatiosta tulisi olla myös enemmän käytännönläheisiä teoreettisten määrittelyjen sijaan. Tutkimukseen osallistuneet opiskelijat arvostivat käytännön esimerkkejä, joita voivat olla esimerkiksi kansainvälisen luennoitsijan luennot tai vierailu toimistoissa, joissa työskennellään kansainvälisten asioiden parissa. (Barner & Okech 2013, 1071.)

Findlay ja McCormack (2007) ovat tutkineet australialaisten sosiaalityöntekijöiden näkemyksiä globalisaatiosta ja sosiaalityön koulutuksesta. Tutkimuksen tulosten mukaan 60 % vastaajista oli sitä mieltä, että sosiaalityön koulutus on positiivisesti vaikuttanut globalisaatiovalmiuteen. Kuitenkin 37 % oli sitä mieltä, että koulutus ei ole valmistanut heitä ymmärtämään globalisaatiota. 94 % vastaajista oli osallistunut yhteen tai useampaan oppilaitoksen ulkopuoliseen koulutukseen, jotka olivat valmistaneet heitä paremmin ymmärtämään paikallisten ja globaalien asioiden yhteyden. Tutkimuksen tulosten (Findlay & McCormack 2007, 129–140) mukaan sosiaalityöntekijät keräävät tietoa globalisaatioprosesseista useasta eri lähteestä, erityisesti mediasta. Tutkimuksen mukaan on järkevää sisällyttää globaali-lokaali näkökulmaa sosiaalityön opintoihin, koska globalisaatio vaikuttaa sosiaalityön käytäntöihin paikallistasolla.

Lyonsin (2006, 370) tutkimuksen mukaan Isossa-Britanniassa koulutuksessa on tapahtunut muutoksia globalisaation myötä. Sosiaalityön koulutukseen on vaadittu vertailevaa eurooppalaista ja kansainvälistä tutkimustietoa palveluiden järjestämisestä. Tutkimuksen mukaan myös Yhdysvalloissa koulutukseen on vaadittu kansainvälistä näkökulmaa ja tietoa kulttuurien välisestä kompetenssista.

Caragata ja Sanchez (2002 231–233, 236) ovat tutkineet pohjoisamerikkalaisten sosiaalityön oppilaitosten kansainvälistymisen astetta. He lähtevät tutkimuksessaan liikkeelle väitteestä, että sosiaalityön koulutuksen tulisi olla kansainvälisempi luonteeltaan. Väitettä tukemaan ja ymmärtääkseen tämänhetkistä kansainvälistymisen astetta Pohjois-Amerikan kouluissa, he ovat keränneet tietoa koskien sosiaalityön oppilaitosten kansainvälisiä rooleja ja aktiviteetteja. Tutkimusten tulosten mukaan pohjoisamerikkalaiset koulut ovat todella aktiivisia orientoidessaan maisterivaiheen sosiaalityön opiskelijoita kansainväliseen sosiaalityön käytäntöön.

Tulosten mukaan (Caragata & Sanchez 2002, 226–229) useimmissa kouluissa on mukana jokin kansainvälinen komponentti. Opetusohjelmissa eroja on kuitenkin siinä, mikä tuo komponentti on. Kanadassa on panostettu sosiaalityön opiskelijoiden lähettämiseen jonkun muun maan sosiaalityön koulutusohjelmaan tekemään käytännön harjoittelua, kun taas Yhdysvalloissa keskitytään enemmän kansainvälisen näkökulman opettamiseen oppilaitoksen sisällä.

Tutkimuksen mukaan (em. 230–231) pohjoisamerikkalaiset koulut keskittyvät lähettämään opiskelijoitaan kehittyviin maihin ja viemällä sinne pohjoisamerikkalaista tietämystä, mikä on tutkijoiden mukaan hankala ilmiö. Vaikka myös vastavuoroista vaihtoa tapahtuu ”*North-South* ja *South-North*”, tulisi sen olla vielä enemmän vastavuoroista ja tutkimuksen mukaan tällainen kehitys onkin ollut nähtävillä. Tutkimuksen mukaan koulut keräävät kuitenkin todella vähän dataa opiskelijoiden kokemuksista. Tutkimuksen tulosten mukaan sosiaalityön kansainvälisetä puolesta, joka on ollut pitkään nähtävillä käytännössä ja koulutuksessa, on nyt tullut koulutuksen välttämätön osa globalisaation vaikuttaessa entistä enemmän ihmisten tarpeisiin.

Meyer (2007) on tutkinut sosiaalityön opiskelijoiden oppimista globalisaatiosta sisällyttämällä globalisaatio osaksi jo olemassa olevaan sosiaalityön syventävän tason kurssiin. Tutkimuksen tulosten mukaan (em. 253–259) sisällyttämällä globalisaatio-oppia kurssille saavutettiin kurssille asetettuja tavoitteita. Tavoitteisiin päästiin tekemällä globalisaatiosta opiskelijoille todellista auttamalla heitä linkittämään heidän henkilökohtainen ja ammatillinen elämänsä osaksi esimerkiksi talouden globalisaatio-oppeja. Kurssi myös esitti kuinka voi aktiivisesti vaikuttaa globaaleihin sosiaalisiin ongelmiin niin henkilökohtaisella kuin ammatillisella tasollakin. Tulokset osoittivat kuitenkin myös tällaisen infuusiomallin heikkoudet. Se miten globalisaatio sisällytetään sosiaalityön jo olemassa oleviin kursseihin, vaikuttaa siihen, miten hyvin opiskelijat osaavat siirtää oppimaansa käytännön työhön.

Kyseisessä kokeilussa globalisaatiota opetettiin neljällä erillisellä oppitunnilla. Opiskelijat raportoivat positiivisia muutoksia tietämyksessä ja asenteissa kansainvälisiä teemoja kohtaan, mutta vain harvat siirsivät oppimaansa työympäristöön. Lisäksi opiskelijoiden näkemysten mukaan he olivat kuulleet liian vähän ja liian myöhään mahdollisesta kansainvälisestä sosiaalityön urasta. Tutkimuksen mukaan globalisaatio tulisi sisällyttää sosiaalityön opintojen alkuvaiheen kursseille, jotta opiskelijoilla olisi tietoa jo siinä vaiheessa minkälaisia taitoja he tarvitsevat kansainvälistyvässä sosiaalityön käytännössä. (Meyer 2007, 253–259.)

Trygged ja Eriksson (2012) ovat tehneet vertailevan tutkimuksen siitä, miten Ruotsin ja Saksan sosiaalityön opiskelijat näkevät opintojensa kansainvälisen ulottuvuuden. Tutkimuksen mukaan globalisaatio, kansainvälistyminen ja alueellistuminen vaikuttavat

paikalliseen sosiaalityöhön, mutta se miten ne vaikuttavat sosiaalityön koulutukseen, on vielä epäselvää. Tämä johtuu tutkimuksen mukaan osaltaan siitä, että sosiaalityön koulutukset eroavat eri maiden välillä riippuen siitä, millaiset ovat maan perinteet, lait ja paikallinen kulttuuri.

Tryggedin ja Erikssonin tutkimuksen tulosten (em. 660–666) mukaan suuri osa ruotsalaisista opiskelijoista oli valmiita työskentelemään maahanmuuttajien ja pakolaisten parissa (78 %), kun taas saksalaisista opiskelijoista tätä mieltä oli huomattavasti pienempi osa (23 %). Suuri osa molempien maiden opiskelijoista halusi enemmän tietoa pakolaisten kanssa tehtävästä sosiaalityöstä omassa maassaan sekä lisää tietoa sosiaalityöstä muissa maissa. Opiskelijat samaistuivat eniten paikallisen sosiaalityön kansainväliseen ulottuvuuteen, kuten maahanmuuttajien kanssa työskentelyyn omassa maassaan, eivätkä olleet niinkään valmiita lähtemään työskentelemään ulkomaille.

Manfulin (2010) tutkimus selvittää sitä, miten ghanalaisten lasten elämää voitaisiin parantaa. Tutkimuksen mukaan globaalit institutionaaliset toimenpiteet ovat tuoneet enemmän harmia ghanalaisille lapsille hyödyn sijaan. Tutkimuksen mukaan (em. 121–122) sosiaalityön koulutuksen kehittäminen nähdään vastauksena tähän. Sosiaalityön koulutusohjelmaan tulisi sisällyttää rakenteellista sosiaalityötä, jotta sosiaalityöntekijät osaisivat rakenteellisen analyysin kautta tuoda esille poliittisille päättäjille millaisia sosiaalisia vaikutuksia globaalit toimet sekä lakialoitteet voivat tuoda heikommille ihmisryhmille kuten ghanalaisille lapsille.

Myös Villereal (2007) näkee tutkimuksessaan sosiaalityön kehittämisen mahdollisuutena vastata globalisaation tuomiin negatiivisiin seurauksiin kehittyvissä maissa. Negatiivisia seurauksia ovat muun muassa tuloerojen kasvu rikkaiden ja köyhien välillä sekä köyhyyden lisääntyminen maaseutualueilla, johon liittyy esimerkiksi aliravitseminen. Tutkimuksen mukaan (em. 48–50) näihin haasteisiin voitaisiin vastata kehittämällä kansainvälistä sosiaalityötä. Lisäksi sosiaalityön koulutuksessa tulisi tuoda esiin kehittyvien maiden tilannetta ja perustaa kehittyviin maihin kansainvälisen sosiaalityön työpaikkoja, joilla voitaisiin kehittää yhteisöjä sekä sosiaalityön koulutusta perustuen yhteisöjen tarpeisiin.

Yip (2004, 610) kritisoi tutkimuksessaan IASSW:n ja IFSW:n laatimia sosiaalityön

koulutuksen standardeja kiinalaisen kulttuurin näkökulmasta. Tutkimuksen mukaan standardit sisältävät universaaleja elementtejä, kuten ihmisoikeudet, syrjäytymisen vastustaminen, sosiaalinen muutos, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo, jotka voidaan tuoda sosiaalityön käytäntöön kaikkialla maailmassa. Kuitenkin perinteisissä aasialaisissa kulttuureissa, etenkin kiinalaisessa, termit ovat ennemminkin vastuu, sosiaaliset normit ja yhteisöllisyys. Tutkimuksen mukaan sosiaalityön koulutuksen standardit olisivat paremmat, jos niissä otettaisiin huomioon ei-eurooppalaisten maiden kulttuurit. Jotta tämä onnistuisi, tulisi tehdä dynaamista kulttuurista vaihtoa eri kulttuureista tulevien sosiaalityöntekijöiden ja asiakkaiden välillä, jotta saavutetaan molemminpuolinen kunnioitus erilaisia kulttuureja kohtaan.

Barnerin ja Okechin (2013) tutkimuksen mukaan Isossa-Britanniassa globalisaatiota voitaisiin opettaa sosiaalityössä menestyksellisesti käytännön esimerkein, kuten vierailuilla kansainvälisissä organisaatioissa sekä muilla käytännön harjoitteilla. Tällainen käytännönläheisyys näkyy myös Kanadassa, jossa on panostettu sosiaalityön opiskelijoiden lähettämiseen, jonkun muun maan sosiaalityön koulutusohjelmaan tekemään käytännön harjoittelua (Caragata & Sanchez, 2002). Kun taas Meyerin (2007) tutkimusten tulosten mukaan, globalisaation opetusta sosiaalityössä voitaisiin tehdä teoreettisemmin sisällyttämällä globalisaation teorioita jo olemassa oleville kursseille. Barnerin ja Okechin (2013) mukaan tämä teoreettinen tietopohja voisi tulla talouden, historian ja politiikan tieteenaloilta. Tällainen teoreettisempi ote näkyy myös esimerkiksi Yhdysvalloissa, jossa keskitytään enemmän kansainvälisen näkökulman opettamiseen oppilaitoksen sisällä (Caragata & Sanchez 2002). Tryggedin ja Erikssonin (2012) tutkimuksen mukaan sosiaalityön opiskelijat samaistuvat eniten globalisaation ilmiöihin, jotka näkyvät paikallisessa sosiaalityössä, joten sosiaalityön koulutukseen voitaisiin lisätä enemmän tietoa työskentelystä maahanmuuttajien ja pakolaisten kanssa.

5.5. Talouden globalisaation näkökulma

Useassa tutkimuksessa globalisaation määrittelyssä lähdetään liikkeelle talouden näkökulmasta. Tutkimusten mukaan globalisaatiota on määritelty suurimmalta osin taloudellisin termein ja joiltakin osin poliittisin termein. Kansainväliset ideaalit rauhasta, tasa-arvosta, ihmisoikeuksista, terveydestä, koulutuksesta, asumisesta ja ympäristöstä jäävät talouden globalisaation varjoon ja ne nähdään siihen verrattuna toissijaisena asiana.

Globalisaatioon keskittyneet sosiaalityön tutkijat korostavat useasti talouden näkökulmaa ja siihen liittyviä globaaleja sekä kansallisia taloudellisia käytäntöjä. Tutkimusten mukaan globalisaatio nähdään prosessina, jossa taloudelle annetaan enemmän painoarvoa yhteiskunnassa kuin sosiaaliselle. (Alston 2007, 196; Deepak 2011, 782; Ife 2001, 5.)

Tutkimuksissa on nähtävillä vastakkainasettelua globaalien talouden ja sosiaalityön välillä. Vastakkainasettelu näkyy tutkimuksissa erityisesti talouden globalisaatioon liitetyn neoliberaalin ideologian ja käytäntöjen vastustamisena. Neoliberaalin ideologian ja strategioiden nähdään yleisellä tasolla tuoneen apaattisuutta ja kyynisyyttä tulevaisuutta kohtaan. Lisäksi neoliberalististen ajatusmallien tuleminen sosiaalityöhön nähdään lisänneen sosiaalityöntekijöiden tyytymättömyyttä tekemäänsä työtään kohtaan, minkä vuoksi sosiaalityön tulisi asettua vastarintaan taloudesta tulleita arvoja vastaan. Lisäksi tutkimusten mukaan neoliberalin kapitalismin nähdään tuoneen epätasa-arvoista kehitystä pohjoisen ja eteläisen pallonpuoliskon välille. Toisin sanoen valtioiden välinen epätasa-arvo on entistä suurempaa, mikä koskee erityisesti etenkin heikoimmassa asemassa olevia naisia ja lapsia (Finn ym. 2010, 252; Ferguson ym. 2006, 311–312; Sewpaul 2006, 424–425.)

Grayn ym. (2014, 349) tutkimuksen mukaan sosiaalityön ruohonjuuritason työntekijöiden keskuudessa on laaja yhteisymmärrys siitä, että käytännön työssä neoliberali kapitalismi ja sen yhteyteen luotu *New Public Management* eli uusi julkisjohtaminen on nähtävillä päivittäisessä työssä. Tämä näkyy säästämisenä, hyvinvoinnin säännöstelyä, rankaisevina johtamisen malleina, sekä kasvavana epätasa-arvona, jotka kaikki vaikuttavat negatiivisesti sosiaalityöntekijöihin sekä asiakkaisiin. Myös Pennan ym. (2010, 120) tutkimuksen mukaan neoliberalit ratkaisut ovat leikanneet hyvinvointisektoria ja sisällyttäneet siihen taloudellisen alan periaatteita, mikä on muuttanut sosiaalityöntekijöiden roolia käyttäytymisen kontrolloimiseksi ja säännöstelyksi.

Finn ym, (2010, 252) ovat tutkineet globalisaatiota lapsuuden näkökulmasta. Tutkimuksessa nousee vahvasti esille talouden vaikutukset. Tutkimuksen mukaan sosiaalityön tulee kiinnittää huomiota taloudellisiin muutoksiin, jotka muuttavat lapsien ja nuorten päivittäistä elämää. Tutkimuksen mukaan sosiaalityön ammattilaiset kiinnittävät liian vähän huomiota siihen, miten taloudellis-poliittinen globalisaatio muuttaa ihmisten käyttäytymistä ja vaikeuttaa sosiaalisen oikeudenmukaisuuden saavuttamista paikallisella

tasolla. Artikkelin mukaan sosiaalityön ammattilaisten tulisi kriittisesti arvioida sitä, miten talouden voimat ja kaupallisuus työntyy sosiaalipolitiikkaan, toimistojen käytäntöihin sekä jokapäiväiseen sosiaalityön käytäntöön lasten ja nuorten parissa.

Alstonin (2007, 196–199) tutkimuksen mukaan talouden globalisaatiolla on ollut suuri vaikutus maaseutualueisiin Australiassa ja muualla maailmassa. Globaalit markkinat ovat vieneet valtaa paikallisesta tasolta kansainväliselle tasolle, jonka vuoksi kansallisvaltiot ovat menettäneet valtaa monikansallisille yrityksille. Tutkimuksen mukaan maaseutualueet ovat kärsineet globalisaatioprosessista ja neoliberaaleista käytännöistä. Esimerkiksi Australian maaseutualueilla sosiaalisia ongelmia ovat tällä hetkellä populaation vähäisyys, ikääntyminen, huono palvelujärjestelmä sekä kasvava eriarvoisuus erityisesti terveystalouden kohdalla.

Tutkimuksen mukaan (em. 2007, 196–199) neoliberalien käytäntöjen myötä maaseutualueilta on poistunut palveluita ja niitä on myös yksityistetty. Lisäksi palveluita on keskitetty suuriin kaupunkeihin ja palveluiden hallintoa on siirretty pääkaupunkeihin. Näiden asioiden vuoksi maaseudut voidaan nähdä globaalien talouden häviäjinä. Voittajia ovat suuret kaupungit, joilla on suuri yhteys finanssimarkkinoille. Yksilötasolla voittajia ovat toisaalta ne, joita voidaan kutsua globaaleiksi kansalaisiksi eli toisin sanoen koulutetut ja yli rajojen liikkuvat yksilöt. Tutkimuksen mukaan koskaan aiemmin ei ole ollut yhtä suurta tarvetta sosiaalityölle luomaan kunnollisia ja eettisesti oikeudenmukaisia maaseutuyhteisöjä. Tätä voitaisiin tehdä esimerkiksi tuottamalla tarvittavaa tutkimusta ja tuomalla asiaa esiin niin paikallisella kuin kansainvälisellä tasollakin.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän tutkielman tarkoituksena oli saada selkoa siitä, mitä globalisaatiolla tarkoitetaan sosiaalityön kohdalla. Tätä lähdin selvittämään kahden tutkimuskysymyksen avulla: ”*Kuinka globalisaatio määritellään sosiaalityön kansainvälisessä tutkimuksessa? Mistä näkökulmista globalisaatiota on käsitelty sosiaalityön kansainvälisissä tutkimuksissa?* Tämän luvun tarkoituksena on koota yhteen tutkimustuloksia ja tarkastella niitä suhteessa tutkielman taustoituksessa esiteltyyn globalisaation ja sen eri ulottuvuuksien määritelmiin. Toiseen tutkimuskysymykseeni olen etsinyt vastausta esittelemällä kansainvälisessä tutkimuksessa esille nousseita näkökulmia globalisaatioon liittyen. Globalisaation määrittelyä sosiaalityön tutkimuksessa olen käsitellyt luvussa 5.1. Sosiaalityön käytäntö, teorit, sosiaalityön koulutus ja talouden globalisaatio olivat näkökulmia, jotka nousivat tutkimuksista. Näitä näkökulmia olen käsitellyt luvuissa 5.2., 5.3., 5.4. sekä 5.5.

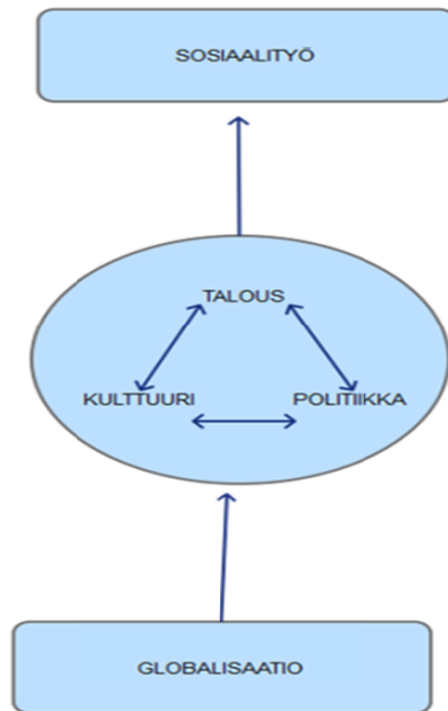
Moniulotteinen globalisaatio

Kuten tutkimuksen teoriaosuudestakin tulee ilmi, on globalisaatio todella moniulotteinen käsite. Tämä nousee esille myös sosiaalityön tutkimuksista. Globalisaatio ei vaikuta sosiaalityöhön vain yhdellä tietyllä tavalla, vaan se vaikuttaa sosiaalityön eri osa-alueisiin eri ulottuvuuksien kautta. Sosiaalityön näkökulmasta tehty globalisaatiotutkimus tuo globalisaatiokeskusteluun sosiaalisen näkökulman taloudellisen, poliittisen ja kulttuurisen näkökulman rinnalle.

Kuten globalisaatiota koskevassa kirjallisuudessa (George & Page, 2004) myös sosiaalityön tutkimuksessa (mm. Deepak 2011, 782) globalisaation määrittely aloitettiin useimmiten sen taloudellisen ulottuvuuden kautta, mikä johtuu osaltaan siitä, että globalisaatio on ollut vahvinta talouden sektorilla. Kuitenkin tuloksista (Pennan ym 2010, 115) nousee esille, se että sosiaalityöhön vaikuttavat globaalin talouden lisäksi myös globalisaation poliittinen sekä kulttuurinen ulottuvuus. Globalisaation vaikuttaessa kaikkiin näihin ulottuvuuksiin, myös ulottuvuudet vaikuttavat toisiinsa, mikä puolestaan luo sosiaalityölle uuden globaalin kontekstin. Tämä tarkoittaa sitä, että paikallisen tason (*community* ja *national society*) ympäristön asettamien raamien lisäksi sosiaalityöhön vaikuttaa kansainvälinen taso (*international domain*) (Dominelli, 2010,163). Asian olen

esittänyt pelkistetysti kuviossa 1:

KUVIO 1. Sosiaalityöhön vaikuttavat ulottuvuudet



Globaalin taloudellisesti-poliittisen tilanteen vaikuttaessa sosiaalityöhön, pohdin sitä tuleeko näinä aikoina entistä tärkeämmäksi myös sosiaalityön poliittinen aspekti, rakenteellinen sosiaalityö¹. Paikallisen tason lisäksi on tärkeää, että sosiaalityön ja sosiaalityön asiakkaiden ääni saadaan kuuluviin myös globaalilla poliittisella tasolla. Kuitenkin nykyään käytännön sosiaalityöntekijöiden työaika on rajallista vähentyneiden resurssien ja tiukentuneiden tavoitteiden vuoksi. Olisi tärkeää, että juuri käytännön työntekijöiden näkemyksiä saataisiin kuuluviin poliittisilla areenoilla, koska heillä on tarkinta tietoa yhteisöjen sosiaalisista ongelmista ja yhteiskunnan syrjäyttävistä rakenteista. Suomessa tätä sosiaalityön poliittista tehtävää toteuttavat tällä hetkellä eri järjestöt kuten Talentia ry. Sosiaalialan ammattilaisten ja opiskelijoiden perustama *Sosiaalinen tekijä -blogi* on myös esimerkki sosiaalisen näkökulman esilletuomisesta yhteiskunnassa. Blogin tarkoituksena on muun muassa tuoda esiin tietoa yhteiskunnallisten päätösten sosiaalisista vaikutuksista sekä esitellä ratkaisuehdotuksia ajankohtaisiin ongelmiin (Sosiaalinen tekijä 2015).

¹ Rakenteellinen sosiaalityö on yhteiskunnallista vaikuttamista. Sitä tehdään yhteistyössä asiakkaiden ja asukkaiden kanssa. Lisäksi siinä huomioidaan sosiaalityön uusia alueita ja tuodaan keskusteluun ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2015.)

Tutkimuksista nousee esille, että sosiaalityössä on ollut vaikeuksia ymmärtää mitä globalisaatiolla tarkoitetaan (Agbényiga ym. 2014, 275). Vaikuttaa sille, että globalisaation ymmärtämistä helpottaa tietämys sen eri ulottuvuuksista. Tämä nousee esille niin koulutuksen kuin käytännönkin kohdalla. Tuloksista myös nousee esiin, että tietämys esimerkiksi taloudesta ja politiikasta auttaa ymmärtämään globalisaatioprosesseja. Tämän lisäksi näyttää sille, että globalisaation voi liittää melkein pä mihin tahansa; on olemassa globaali talous, globaali sosiaalipolitiikka, globaali sosiaalityö, globaali kulttuuri, globaalit markkinat ja niin edelleen. Tämä vaikuttaakin olevan juuri globalisaation ydin. Se vaikuttaa kaikkeen ja kaikkialla. Vaikka asia on ollut näin jo pidemmän aikaan, on tutkimuksen mukaan sosiaalityössä tähän alettu kiinnittää huomioita enemmän vasta 1990-luvulta alkaen (Lyons 2006) ja vasta muutama vuosi sitten on laadittu sosiaalityön maailmanlaajuinen määritelmä (*Global Definition of Social Work*) (IFSW 2014).

Tuloksista nousee vahvasti esille se, että globalisaation nähdään olevan nykyaikaan liitetty uusi ilmiö ja haaste sosiaalityössä. Myös tämä tutkimus lähti liikkeelle siitä ajatuksesta, että globalisaatio on vahvasti nykyaikaan liittyvä ilmiö. Kaikki aineistoni tutkimuksetkin olivat tehty 2000-luvulla, mikä voi kertoa siitä, että globalisaatiota on alettu tutkimaan sosiaalityössä vasta äskettäin. Kirjallisuuden mukaan globalisaatio ei kuitenkaan ole uusi asia, se on vain ollut nopeampaa nykyaikana teknologian kehittymisen myötä. (George & Page 2004, 13–15; Kosonen ym. 1999, 14–15.)

Sosiaalityötä on kuitenkin tehty maailmanlaajuisesti jo pitkään ja sen ydintavoite, ihmisten auttaminen, on ollut sama kaikkialla. Ainoastaan se miten ihmisiä autetaan, on vaihdellut. Voidaan todeta myös, että sosiaalityö on ollut aina kansainvälistä ja globaalia (Mäntysaari & Weatherley 2010, 191–192). Tämän vuoksi kiinnostava kysymys onkin, miksi globalisaatioon on herätty sosiaalityössä vasta viime vuosikymmeninä? Syynä voi olla se, että sosiaalityö on ollut aina vahvasti paikallista toimintaa, kunnes 1990-luvulta lähtien maailma aikoi informaatioteknologian voimakkaan kehityksen siivittämänä yhdentymään edellisiä vuosikymmeniä vauhdikkaammin. Sitä myöten myös sosiaaliset ongelmat alkoivat globalisoitua esimerkiksi kasvaneiden pakolaisvirtojen myötä sekä tietoisuuden lisääntyessä maailman tapahtumista. Mikä syy lopulta onkaan, on tosi asia se, että globalisaatio vaikuttaa sosiaalityön käytäntöön ja siitä tarvitaan lisää tutkimusta.

Tutkimuksista nousee vahvasti esille globalisaation haasteet ja negatiiviset seuraukset. Nämä globalisaation seuraukset näkyvät haasteena sosiaalityön käytännössä. Erityisesti haasteena nähdään talouden globalisaation vaikutus käytäntöön ja uusien globaalien sosiaalisten ongelmien näkyminen käytännön työssä. Voidaan ajatella, että sosiaalityö on muutoksen tilassa, globalisaation vaikuttaessa siihen entistä enemmän.

Lähes ainoana globalisaation positiivisena seurauksena tutkimuksissa nähtiin kansainvälisen yhteistyön käytännön toteutuksen helpottuminen. Nähdäkseni kansainvälistä yhteistyötä sosiaalityössä tehdään tällä hetkellä suurimmaksi osaksi yliopistojen ja yksittäisten tutkijoiden sekä järjestöjen välillä. Koska sosiaalityö on tutkimusalan lisäksi käytännön ammatti ja globalisaation aiheuttamat ilmiöt näkyvät vahvasti käytännön työssä, tulisi kansainvälistä yhteistyötä tehdä myös eri maiden sosiaalityön käytännön työntekijöiden välillä. Ahmadin (2003) tutkimuksen mukaan sosiaalityöntekijät hyötyisivät esimerkiksi siitä tiedosta, kuinka jonkin toisen maan sosiaalityöntekijät ovat ratkaisseet heidän alueellaan esiintyneitä sosiaalisia ongelmia. Voidaanko esimerkiksi informaatioteknologiaa käyttää enemmän hyödyksi käytännön työssä kansainvälisen yhteistyön lisäämiseksi? Tai olisiko mahdollista sisällyttää kansainvälinen yhteistyö osaksi toimistojen kokouskäytäntöjä toimintatapoja kehitettäessä?

Käytännön sosiaalityön muutokset

Kuten tutkimukseni taustoituksesta käy ilmi, sosiaalityön käytäntö on erilaista eri maissa. Sosiaalityötä ohjaa muun muassa maan lainsäädäntö ja perinteet. Näiden asioiden vuoksi globalisaatio vaikuttaa eri tavoin sosiaalityön käytäntöön erilaisissa sosiaalipalvelujärjestelmissä.

Sosiaalityön käytännön näkökulmasta katsottuna globalisaatio tuo uusia sosiaalisia ongelmia, kuten ihmiskauppaa sekä muita kansainväliseen järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyviä ilmiöitä (Lyons 2006, 377). Uudet ongelmat tuovat haasteita sosiaalityöntekijöille jokapäiväiseen käytännön työhön, joten näistä ongelmista tarvitaan lisää tietoa. Tämä tuo haasteen sosiaalipalveluiden kehittämislle ja tueksi tarvitaankin lisää tutkimustietoa.

Koska uudet ongelmat ovat globaaleja, olisi tämä tutkimustieto hedelmällisintä toteuttaa yhteistyössä eri maiden tutkijoiden kesken. Olisi hyödyllistä saada tietoa siitä, kuinka

johonkin globaaliin sosiaaliseen ongelmaan on pyritty vastaamaan eri maissa. Tätä tietoa voitaisiin vertailla keskenään ja lisäksi voitaisiin tehdä esimerkiksi suunnitelmia yhteisestä toiminnasta viranomaisten sekä tutkijoiden kesken vastauksena globaaleihin haasteisiin.

Globalisaation myötä sosiaalityön asiakaskunta on yhä monikulttuurisempaa. Tutkimuksista nousi esille, että erityisesti pakolaisten osalta olisi tärkeää tietää heidän taustansa sekä mahdolliset traumat, joita he ovat kokeneet lähtömaassaan. Näin käytännön sosiaalityössä voitaisiin tehokkaammin ohjata asiakkaita oikeiden palveluiden piiriin, kuten tarvittavaan terapiaan. (Lyonsin 2006, 377.) Yleensä pakolaisuus johtuu muun muassa konflikteista tai vakavista luonnonkatastrofeista (Cox & Pawar 2006, 50–55). Myös Suomessa, varsinkin pääkaupunkiseudulla, asiakaskunta on entistä enemmän monikulttuurisempaa ja asiakkaiden joukossa on erilaisista taustoista tulevia pakolaisia ja turvapaikanhakijoita. Olisi hyvä, jos käytännön työssä nämä taustat otettaisiin huomioon. Pakolaisista ja heidän taustoistaan tarvitaan kuitenkin lisää tietoa. Sosiaalityön käytäntöön kuuluu olennaisena osana asiakkaan taustan kartoittaminen, joten pakolaisen kohdalla taustan selvittämiseen tulisi kuulua kotimaasta lähtemiseen liittyvät asiat, jotta saadaan kokonaisvaltainen kuva asiakkaan tilanteesta ja asiakas osataan ohjata oikeiden palveluiden piiriin.

Taloudesta ja tehokkuusajattelusta tulleet uudet julkisjohtamisen mallit (NPM) ovat muuttaneet sosiaalityön käytäntöjä (Juhila, 2006, 72–74). Tutkimuksien mukaan (mm. West & Heath 2011, 209) tämän nähdään olevan yksi globalisaation seurauksista. Sen johdosta käytännön sosiaalityöntekijöiltä vaaditaan entistä enemmän. Näiden asioiden seurauksena sosiaalityössä vaaditaan erilaisilla mittareilla osoitettuja tuloksia sekä tehokkuutta talouden mittareilla mitattavien tavoitteiden saavuttamiseksi. Ylhäältä tulevat tavoitteet ja tehokkuusvaatimukset vaikuttavat negatiivisesti käytännön työntekijöiden työssä jaksamiseen (Gray ym. 2014). Myös itse koen, että taloudesta tuleva tehokkuusajattelu tuntuu vieraalta. Ymmärrän sen, että sosiaalityötä tehdään tietyssä yhteiskunnallisessa viitekehyksessä ja taloudelliset realiteetit huomioon ottaen. Tästä huolimatta on tärkeää, että toiminnan tehokkuutta seurattaessa talous ei mene ihmisten auttamisen edelle ja päätöksiä pyrittäisiin tekemään asiakaslähtöisesti.

Hallitsevana teoriana postmodernismi

Postmodernismi on yleisin teoria jolla on lähestytty globalisaatiota sosiaalityön tutkimuksessa. Sen lisäksi, että sillä pyritään selittämään globalisaatiota ja siihen liittyviä ilmiöitä, sen avulla on tutkittu myös postmodernien teorioiden mahdollisuutta ratkaista sosiaalityöntekijöiden kokemia globalisaation haasteita käytännön työssä (Morley 2004).

Lähdin myös itse taustoittamaan tätä tutkielmaa postmodernismilla, sillä 2000-luvun sosiaalityöstä lukiessa postmodernismi tuli kaikista vahvimmin esille alan kirjallisuudessa. Postmodernismi tuntui myös aiempaan yliopistossa oppimaani tietoon perustuen luonnollisimmalta lähestymistavalta nykymaailman kuvaamiseksi ja selittämiseksi.

Mielestäni postmodernia yhteiskuntaa kuvaa parhaiten sana ”muutos”, sillä maailma muuttuu nykyaikana nopeammin kuin koskaan aiemmin. Tämä muutos ei ole vain ”tila”, vaan pikemminkin jatkuva prosessi, joten sosiaalityön oltava joustava ja sen on seurattava näitä yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia. Muutokset tuovat mukanaan paljon epävarmuutta ja epätietoisuutta. Tämän takia olisikin tärkeää, että sosiaalityön yksiköt ja sosiaalityöntekijät seuraavat aikaansa ja ovat perillä esimerkiksi maailman poliittisesta tilanteesta tai humanitaarisista kriiseistä. Tällä tavoin voi ymmärtää paremmin myös käytännön työssä näkyviä ilmiöitä. Postmoderni yhteiskunta on entistä verkottuneempi. Tämän vuoksi moniammatillinen yhteistyö on entistä tärkeämpää ratkaistaessa asiakkaiden ongelmia. Sosiaalityön käytännön työtä voi myös helpottaa se, että etsii työnsä tueksi tietoa myös muilta tieteenaloilta.

Tarve sosiaalityön koulutuksen kehittämiseksi

Sosiaalityön koulutuksen näkökulmasta voidaan todeta yhteenvedona se, että globalisaation vuoksi koulutusta tulee kehittää. Niin kuin aiemminkin on tullut ilmi, tieto taloudesta, politiikasta ja kulttuureista, auttavat ymmärtämään globalisaatiota. Sen vuoksi olisi hyvä, jos tietoa näistä sisällytettäisiin opintoihin globalisaatiota koskevan teorian lisäksi. Sosiaalityön koulutuksen kehittämisen tarpeet ovat kuitenkin erilaisia riippuen siitä missä maassa ollaan. Niin kuin Yip (2004, 610) tutkimuksessaan kritisoi, ei voida laatia yhteisiä standardeja siitä kuinka koulutus tulisi järjestää, koska sosiaalityön tekemisen kulttuurit ja tarpeet ovat erilaisia eri maissa.

Koulutuksen näkökulma globalisaatioon oli yksi vahvimmin tutkimuksissa esille nousseista näkökulmista. Tätä voi osaltaan selittää se, että globalisaatioon on herätty sosiaalityössä vasta 2000-luvun paikkeilla, jolloin sitä on alettu tutkimaan. Tutkimuksissa on havaittu selkeästi globalisaation vaikuttavan sosiaalityöhön, joten on nähty tarve sosiaalityön koulutuksen kehittämiseksi globalisaation näkökulmasta.

Esimerkiksi suomalaisessa sosiaalityön koulutuksessa globalisaatiokurssit ovat tällä hetkellä pääosin valinnaisia irrallisia kursseja. Koulutusta voitaisiin kehittää sisällyttämällä globalisaatio-opintoja osaksi pakollisia sosiaalityön opintoja sekä teorian että käytännön keinoin. Tutkimuksien (Barner & Okech 2013; Meyer 2007) mukaan on saatu vahvoja näyttöjä siitä, että näin toimittaessa opiskelijat ovat valmiimpia kohtaamaan ja ymmärtämään globalisaatiosta johtuvia ilmiöitä käytännössä. Huomioitavaa on, että nämä globalisaatio-opinnot tulisi sisällyttää jo opintojen alkuvaiheeseen parhaimman lopputuloksen saavuttamiseksi (Meyer 2007 253–259).

Barnerin ja Okechin (2013) tutkimuksen mukaan tieto muiden tieteenalojen (talous, historia ja politiikka) teoreettinen tietopohja auttaa ymmärtämään globalisaation prosesseja paremmin. Huomasin että, tätä tutkielmaa tehdessä aiempi tieto muilta tieteenaloilta olisi ollut hyödyllistä. Esimerkiksi nykyään Jyväskylän yliopistossa sosiaalityön opiskelijat suorittavat yhteiskuntatieteiden ja filosofian perusopinnot (Jyväskylän yliopisto 2011), jolloin sosiaalityön opiskelijat osallistuvat erilaisille yhteiskuntatieteiden peruskursseille saaden sitä kautta perustietoa muilta yhteiskuntatieteellisiltä tieteenaloilta sekä teoriapohjaa talouteen, sosiaalipolitiikkaan ja globalisaatioon.

Talous vastaan sosiaalityö

Talouden ulottuvuuden kohdalla nousee esiin vahvaa neo-liberaalin ajattelun vastustamista. Tässä ajattelumallissa globaalin talouden vaikutukset nähdään yksinomaan negatiivisena asiana ja suurena haasteena sosiaalityölle. Kirjallisuuden mukaan globaalin talouden rinnalla on kulkenut aina jokin eetos. (George & Page 2004, 13–15; Kiljunen 2008, 25.) Tutkimusten mukaan tämänhetkisen globaalin talouden rinnalla kulkevan neo-liberaalin ajattelutavan nähdään olevan ristiriidassa sosiaalityön arvomaailman kanssa.

Ferguson (2008, 8–21) kirjoittaa, että neoliberalismi on aiheuttanut kriisin sosiaalityölle.

Hän näkee, että sosiaalityön yhdeksi tehtäväksi on tullut, globaalien talouden arvojen vallitessa, sosiaalisten arvojen esiin tuominen maailmassa. Sosiaalityön tulisi perustua sosiaaliselle oikeudenmukaisuudelle, eikä taloudesta tulleille arvoille. Tämän vuoksi sosiaalisen oikeudenmukaisuus ja ihmisoikeudet tulisi nostaa esiin poliittisilla areenoilla. Tällaista sosiaalityön poliittista puolta hän nimittää radikaaliksi sosiaalityöksi. Radikaalin sosiaalityön voidaan nähdä olevan osa globalisaatiota koskevasta kirjallisuudesta esiin nousutta globalisaatio kritiikkiä. Sen voidaan katsoa olevan Väyrysen (2001, 82–126) mainitsemista kritiikin muodoista erityisesti osa sosiaalista ja poliittista kritiikkiä sekä kapitalismikritiikkiä.

Talouden globalisaation kohdalla nousee myös esiin alueellinen eriarvoistuminen. Palvelut keskittyvät suuriin kaupunkeihin, jotka pysyvät mukana globaalissa markkinatalouden kilpailussa. Sosiaalityön kohdalla tämä näkyy esimerkiksi siinä, että suuressa kaupungissa työskentelevällä sosiaalityöntekijällä on enemmän vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia tarjota asiakkailleen erilaisia palveluita, kuin pienemmällä, erityisesti maaseutukunnassa työskentelevällä sosiaalityöntekijällä. Tämä ei tietenkään ole toivottava kehityssuunta sosiaalityön kannalta, sillä yksi sosiaalityön arvoista on yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden edistäminen niin asiakkaiden elämässä, kuin myös koko yhteiskunnassa (Talentia Ry 2013).

Professionaalinen imperialismi

Kulttuurinen ulottuvuus määriteltiin taustakirjallisuudessa yhtenä globalisaation ulottuvuuksista. Kuitenkin tutkimusaineistossa kulttuurin näkökulma jäi marginaaliin esiintyen vain muutamassa tutkimuksessa, joten en katsonut tarpeelliseksi tehdä sille omaa lukua tulososioon, sillä se olisi jäänyt muihin lukuihin suhteettoman pieneksi. Syy siihen miksi kulttuurin näkökulmaa oli tutkimusaineistossa niukasti, voi selittyä sillä, että monikulttuurinen sosiaalityö nähdään omana käytännön erikoisalanaan. Monikulttuuriseen sosiaalityöhön on tehty erillistä tutkimusta, jota ei ole tehty globalisaatiolähtöisesti vaan enemmän käytännön työstä tutkimustarpeensa saaden.

Kulttuurin näkökulmaa olen tuonut kuitenkin esille osana koulutuksen ja käytännön näkökulmaa, sillä kulttuuri tuli esille näissä yhteyksissä. Merkittävää on se, että kulttuurin

näkökulmasta globalisaatiota tarkastelleet tutkimukset (Rankopon & Osei-Hwedien 2011; Yip 2004 ym.) tuovat esille professionaalista imperialismia. Professionalinen imperialismi on osa kulttuurista imperialismia, jonka mukaan länsimainen kulttuuri on dominoivin. Sosiaalityön kohdalla tämä tarkoittaa länsimaisen teorian, käytäntöjen sekä arvojen olevan alan hallitsevimpiä paradigmoja. (George & Page, 2004, 22; Mackay, 2004, 60–64.) Tämä on saanut paljon kritiikkiä osakseen länsimaiden ulkopuolella. Esimerkiksi sosiaalityön koulutuksen standardit sekä maailmanlaajuinen määritelmä ovat länsimaisia, eivätkä ne ole välttämättä sovellettavissa muualla maailmassa. (Yip 2004.) Mikäli sosiaalityöhön halutaan yhteisiä maailmanlaajuisia määritelmiä ja työkaluja, täytyy se tehdä erilaiset kulttuurit huomioiden.

7. LOPUKSI

Lopuksi tuon esille tutkimusprossin arviointia omasta näkökulmastani sekä esittelen jatkotutkimusehdotuksia. Lisäksi tuon esimerkein esille tutkimusaineistossa ilmenneet jatkotutkimusehdotukset. Uuteen tutkimusaiheeseen tarttuminen oli mielenkiintoinen haaste, mutta paikoitellen koin, että talous- sekä yhteiskuntapoliittisten käsitteiden parissa työskentelyyn olisin tarvinnut taustaa kyseisistä oppiaineista. Tästä huolimatta päätin astua tuntemattomaan ja suunnata rohkeasti uudelle aihealueelle. Tutkielma on lähtölaukaus sosiaalityön tarkastelulle globalisaation näkökulmasta Suomessa.

Koen onnistuneeni hyvin systemaattisessa aineistonhaussa, koska sain sen avulla käsiteltäväksi tutkielman kannalta hyödyllistä aineistoa. Aineistonhakuvaiheessa tein ratkaisun, jossa rajasin aineistoa siten, että hakutermit (globalisaatio ja sosiaalityö) esiintyivät otsikoissa. Ilman tätä otsikkoon rajaamista olisi hakutuloksia tullut liian suuri määrä pro gradu – tutkielman vaadittuun laajuuteen nähden. Laajemman aineiston läpikäymiseksi tarvittaisiin tutkimusryhmä. Koin kuitenkin saavani hakemallani tekemälläni rajauksella riittävän monipuolista aineistoa.

Tutkimusaineistoni koostui suurelta osin teoreettisesta tutkimuksesta. Teoreettisilla tutkimuksilla pyritään selittämään globalisaatiota ja siihen liittyviä ilmiöitä, mikä on ollut myös tämän tutkimuksen tarkoitus. Teoreettisten tutkimusten suuren määrän voi selittää se, että globalisaatiota on sosiaalityössä ruvettu tutkimaan vasta verrattain vähän aikaa sitten, joten on tarvittu tietoa siitä, mitä sillä tarkoitetaan.

Nyt määriteltyäni teoreettisesti globalisaation käsitettä, seuraava askel olisi empiirisen tiedon kerääminen. Olisi hedelmällistä tutkia sosiaalityön käytännön työssä näkyviä globaaleja ilmiöitä, kuten esimerkiksi jotain tiettyä globaalia sosiaalista ongelmaa. Omaan käytännön työkokemukseeni perustuen voin todeta, että muun muassa ihmiskauppa on tällainen ongelma. Siitä olisi hyvä saada lisää tutkimustietoa, niin ihmiskaupan uhrien kuin heidän kanssaan työskentelevien työntekijöidenkin näkökulmasta.

Edellä mainittu on kuitenkin vain yksi näkökulma empiirisen tiedon tuottamiseen. Olisi myös hyödyllistä saada empiiristä tietoa siitä, miten globalisaation eri ulottuvuudet; talous,

politiikka ja kulttuuri vaikuttavat sosiaalityön käytäntöön yhdessä tai erikseen. Olisi kiinnostavaa tutkia esimerkiksi sitä: millä tavoin globaalin talouden vaikutukset heijastuvat suomalaiseseen sosiaalityöhön?

Esimerkiksi Alston (2007) on tutkinut globaalin talouden myötä tullutta alueellista eriarvoistumista maaseutualueiden ja kaupunkien välillä Australiassa. Tällaista kehitystä vaikuttaisi olevan havaittavissa myös Suomessa. Tästä johtuen olisi hyvä tutkia sitä, onko sosiaalipalveluiden saatavuudessa tapahtumassa eriarvoistumiskehitystä myös Suomessa? Erityisesti voitaisiin keskittyä Itä- ja Pohjois-Suomen pieniin maaseutupaikkakuntiin, jotka ovat uhkaavasti jäämässä sivuun Etelä-Suomen kehityksestä ja palveluiden saatavuudesta.

Globalisaation poliittisen ulottuvuuden kohdalla olisi mielenkiintoista tutkia globaalin sosiaalipolitiikan vaikutuksia sosiaalityöhön tai laajemmin eurooppalaiseen sosiaalityöhön. Heijastuvatko globaalin tason poliittiset päätökset sosiaalityöhön? Niin kuin aiemmin toin esille, kulttuurin ulottavuudesta ei aineistossani ollut tehty tutkimusta paljoakaan. Tutkimuksen tuloksista nousee kuitenkin esille se, että olisi tärkeää tehdä tutkimuksia yhteistyössä enemmän myös länsimaiden ulkopuolella ja tuoda esille enemmän muiden maiden periaatteita ja tapoja tehdä sosiaalityötä.

Tämän tutkimuksen tuloksiin perustuen jatkotutkimus olisi hedelmällisintä toteuttaa poikkitieteellisellä tutkimusotteella tutkijaryhmissä. Näissä ryhmissä mukana olisi sosiaalityön tutkijoiden lisäksi globalisaatioon perehtyneitä talous, yhteiskuntapolitiikan sekä sosiologian tutkijoita. Jatkotutkimus voisi olla myös tutkimusotteeltaan kansainvälisesti vertailevaa ja tutkijoita tulisi olla eri maista, myös muualta kuin länsimaista. Tutkimusaineistossa mainittiin jatkotutkimukselle olevan tarvetta, mutta varsinaisia konkreettisia jatkotutkimusaiheita ei ehdotettu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Seuraavassa muutama poiminta jatkotutkimusehdotuksista:

Palattiyil ym. (2010) ehdottavat, että pitäisi tehdä pitkittäistutkimuksia liittyen sijaissynnyttäjiin, joka helpottaisi kehittämään parempia sosiaalityön menetelmiä systemaattisen tiedon avulla. Mielestäni tällaisia pitkittäistutkimuksia voitaisiin tehdä myös muiden globaalien sosiaalisten ongelmien kohdalla.

Khan ja Dominelli (2000) ehdottavat, että tutkimuksissa voitaisiin keskittyä seuraaviin kysymyksiin:

- Kuinka sosiaalityöntekijät ja asiakkaat ovat vastanneet globalisaation tuomiin haasteisiin?
- Kuinka sosiaalityöntekijät ovat vastanneet asiakaskunnan lisääntyneeseen monikulttuurillisuuteen sekä uusiin sosiaalisen syrjäytymisen muotoihin?
- Kuinka sekä sosiaalityöntekijät että asiakkaat voivat vaikuttaa toimipaikkansa asioihin, jotka ovat globalisaation vaikutuksen alaisina?
- Pitäisikö sosiaalityöntekijöiden uudistaa taitojansa ja tietojansa, jotta he voisivat tehdä tehokkaampia interventioita globalisoituvissa yhteiskunnissa?

Jatkotutkimusaiheiden listaa voisi jatkaa loputtomiin, globalisaation ollessa niin laaja ilmiö. Näyttää sille, että erityisesti tarvitaan empiiristä sosiaalityön tutkimusta globalisaation vaikutuksista käytännön työhön. Empiiristä tietoa voisi kerätä alkuun paikallisesti, jonka jälkeen tuloksia voitaisiin vertailla kansainvälisesti eri maiden välillä. Globalisaatio tuo sosiaalityölle haasteita, muutoksia mutta myös mahdollisuuksia. Näyttäisi sille, että *glokalisaatio* on avainsana puhuttaessa globalisaatiosta sosiaalityössä. Käytännön sosiaalityötä on perinteisesti aina tehty paikallislähtöisesti. Globaalit ilmiöt näkyvät sosiaalityön paikallistasoilla eri tavoin.

Voidaan olla myös montaa mieltä siitä, että mitkä asiat lopulta selittyvät globalisaatiolla. Tosiasia on se, että tietyt ongelmat ja ihmisten elämiin vaikuttavat asiat eivät selity globalisaatiolla, vaan ihmisten yksilöllisiin elämäntilanteisiin ja elinympäristöihin liittyvillä asioilla. On kuitenkin nähtävillä uusia globaaleja sosiaalisia ongelmia ja sosiaalityön toimintaympäristön muutosta, joka voidaan selittää osaltaan globalisaatiolla. Näihin haasteisiin on helpointa vastata toimimalla paikallisesti ja ajattelemalla globaalisti.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet:

Alasuutari, Pertti; Ruuska, Petri (1999) *Post Patria? Globalisaation kulttuuri Suomessa*. Tampere: Vastapaino.

Aveyard, Helen (2010) *Doing a Literature Review in Health and Social Care: A Practical Guide (2nd Edition)* London: McGraw-Hill Education.

Clarke, John (2001) Globalization and welfare states: some unsettling thoughts. Teoksessa: *Globalization and European Welfare States Challenges and change*. Toim. Sykes, Robert; Palier, Bruno; Prior, Pauline M. New York: Palgrave, 19–37.

Cox, David; Pawar, Manohar (2006) *International social work, Issues, Strategies and Programs*. London: Sage Publications.

Dominelli, Lena (2010) *Social work in a globalizing world*. UK: Polity.

Dominelli, Lena; Thomas, Bernand, Wanda (2003) *Broadening Horizons, International exchanges in social work*. Aldershot: Ashgate.

Ferguson, Iain (2008) *Raclaming social work. Challenging Neo-liberalism and promoting social justice*. London: Sage Publications.

Eräsaari, Leena (2011) *Sosiaalityö ja New Public Management*. Julkaisussa: *Tutkiva sosiaalityö 2011. Sosiaalityön paikka tieteesä ja yhteiskunnassa*. Toim. Granholm, Camilla; Juvonen, Tarja; Jäppinen, Maija. Sosiaalityön tutkimuksen seura, 11–15.

Eskola, Jari; Suoranta, Juha (2000) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

George, Vic; Page, Robert M (2004) *Global social problems*. Combridge, UK: Polity press.

Gray, Mel; Webb, Stephen A (2009) *Social work. Theories and Methods*. London: Sage.

Harvey, David (2008) *Uusliberalismin lyhyt historia*. Tampere: Vastapaino.

Haverinen, Riitta; Särkelä Riitta (2007) *Sosiaalipalveluiden tuottamisen mallit kilpailutaloudessa*. Julkaisussa: *Kunnat ja globalisaatio*. Toim. Horttanainen, Erja; Salo, Raija. Helsinki: Kuntatalon paino, 112–125.

Healy, Lynne M. (2001) *International Social Work. Professional Action in an Interdependent World*. New York: Oxford university press.

Hegar, Rebecca (2008) *Transatlantic Transfers in Social Work: Contributions of Three Pioneers*. *British Journal of Social Work*, 38:4, June 2008. Oxford University Press, 716–733.

Held, David (2004) *A globalizing world? Culture, economics, politics*. London and New York: Routledge.

Held, David; McGrew, Anthony (2005) *Globalisaatio puolesta ja vastaan*. Tampere: Vastapaino.

Häkkinen, Jonna (2013) *Mitä on kansainvälinen sosiaalityö? Tapaustutkimus Globaali sosiaalityö ry:stä kansainvälisen sosiaalityön toimijana*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Julkaisematon sosiaalityön kandidaatin tutkielma.

IFSW, International Federation of Social Workers; International Association of Schools of Social Work; The International Council on Social Welfare (2012) *The global agenda for social work and social development commitment to action*.

Johansson, Kirsi; Axelin, Anna; Stolt, Minna; Ääri, Riitta-Liisa (2007) *Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen*. University of Turku: Hoitotieteen laitoksen julkaisuja, tutkimuksia ja raportteja A:51.

Juhila, Kirsi (2006) *Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina: Sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat*. Tampere: Vastapaino.

Jäppinen, Saara (2012) *Avoin adoptio. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus kansainvälisestä tutkimuksesta*. Pro Gradu – tutkielma, Jyväskylän yliopisto.

Kaittila, Anniina; Nyqvist, Leo (2004) *Taloudellinen valta parisuhteessa – kirjallisuuskatsaus*. *Janus*, 22:3, 109–125.

Kallio, Tomi J. (2006) *Laadullinen review -tutkimus metodina ja yhteiskuntatieteellisenä lähestymistapana*. *Hallinnon tutkimus* 2:2006, 18–28.

Karvinen-Niinikoski, Synnove (2009) *Postmoderni sosiaalityö*. Teoksessa: *Sosiaalityö ja teoria*. Toim. Mäntysaari, Mikko; Pohjola, Anneli; Pösö, Tarja. Jyväskylä: PS-kustannus, 131–153.

Kiljunen, Kimmo (2008) *Globalisaatio ja demokratian itsepuolustus*. Helsinki: Edita.

Kofman, Eleonore; Youngs, Gillian (2003) *Globalization: Theory and Practice*, UK: Continuum.

Kosonen, Pekka; Simpura, Jussi (1999) *Sosiaalipolitiikka globalisoituvassa maailmassa*. Helsinki: Gaudeamus.

Krossa, Anne Sophie (2009) *Conceptualizing European Society on Non-Normative Grounds Logics of Sociation, Glocalization and Conflict*. *European Journal of Social Theory*, 12:2, 249–264.

Kröger, Teppo (2012) *Paikallisesta globaaliin sosiaalipolitiikkaan ja takaisin*. *Janus*, 20:1, 47–50.

Lorenz, Walter (2006) Perspectives on European Social Work - From the birth of the Nation State to the impact of Globalisation. Germany: Barbara Budrich Publishers.

Lyons, Karen (1999) International Social Work: themes and perspectives. England: Ashgate.

Lyons, Karen; Manion Kathleen; Carlsen, Mary (2006) International perspectives on social work. Global conditions and local practice. New York: Palgrave macmillan.

Macdonald, Geraldine (2003) Using systematic reviews to improve social care. SCIE Reports: no 4, November 2003.

Macdonald, Geraldine; Popay, Jennie (2010) Evidence and Practice: The Knowledge Challenge for Social Work. Teoksessa: The Sage Handbook of Social Work Research. Toim. Shaw, Ian; Briar-Lawson, Katharine; Orme, Joan; Ruckdeschel, Roy. London: SAGE Publications Ltd, 264–280.

Mackay, Hugh (2004) The Globalization of culture? Teoksessa: A globalizing world? Culture, economics, politics. Toim. Held, David. London and New York: Routledge, 48–84.

Mäntysaari, Mikko; Weatherley, Richard (2010) Theory and Theorizing: Intellectual Contexts of Social Work Research. Teoksessa: The Sage Handbook of social work research. Toim. Shaw, Ian; Briar-Lawson, Katharine; Orme, Joan; Ruckdeschel, Roy. London: SAGE Publications Ltd, 180-195.

Noble, Carolyn (2004) Postmodern Thinking. Where is it taking social work? Journal of Social Work, London: Sage Publications, 4:3, 289–304.

Ollila, Eeva (2007) Terveyspalveluiden murros – Globalisaatio ja hyvinvointipalveluiden markkinat. Teoksessa: Kunnat ja globalisaatio. Toim. Horttanainen, Erja; Salo, Raija. Helsinki: Kuntatalon paino, 102–111.

Payne, Malcolm; Askeland, Gurid Aga (2008) Globalization and international social work. Postmodern change and challenge. England: Ashgate.

Pekkarinen, Elina (2010) Sosiaalialan arvojohtajat ja muutoksen managerit. Laadullinen katsaus sosiaalialan johtamisen tutkimuksesta. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinninlaitos.

Ranta-Tyrkkö, Satu (2011) High time for postcolonial analysis in social work. Nordic Social Work Research. London: Routledge. 1:1, 25–41.

Salminen, Ari (2011) Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasa: Vaasan yliopiston julkaisuja.

Staniforth, Barbara; Fouche, Christa; O'Brian, Michael (2011). Still doing what we do: Defining social work in the 21st century. Journal of Social Work. UK: Sage Publications. 11:2, 191–208.

Talentia Ry (2013) Arki, arvot, elämä, etiikka. Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet,

Helsinki: Ammattieettinen lautakunta.

Tuomi, Jouni; Sarajärvi, Anneli (2009) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Helsinki: Tammi.

Tuomioja, Erkki (2002) Pekka Kuusi ja 60-luvun sosiaalipolitiikka Suomen suunnannäyttäjänä. *Janus*, 10: 4, 308–320.

Väyrynen, Raimo (1999) Globalisaatio ja yhteiskuntapolitiikka Suomessa. Yhteenvedo Sitran Globalisaatio, hyvinvointi ja työllisyys -tutkimusohjelman tuloksista. Helsinki: Suomen itsenäisyyden juhlarahasto.

Väyrynen, Raimo (2001) Globalisaatiokritiikki ja kansalaisliikkeet. Helsinki: Gaudeamus.

Whittemore, Robin; Knaf, Kathleen (2005) The integrative review: updated methodology *Journal of Advanced Nursing* 52:2, 546–553.

Sähköiset lähteet:

Aalto yliopisto Kauppakorkeakoulu, Käsitteiden määrittely ja käyttö (2015)
<http://viestinnantietoaines.aalto.fi/Tieteellinen/kasitteet.htm>
[viitattu 27.5.2015]

Finnish Branch of the Nordic Cochrane Centre (2015)
<http://finnishbranch.cochrane.org/fi/tervetuloa>
[viitattu 24.1.2015]

IFSW, International Federation of Social Workers (2014), Global Definition of Social Work, <http://ifsw.org/policies/definition-of-social-work/>
[viitattu 23.1.2015]

Jyväskylän yliopisto (2011)
<https://www.jyu.fi/ytk/opiskelu/opetusuunnitelmat/opsit/manual/ops2014-2017>
[viitattu 19.7.2015]

Raunio Kyöstä (2013), Kyösti Raunio Sosiaalityön peruskurssin luennot, syyslukukausi 2013
http://www.uta.fi/yky/sty/yhteystiedot/raunio/yhteiskunnalliset_%20muutokset.pdf
[viitattu 21.8.2014]

Sosiaalinen tekijä -blogi (2015)
<https://sosiaalinentekija.wordpress.com/tausta/>
[viitattu 30.7.2015]

Talentia (2014), Sosiaalityön maailmanlaajuinen määritelmä
http://www.talentia.fi/tyoelamassa/sosiaaliala/tyo/tyon_maaritelmät/sosiaalityön_kv-maaritelma
[viitattu 23.1.2015]

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2015) Rakenteellinen sosiaalityö

<https://www.thl.fi/fi/web/paatoksenteko-talous-japalvelujarjestelma/vaikuttavuus/aikuissosiaalityon-vaikuttavuuden-arviointi/aikuissosiaalityo/rakenteellinen-sosiaalityo>
[viitattu 30.7.2015]

The Campbell collaboration (2015)

http://www.campbellcollaboration.org/about_us/index.php
[viitattu 24.1.2015]

Aineiston tutkimusten lähdeviitteet:

Agbényiga, DeBrenna L.; Huang, Lihua (2014) Quantifying Globalization in Social Work Research: A 10-Year Review of American Social Work Journals, *Journal of Social Work Education*, 50:2, 274-291.

Ahmadi, Nader (2003) Globalization of consciousness and new challenges for international social work, *International journal of social welfare* 12:14-23, Routledge.

Alphonse, Mary; George, Purnima; Moffatt, Ken (2008) Redefining social work standards in the context of globalization: Lessons from India, *International Social Work* 51:2, 145-158, Sage Publications, London UK, United Kingdom.

Alston, Margaret (2007) Globalisation, rural restructuring and health service delivery in Australia: policy failure and the role of social work? *Health & Social Care in the Community*, 15:3, 195-202.

Barner, John R.; Okech, David (2013) Teaching Globalization to Social Work Students: In and Out of the Classroom, *Social Work Education*, 32: 8, 1061-1074, Routledge/Taylor & Francis, Abingdon UK, United Kingdom.

Caragata, L.; Sanchez, M. (2002) Globalization and global need - New imperatives for expanding international social work education in North America, *International Social Work*, 45:2, 217-236.

Deepak, Anne C. (2012) Globalization, power and resistance: Postcolonial and transnational feminist perspectives for social work practice, *International Social Work* 55:6, 779-793, Sage Publications, London UK, United Kingdom.

Dominelli, Lena (2010) Globalization, contemporary challenges and social work practice, *International Social Work*, 53:5, 599-612, Sage Publications, London UK, United Kingdom.

Ferguson, I.; Lavalette, M. (2006) Globalization and global justice - Towards a social work of resistance, *International Social Work*, 49:3, 309-320.

Findlay, Marina; McCormack, John (2007) Globalization and Social Work Education and Practice: Exploring Australian Practitioners' Views, *Journal of Sociology and Social Welfare*, 34:2, 123-142, Western Michigan University, Kalamazoo, United States.

Finn, Janet L.; Nybell, Lynn M.; Shook, Jeffrey J. (2010) The meaning and making of childhood in the era of globalization: Challenges for social work, *Children and Youth Services Review*, 32: 2, 246-254, Elsevier Ltd, Amsterdam The Netherlands, Netherlands.

Gatenio Gabel, Shirley; Healy, Lynne M. (2012) Introduction to the Special Issue: Globalization and Social Work Education, *Journal of Social Work Education* 48: 4, 627-634, Routledge.

Gray, Mel; Webb, Stephen A. (2014) The making of a civil society politics in social work: myth and misrepresentation with the Global Agenda, *International Social Work*, 57:4, 346-359, Sage.

Hong, Philip Young P.; In Han Song, (2010) Glocalization of social work practice: Global and local responses to globalization, *International Social Work*, 53:5, 656-670.

Ife, Jim (2001) Local and global practice: relocating social work as a human rights profession in the new global order, *European Journal of Social Work*, 4:1, 5-15, Taylor and Francis.

Jones, David N.; Truell, Rory (2012) The Global Agenda for Social Work and Social Development: a place to link together and be effective in a globalized world, *International Social Work*, 55:4, 454-472, Sage.

Khan, Parves; Dominelli, Lena (2000) The Impact of Globalization on Social Work in the UK, *European Journal of Social Work*, 2000, 3, 2, 95-108, United Kingdom.

Lyons, K. (2006) Globalization and social work: International and local implications, *British Journal of Social Work*, 36:3, 365-380.

Manful, Saka E.; Manful, Esmeranda (2010) Improving the lives of Ghanaian children: complementing the global agenda with a structural social work approach, *International Journal of Social Welfare*, 19:1, 115-123, Wiley-Blackwell

Meyer, Megan (2007) Globalization and Social Work Education: Evaluation of Student Learning in a Macro Practice Class, *Social Work Education*, 26:3, 247-260, Routledge/Taylor & Francis, Abingdon UK, United Kingdom.

Morley, C. (2004) Critical reflection in social work: a response to globalisation? *International Journal of Social Welfare*, 13:4, 297-303.

Palattiyil, George; Blyth, Eric; Sidhva, Dina; Balakrishnan, Geeta (2010) Globalization and cross-border reproductive services: Ethical implications of surrogacy in India for social work, *International Social Work*, 53:5, 686-700, Sage Publications, London UK, United Kingdom.

Penna, Sue; Paylor, Ian; Washington, John (2000) Globalization, Social Exclusion and the Possibilities for Global Social Work and Welfare, *European Journal of Social Work*, 3:2, 109-122, United Kingdom.

Powell, Fred; Geoghegan, Martin (2005) Reclaiming civil society: the future of global social work? *European Journal of Social Work*, 8:2, 129-144, Taylor and Francis.

Pugh, Richard; Gould, Nick (2000) Globalization, Social Work, and Social Welfare, *European Journal of Social Work*, 3:2, 123-138, United Kingdom.

Rankopo, Morena J.; Osei-Hwedie, Kwaku (2011) Globalization and culturally relevant social work: African perspectives on indigenization, *International Social Work*, 54:1, 137-147.

Smith, Karen; Gammonley, Denise; Gamble, Dorothy N.; Weil, Marie O. (2007) Integrating Globalization into the Social Work Curriculum, *Journal of Sociology and Social Welfare*, 34: 2, 165-185, Western Michigan University, Kalamazoo, United States.

Sewpaul, Vishanthie (2006) The global-local dialectic: challenges for African scholarship and social work in the post-colonial world, *British Journal of Social Work*, 36:3, 419-434, Oxford University Press.

Trygged, Sven (2010) Balancing the global and the local: some normative reflections on international social work, *International Social Work*, 53:5, 644-655, Sage.

Trygged, Sven; Eriksson, Bodil (2012) How do students perceive the international dimension in social work education? : an enquiry among Swedish and German students, *Journal of Social Work Education*, 48: 4, Routledge.

Van Wormer, Katherine (2005) Concepts for Contemporary Social Work: Globalization, Oppression, Social Exclusion, Human Rights, Etc, *Social Work & Society*, 3:1, 1-10.

Villereal, Gary L. (2007) Guatemala's current and future globalization: social work's continued education role, *International Social Work*, 50:1, 41-51, Sage Publications, London UK, United Kingdom.

Webb, Stephen (2003) Local orders and global chaos in social work, *European Journal of Social Work*, 6:2, 191-204, Taylor and Francis.

West, Deborah; Heath, David (2011) Theoretical pathways to the future: Globalization, ICT and social work theory and practice, *Journal of Social Work*, 11:2, 209-221, Sage Publications, London UK, United Kingdom.

Yip, Kam-shing (2005) A dynamic Asian response to globalization in cross-cultural social work, *International Social Work*, 48:5, 593-607, Sage Publications Ltd., United Kingdom.

YIP, Kam-Shing (2004) A Chinese cultural critique of the global qualifying standards for social work education, *Social Work Education*, 23:5, 597-612, Taylor and Francis.

LIITTEET

Liite 1. Kirjallisuuskatsauksen aineistoksi valikoituneet artikkelit

Tutkimuksen tekijä(t), nimi ja julkaisutiedot	Maa, jossa tutkimus on tehty	Metodologinen suuntaus
Agbényiga, DeBrenna L.; Huang,Lihua (2014) Quantifying Globalization in Social Work Research: A 10-Year Review of American Social Work Journals, Journal of Social Work Education, 50:2, 274-291	Yhdysvallat	Teoreettinen (kirjallisuuskatsaus)
Ahmadi, Nader (2003) Globalization of consciousness and new challenges for international social work, International journal of social welfare 12:14-23, Routledge	Ruotsi	Teoreettinen
Alphonse, Mary;George, Purnima; Moffatt, Ken (2008) Redefining social work standards in the context of globalization: Lessons from India, International Social Work 51: 2, 145-158, Sage Publications, London UK, United Kingdom	Intia	Teoreettinen
Alston, Margaret (2007) Globalisation, rural restructuring and health service delivery in Australia: policy failure and the role of social work? Health & Social Care in the Community, 15:3, 195-202	Australia	Teoreettinen
Barner,John R.; Okech, David (2013) Teaching Globalization to Social Work Students: In and Out of the Classroom, Social Work Education, 32: 8, 1061-1074, Routledge/Taylor & Francis, Abingdon UK, United Kingdom	Iso-Britannia	Empiirinen
Caragata,L.; Sanchez,M. (2002) Globalization and global need - New imperatives for expanding international social work education in North America, International Social Work, 45:2, 217-236	Yhdysvallat	Empiirinen
Deepak, Anne C. (2012) Globalization, power and resistance: Postcolonial and transnational feminist perspectives for	Yhdysvallat	Teoreettinen

social work practice, <i>International Social Work</i> 55:6, 779-793, Sage Publications, London UK, United Kingdom		
Dominelli, Lena (2010) Globalization, contemporary challenges and social work practice, <i>International Social Work</i> , 53:5, 599-612, Sage Publications, London UK, United Kingdom	Iso-Britannia	Teoreettinen
Ferguson,I.; Lavalette,M. (2006) Globalization and global justice - Towards a social work of resistance, <i>International Social Work</i> , 49:3, 309-320	Iso-Britannia	Teoreettinen
Findlay,Marina; McCormack,John (2007) Globalization and Social Work Education and Practice: Exploring Australian Practitioners' Views, <i>Journal of Sociology and Social Welfare</i> , 34:2, 123-142, Western Michigan University, Kalamazoo, United States	Australia	Empiirinen
Finn,Janet L.; Nybell,Lynn M.; Shook,Jeffrey J. (2010) The meaning and making of childhood in the era of globalization: Challenges for social work, <i>Children and Youth Services Review</i> , 32: 2, 246-254, Elsevier Ltd, Amsterdam The Netherlands, Netherlands	Yhdysvallat	Teoreettinen
Gatenio Gabel, Shirley; Healy,Lynne M. (2012) Introduction to the Special Issue: Globalization and Social Work Education, <i>Journal of Social Work Education</i> 48: 4, 627-634, Routledge	Yhdysvallat	Teoreettinen
GRAY,Mel; WEBB,Stephen A. (2014) The making of a civil society politics in social work: myth and misrepresentation with the Global Agenda, <i>International Social Work</i> , 57:4, 346-359, Sage	Australia /Skotlanti	Teoreettinen
Hong,Philip Young P.; In Han Song, (2010) Glocalization of social work practice: Global and local responses to globalization, <i>International Social Work</i> , 53:5, 656-670	Yhdysvallat / Etelä-Korea	Teoreettinen

IFE, Jim (2001) Local and global practice: relocating social work as a human rights profession in the new global order, <i>European Journal of Social Work</i> , 4:1, 5-15, Taylor and Francis	Australia	Teoreettinen
JONES,David N.; TRUELL,Rory (2012) The Global Agenda for Social Work and Social Development: a place to link together and be effective in a globalized world, <i>International Social Work</i> , 55:4, 454-472, Sage	Sveitsi	Teoreettinen
Khan,Parves; Dominelli,Lena (2000) The Impact of Globalization on Social Work in the UK, <i>European Journal of Social Work</i> , 2000, 3, 2, 95-108, United Kingdom	Iso-Britannia	Teoreettinen
Lyons,K. (2006) Globalization and social work: International and local implications, <i>British Journal of Social Work</i> , 36:3, 365-380	Iso-Britannia	Teoreettinen
MANFUL,Saka E.; MANFUL,Esmeranda (2010) Improving the lives of Ghanaian children: complementing the global agenda with a structural social work approach, <i>International Journal of Social Welfare</i> , 19:1, 115-123, Wiley-Blackwell	Iso-Britannia	Teoreettinen
Meyer,Megan (2007) Globalization and Social Work Education: Evaluation of Student Learning in a Macro Practice Class, <i>Social Work Education</i> ,26:3,247-260, Routledge/Taylor & Francis, Abingdon UK, United Kingdom	Iso-Britannia	Empiirinen
Morley,C. (2004) Critical reflection in social work: a response to globalisation? <i>International Journal of Social Welfare</i> , 13:4, 297-303	Australia	Empiirinen
Palattiyil, George; Blyth,Eric; Sidhva,Dina; Balakrishnan,Geeta (2010) Globalization and cross-border reproductive services: Ethical implications of surrogacy in India for social work, <i>International Social Work</i> , 53:5, 686-700, Sage Publications, London UK, United Kingdom	Intia/ Iso-Britannia	Teoreettinen

Penna,Sue; Paylor,Ian; Washington,John (2000) Globalization, Social Exclusion and the Possibilities for Global Social Work and Welfare, European Journal of Social Work, 3:2, 109-122, United Kingdom	Iso-Britannia	Teoreettinen
POWELL,Fred; GEOGHEGAN,Martin (2005) Reclaiming civil society: the future of global social work? European Journal of Social Work, 8:2, 129-144, Taylor and Francis	Irlanti	Teoreettinen
Pugh,Richard; Gould,Nick (2000) Globalization, Social Work, and Social Welfare, European Journal of Social Work, 3:2, 123-138, United Kingdom	Iso-Britannia	Teoreettinen (kirjallisuuskatsaus)
Rankopo,Morena J.; Osei-Hwedie, Kwaku (2011) Globalization and culturally relevant social work: African perspectives on indigenization, International Social Work, 54:1, 137-147	Botswana, Etelä-Afrikka	Teoreettinen
Smith,Karen;Gammonley,Denise; Gamble,Dorothy N.; Weil,Marie O. (2007) Integrating Globalization into the Social Work Curriculum, Journal of Sociology and Social Welfare,34: 2, 165-185, Western Michigan University, Kalamazoo, United States	Yhdysvallat	Empiirinen
SEWPAUL,Vishanthie (2006) The global-local dialectic: challenges for African scholarship and social work in the post-colonial world, British Journal of Social Work, 36:3, 419-434, Oxford University Press	Etelä-Afrikka	Teoreettinen
TRYGGED,Sven (2010) Balancing the global and the local: some normative reflections on international social work, International Social Work, 53:5, 644-655, Sage	Ruotsi	Teoreettinen
Trygged,Sven; Eriksson,Bodil (2012) How do students perceive the international dimension in social work education? : an enquiry among Swedish and German students, Journal of Social Work Education,48: 4, Routledge	Ruotsi/Saksa	Empiirinen

Van Wormer, Katherine (2005) Concepts for Contemporary Social Work: Globalization, Oppression, Social Exclusion, Human Rights, Etc, Social Work & Society, 3:1, 1-10	Yhdysvallat	Teoreettinen
Villereal, Gary L. (2007) Guatemala's current and future globalization: social work's continued education role, International Social Work, 50:1, 41-51, Sage Publications, London UK, United Kingdom	Yhdysvallat	Teoreettinen
WEBB, Stephen (2003) Local orders and global chaos in social work, European Journal of Social Work, 6:2, 191-204, Taylor and Francis	Iso-Britannia	Teoreettinen
West, Deborah; Heath, David (2011) Theoretical pathways to the future: Globalization, ICT and social work theory and practice, Journal of Social Work, 11:2, 209-221, Sage Publications, London UK, United Kingdom	Australia	Teoreettinen
Yip, Kam-shing (2005) A dynamic Asian response to globalization in cross-cultural social work, International Social Work, 48:5, 593-607, Sage Publications Ltd., United Kingdom	Kiina	Teoreettinen
YIP, Kam-Shing (2004) A Chinese cultural critique of the global qualifying standards for social work education, Social Work Education, 23:5, 597-612, Taylor and Francis	Kiina	Teoreettinen